MEZOPOTAMYA KİTAPLIĞI

OSMANLI İMPARATORLUĞU

Coğrafyası Sözlüğü

C. MOSTRAS

Fransızca'dan Çeviren
ÖMER ÖZTÜRK

yaba

YABA YAYINLARI: 172
Tarih/Mezopotamya Kitaplığı: 25

özgün adı:
Dictionnaire Géographique
L'empire Ottoman / C. Mostras
St. Petersburg-1873

ISBN 978-975-386-161-8

© Yaba, Yayın Basım Dağıtım

Yayıncı Sertifika No: 11232

- 1. Basım: Mart 2012
- Yayına hazırlayan: A. Şirin Doğan
- Kapak düzeni: D. Piranlı
- Teknik uygulama: Cengiz Bostan
- Montaj: Engin
- Basım, cilt: Engin Matbaacılık, Topkapı 2. Mat. Sitesi, 612 05 53

YABA YAYINLARI
Genel dağıtım ve satış yeri: Yaba Sahaf
Galipdede Cad. 55 / 1, 34420 Tünel - Beyoğlu / İSTANBUL

Tel/Faks:0 212- 293 36 06

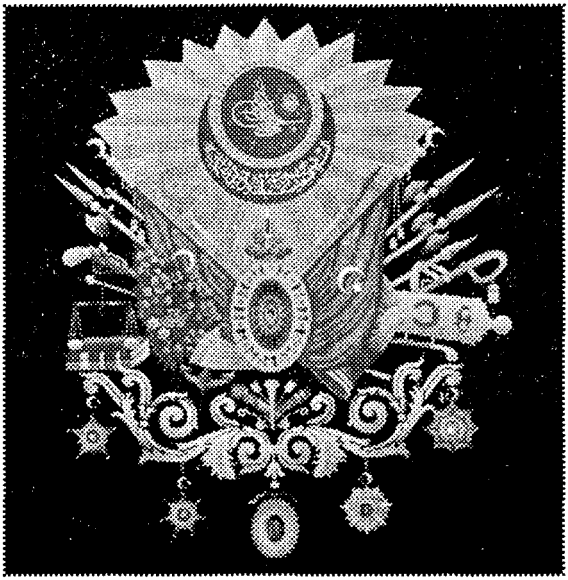
web adresi: **www.yabaedebiyat.com**
e-posta: yaba@yabaedebiyat.com & yabaedebiyat79@gmail.com

Osmanlı İmparatorluğu Coğrafyası Sözlüğü

Yazan
C. MOSTRAS[1]

Fransızcadan çev:
ÖMER ÖZTÜRK

yaba

1 Fransızcaca aslından çevirdiğimiz bu kitabın çok önemli iki özelliği vardır. Birincisi, eyalet isimleri Osmanlıca karşılıklarıyla (Arap alfabesiyle) verilmiş, ikincisi ve daha da önemlisi bunlar latinize edilmiş, yâni bugünkü Türk alfabesiyle de yazılmış; mesela **Istanbol Boghazi** (İstanbul Boğazı) denmiş. Bugünkü yazıya 1928'de geçtiğimiz düşünülürse, bu 1873 tarihli eşsiz eserin ne kadar büyük bir arşiv değerine sahip olduğu daha iyi anlaşılacaktır. Çeviri esnasında mümkün olduğu kadar metnin aslına sadık kalınarak, geçmiş yüzyıllarda söylenen biçimi korunmuştur. Arap harfleriyle yazılalar farklı bir fontla koyulaştırılmıştır. örnek: *Harput,* çev.

AÇIKLAMA

Akademi[3]'nin fayda maksadıyla yayımına giriştiği işbu eser, İzmir Rusya elçisi M. Mostras tarafından 1863'te meydana getirilmiştir.

O zamandan bu zamana, doğrusu, Osmanlı İmparatorluğu'nun idarî yapısı birkaç değişikliğe maruz kalmıştır; ne var ki yörelerin isimleri değişmediğinden, Mr. Mostras'ın aynı türde eşine rastlanmayan, daha geniş ve daha yeni eseri, bugün önemi idrâk edilmiş, yeri doldurulamaz bir eserdir.

Basit değişkenler veya isim değişikliklerini içeren 302 maddenin dışında, ve yazar, hiçbir coğrafi açıklamaya kalkışmaksızın, başlıkları anmakla yetindiğinden, diğer bütün maddelerin ilk isimlerini Fransız telaffuzuna göre bir çeviri tâkip etmektedir.

Yazar eserinin metnine 768 ismi içeren alfabetik bir eski yöreler listesi eklemiştir.

Bu eseri Türk alfabesine[4] ve Türk isimleri imlâsına alışık olmayanların hizmetine sunmak için, metne ayrıntılı bir alfabetik fihrist eklemek gerektiğini düşündük. 3492 madde-başlı bu fihristte sadece listesi müsveddeye eklenen ve hiçbir özel maddeye sahip olmayan eski isimler değil, Türkçe isimlerin bütün çevirileri, bütün yerel nitelendirmeler, ve coğrafi açıklamalarda yazar tarafından anılan

çok sayıda yöre ismi de bulunacaktı.

Fihristin alt-notları içinde eserin bünyesine serpiştirilen isim değişikliklerinin çevirisi verilmiştir.

Genellikle, Sözlüğün basımı esnasında, yazar tarafından benimsenen çeviri tarzına hiçbir değişiklik ilâve edilmediği gibi, maddeler metnine de bir değişiklik ya da düzeltme eklenmemiştir.

Çevriyazılar için, M. Mostras önsözünde Türkçe isimleri en çok kullanılan telaffuzun izlediğini söyleyerek, bu bağlantı altında yapılmış olabilecek rasatlara başvuruyor. Nasıl yazdığını izah ediyor. Bourdour yazıyor, Bouldour diye telaffuz ediyor. Magnissa yazıyor, Manissa diye telaffuz ediyor. Pençşenbih[5] yazıyor, Perşembe diye telaffuz ediyor. Çeharşenbih[6] yazıyor, Çarşamba diye okuyor. Yine şehr[7] yazıp, şehir[8] okuyor. Misal: Akçeşehir.

Maddelermetninegelince, burada öğretim üyesi M. Dorn'un mevcut eseri incelerken yapmak istediği gözlemlere uygun olarak, yazar eski yörelerin latince karşılıklarını zikrederken klasik yazıma her zaman bağlı kalmıyor. Amasia'ya Amassia; Bosporus'a Bosphorus; Palaestinae'ye Palestinae; Emesa'ya Emesus, v.b. diyor.

L. Brosset

2 Ne yazık ki, C. Mostras hakkında hiçbir biyografik bilgi bulamadım. C. hangi ismin baş harfi, bu da belli değil. Oysa tam 138 yıl önce bu düşünülüp kitaba yazar hakkında bilgi konsaydı, bütün mesele çözümlenirdi-ç.n.

3 Emperyal İlim Akademisi-ç.n.

4 O zamanki deyimle elifbadır-ç.n.

5 Pençşenbih beşinci gün manasına gelir ve Perşembenin karşılığıdır-ç.n.

6 Dördüncü gün, yâni Çarşamba-ç.n.

7 Zaten aslı şehrdir-ç.n.

8 Aslında şehir meşhur manasına gelir-ç.n.

YAZARIN ÖNSÖZÜ

Osmanlı İmparatorluğu iki büyük kısımdan oluşur: Avrupa Türkiyesi ve Asya Türkiyesi. Bu kısımların herbiri, idarî olarak, muhtelif eyaletlere, livalara[9] ayrılmış genel hükümetlere veya yöre hükümetlerine ayrılır. Livalar, sırasıyla, kazalara ve nihayet nahiyelere ya da bucaklara bölünür. Her eyalet bir vali tarafından yönetilir. Emri altında kaymakamlar ya da teğmenler vardır, ve livalar da onun hükmüne tabîdirler. Kazaları müdirler[10] nahiyeleri muhtarlar yönetir.

Avrupa Türkiyesi onbir eyaletten ibarettir (isimler eyaletler ve livalarınkinden farklıdır-B.)

1) 6 livalı *Edirne* (Andrinople): Birleşik Silivri, Tekir-Dağı ve Vize; Birleşik Gelibolu, Edirne ve Kırk Kilise; Filibe ve İslimye.

2) 8 livalı *Silistre* (merkezi Rusçuk): Varna, Şumla, Rusçuk, Tutça, Herazgrad, Mecidiye, Sünne ve Turnovi.

3) 2 livalı *Vidin*: Vidin ve Lofça toprağı.

4) 4 livalı *Niş*: Niş, Sofya, Samakov ve Köstendil.

5) 2 livalı *Üsküb*: Birleşik Üsküb, Prizren ve Priştina.

6) 7 livalı *Bosna* (merkezi Saray-Bosna): Birleşik İzvornik,

9 Liva sancak demektir-ç.n.

10 Müdürün aslı müdirdir ve idare eden anlamına gelir-ç.n.

Bosna toprağı, Banyaluka, Travnik ve Kilis; Behke, Yeni-Pazar ve Hersek (merkezi Mostar).

7) 4 livalı *Rumeli* (merkezi Manastır): İşkodra, Ohri, Manastır ve Kesriye

8) 5 livalı *Yanya*: Birleşik Berat ve Olonya; birleşik Ereğri-Kasrı ve Delonya; Yanya, Preveze ve Tirhala (merkezi Yeni-Şehir-Fener).

9) 3 livalı *Selanik*; Selanik, Siroz (Serez) ve Drama.

10) 3 livalı *Girit Adası* (Kandiye, merkezi Hanya): Hanya, Retimo ve Kandiya.

11) *Osmanlı takvim adaları*: Midilli; Bozcaada, Limni, Sakızadası, İstanköy (Kos), Rodos, Kıbrıs ve Susamadası (Samos). Resmî hallerde Samos bir adalar eyaleti livası sayılır. O, Portekiz tarafından tâyin edilen Hristiyan bir Prensin hükümeti altında, ayrı ve imtiyazlı bir idareye sahiptir.

Asya Türkiyesi on sekiz eyalete sahiptir:

1) 8 livalı *Hüdavendigar* (merkezi Bursa): Birleşik Kocaeli (İzmit), Hüdavendigar (merkezi Bursa), Kütahya ve Sultanönü; Kara-Hisar (merkezi Afyon-Kara-Hisar), Erdek, Karesi (merkezi Balıkesir), Biga ve Ayvalık.

2) 5 livalı *Aydın* (merkezi İzmir[11]): Saruhan (merkezi Manisa), Soğla (merkezi İzmir), Aydın (merkezi Aydın-Güzel-Hisar), Menteşe (merkezi Muğla) ve Denizli.

3) 7 livalı *Karaman* (merkezi Konya): Hamid (merkezi Isparta), Buldur, Tekke (merkezi Antalya), Alanya, İçel (merkezi Ermenek), Konya ve Niğde.

4) 5 livalı *Adana*: Tarsus, Adana, Kara-Sulu, Üzeyir, Maraş.

5) 5 livalı *Bozok* (merkezi Yozgat): Kayseri, Bozok (merkezi Yozgat), Ankara (Angora), Kangeri ve Koçgirli.

11 O dönemde Smyrne diye de geçer-ç.n.

6) 4 livalı *Kastamonu*: Bolu, Viranşehir, Kastamonu ve Sinop.

7) 2 livalı *Sivas*: Amasya ve Sivas (üçüncü liva: Çorum-B.).

8) 6 livalı *Trabzon*[12]: Canik (merkezi Samsun), Ordu (merkezi Giresun), Şarkî Kara-Hisar (merkezi Kara-Hisar), Gümüş-Hane, Trabzon ve Lazistan[13] (merkezi Batum).

9) 5 livalı *Erzurum*: Çıldır, Kars, Erzurum, Bayezid ve Muş.

10) 3 livalı *Van*: Hakkâri (merkezi Culamerg), Van ve Musul.

11) 3 livalı *Kürdistan*[14] (merkezi Diyarbakır[15]): Mardin, Siirt ve Diyarbakır.

12) 4 livalı *Harput*: Birleşik Maden (merkezi Maden-i Ergani), Harput ve Malatya; Siverek ve Dersim.

13) 6 livalı *Halep*: Halep, Entab, Doz, Beylan, Antakya ve Raka (merkezi Urfa).

14) 9 livalı *Sayda* (merkezi Beyrut): Birleşik Ladikiye, Trablus-Şam (Tripolis), Cebel-Nessara, Cebel-Duruz, Sayda, Bilâd-ı Beşiri (merkezi Tebnin), Akka (ya da Saint-Jean d'Acre), Nablus ve Cinin; Yeruşalem.

15) 4 livalı *Damas*: Damas, Homs, Hama ve Horan.

16) 15 livalı birleşik *Bağdat* ve *Şehrezor*: Süleymaniye, Revandiz, Kerkük, Zengabad (Kefri), Bağdat, Hanekin, Samara, Bedre, Horasan (merkezi Bakuba), Delim (merkezi Ana), Kerbela, Divaniye (merkezi Hilla), Semava, Müntefik (merkezi Sukeşşiyuh) ve Basra.

17) 4 livalı *Habeş*: Necd, Mekke, Cidde ve Medine (merkezi Medine-i Münevvere[16]

18) 5 livalı *Yemen*: Mukha, Sanaa, Zübeyir, Lehye ve Ebu-

12 Trabizon diye de geçer-ç.n.

13 Rize'nin o dönemdeki adı Lazistan'dır-ç.n.

14 Kürdistan dağlık Kürt bölgesi manasına geliyor. Bugün nedense sakınılan Kürdistan ifadesi aslında geçmişte bazı Osmanlı eyaletlerini içine alan bir bölgeden başka bir şey değil-ç.n.

15 Aslı Diyar-ı Bekr'dir, yani Bekir'in diyarı-ç.n.

16 Medine-i Münevvere. yani aydınlanmış şehir-ç.n.

Areş.

İşbu *Osmanlı İmparatorluğu Sözlüğü*'nde, her ne kadar resmî hallerde daima S. Porte eyaletleri olarak kabul edilseler de, özel bir teşkilata ve millî ve bağımsız bir yapıya sahip olan Tuna Prensliklerine, barbar ülkelere ve Mısır'a temas edilmemektedir. Mısır'dan sadece tarih-öncesi şehirlerin yerini alan yöreler alınmıştır.

Bu eserde bilhassa, bir şehir, bir nahiye ve hatta bir köy bile tarih-öncesi bir mahallin arsasını işaret eder. Burada isimleri işaretlenmiş bulacağız. Tarihî kısaltmalar yer alacak. Şu da var ki, eski yörelerin konumunu mümkün olduğunca saptayabilmek maksadıyla, eserin bu güç kısmında yazarlara, rehberlere, ve en kıymettar eski ve yeni haritalara başvurulmuştur.

Bu çalışma uzun bir sürece yayılmış, zahmetli bir iş olmuştur. Şüphesiz, eksikler olacaktır. Sahasında tek olsa da, 150-200 sayfalık bu küçük denemeyi mükemmel kılmak mümkün müdür?

Türk ve Arap kelimelerinin telaffuzunu, bir sözlükte bulunabilmeleri için, eksiksiz şekilde Latin harfleriyle gerçekleştirmenin güçlüğü bizi Türk harflerine müracaat ettirmiştir. Mesela X[17] Benaz, Bunaz, Binaz ve Bunaz diye telaffuz edilebilir[18]. Y[19] Kuçek, Küçük, Guçek ve Köçek diye telaffuz edilebilir. Aynı sınıfta bulunan bu ve diğer yüzlerce kelimeyi aramaya ihtiyaç duyanlar bu kitaptaki beş ya da altı telaffuzdan hangisinin tercih edildiğini anlamakta zorlanacaklardır. Onun için kelimeler Türk harfleriyle yazılacak ve Latin imlâsıyla en çok kullanılan telaffuz tâkip edilecektir. Türk imlâsı resmî olarak S. Porte'a alınmış ama göndermelere özen gösterilerek bir isim her defasında farklı şekillerde yazılmıştır.

17 Burada kelimenin Osmanlıcası yazılmıştır-ç.n.

18 Evet, öyledir, Osmanlıcadaki ba harfi be, bu, bi diye okunabilir. Ayrıca be, bu ve bi yoktur, hepsi tek sesle karşılanır. Diğer harflerde de böyledir. Sadece bazı hallerde harfin önüne bir vav (v) eklenerek o, u, ü sesi temin edilir-ç.n.

19 Burada kelimenin Osmanlıcası verilmiştir-ç.n.

Nihayet, Türk dilini bilmediğinden, bu Sözlükte tarihî bir şehrin asıl ismini ve bölgesini aramak isteyenler için, cildin sonunda bu kitaptaki bütün eski isimlerin alfabetik fihristi Latin harflerinden yeni nitelendirmeleri, ve eserin bünyesine göndermelerle birlikte bulunacaktır.

SÖZLÜK

Abana: Kara denizde, Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İbrim: Nilin doğu kıyısında Nubi vilayeti. 1517'de Sultan Selim tarafından Mısır'la birlikte fethedilmiş ve 1811'de Kahire katliamından kaçan Memlüklüler tarafından işgâl edilmiştir. Sâkinleri tarafından terk edilen şehir, bugün neredeyse çöl halindedir.

İbsara (bakınız İpsara)

Abotis: Syut yöresinde, bu şehrin 30 kilometre ötesinde, Nilin batı kıyısında bir Yukarı Mısır eyaleti.

Ebusaray (bakınız Körkisye)

Abuliyont (Ulubat): Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Abuliont gölünün Kuzey kıyısından ayrılan bir yarımadanın ucunda, Asya Türkiyesinin bucağı.

Abuliyont Gölü (Ulubat Gölü): Marmara denizinin yaklaşık dört menzil ötesinde, Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin gölü. 12 menzillik (orunluk) bölgesi ve 10 metrekare yüzölçümü vardır. Yunan harabelerini içinde bulunduran küçük adalara ayrılmıştır.

İpsara: Şio adasının batısında konumlanan Takımada adası. Mitelen adasının güneyindedir. Kanaris toprağı olan bu ada

Yunan bağımsızlık savaşı esnasında ayrıldı. Topal Paşa 1824'te yıktı, ve sâkinlerinin büyük kısmını katlettirdi.

Etrepol: Mali-İsker üzerinde, Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin eyaleti.

At Kayası-Çayı: Kaz Dağı Suyu kaynaklarından biri olan Asya Türkiyesi nehri; At Kayası Dağı'nda syenitik surdan çıkar.

At Kayası-Dağı: Asya Türkiyesinin dağlar zinciri. Güney yüzü Edremit ovasında kaybolur.

Atina: Kara deniz'de, Lazistan livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ecebad: Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Acısu: Kuzey Batısına beş saat mesafede Kastro ya da Metelinden sonraki en seçkin ada, Mitelen adasının eyaleti. Bizans kilisesi. Cenova şatosu.

Acı Tuz Gölü: Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. On menzillik bölgesi ve beş metre kare yüzölçümü vardır.

İhtiman: Bir ovanın ortasında, Samakov livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin eyaleti. Yaklaşık 5000 sâkin. 1836'da yıkılan meşhur Kapılı Derbend İhtiman'a iki saat mesafedeydi.

Ahtebolu: Tekirdağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Karadeniz kıyısında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. İstanbul patrikhânesine bağlı olan bir Yunan şehrinin merkezi.

Ahlat: Van gölü kıyısında, Van eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Akmim: Nil'in doğu kıyısında, Syut kesiminde, Yukarı Mısır vilayeti. Bir zamanlar Tebaid'in en önemli yerlerinden biriydi.

Akigria: Nikarya. Samos adasının Güney-Batı burnunun Kuzey-Batısında konumlanan Sporadlardan biri olan Takımada

adası. Çok yüksektir, çok geniş değildir, fakat hatırı sayılır uzunluktadır, ve doğudan batıya uzanır. İklimi hoş, havası taze, suları temizdir. Eskiden İkarya Toropolyum denen bir Diane kilisesine ve iki şehre sahipti: Drakonum ve Oenoe. Evvelce buna İhtyusa, Macaris ve Doliçe denirdi. İkarya ismi, kaçışı esnasında babasına eşlik ederken, havadan bu adaya düşen Dedale'nin oğlu İkare'den gelmektedir.

Ahyolu: Kara deniz kıyısında, İslimye livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. İstanbul patrikhânesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi.

Edirne: *Andrinople*. Maritza, Tonca ve Arda'nın akarsu kavşağında, aynı isimli livanın ve eyaletin merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 150000 sâkin. Güzel âbideler. İstanbul patrikhânesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi. Antik Uskudama'nın arsasında Adrien tarafından kurulan Edirne Haemi mons eyaletinin başkenti oldu. 1360'da I. Murad tarafından Yunanlılardan alınan şehir İstanbul'un fethine kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa başkenti oldu ve kısa sürede Sultanların gözde meskeni haline geldi. 1829'da, Rus general Diebitsch onu küçük bir orduyla işgâl etti ve orada Türklerle bir antlaşma akdetti.

Edremit: Takımadanın doğu yakasında, ve Metelin adasının karşısında, Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Edfu: Nil'in Batı kıyısında, Esue kesiminde, Yukarı Mısır vilayeti. Burada Ptolemes zamanına ait çok iyi korunmuş iki kilise göze çarpar.

İdlib: Geniş bir ovada konumlanmış Halep eyaleti ve livasında kuzey Suriye'nin bucağı.

Adana: Denize 25 kilometrede, Seyhun üzerinde, aynı isimdeki liva ve eyaletin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 40000 sâkin. Antakya patrikhânesine ait olan bir Yunan

şehrinin merkezi. Pline, Ptoleme ve diğer eskiler Adana'yı çağrıştırır.

Adıyaman (bakınız: Hüsnü Mansur)

Araç: Kastamonu livası ve eyaletinde Asya Türkiyesinin bucağı.

Aravend (bakınız: Dicle)

Arbed (bakınız: Eyribeyt)

Arbat Ebnarufe (bakınız: Sünisa)

Erbil: Eski Arbela yakınlarında, Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde Asya Türkiyesinin vilayeti.

Arpaz: Arpaz Suyu üzerinde, Aydın livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Arpaz Suyu: Arpaz yakınlarında, Davos Dağı'nın kuzey yüzünden çıkan ve Büyük Menderes Suyu'na dökülen Asya Türkiyesinin nehri.

Artemid: Van gölünün doğu kıyısında, Van livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Semiramis'e atfedilen su kemeri.

Artvin: Çoruk Su üzerinde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Arta (bakınız: Narda)

Ardiş: Van gölü üzerinde ve Ağrı dağının ayağında, Van livası ve eyaletinde, eski Arsissa yakınlarında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ardiş Dağ: Küçük Asya[20] dağı.

Arhavi: Kara denizde, Lazistan livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ardeşen: Karadeniz'de, Trabzon eyaletinde, Lazistan livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Erdek: Marmara denizinin bir burnunda, antik Sizik'in Batı-

20 Anadolu-ç.n.

sında, Hüdavendigar eyaletinde, aynı isimli livanın merkezi, Asya Türkiyesinin eyaleti ve limanı.Herodot tarafından anılan bu şehir, Pers savaşında Fenikeliler tarafından yakılmış ve Yunan imparatorları tarafından yenilenmiştir. Orada Bizans kalelerine tesadüf ederiz.

Arden: Ürdün. Eski Filistin'de, Suriye ırmağı; Anti-Lübnan'da Cebeleşşeyh'den çıkar, Tiberyad gölünü geçer, ve Ölü denize dökülür.

Ardanuc: Çoruk Su üzerinde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ordu: Antakya livası, Halep eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Arda: Dospot Dağ (Rodop)'dan çıkan ve Edirne yakınında Maritza'ya katılan Avrupa Türkiyesinin nehri.

Ardahan: Kur üzerinde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Arzer Palanka: Smorden ağzında, Danube üzerinde, Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Erzincan: Fırat yakınlarında, Erzurum eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ares: Tek-Dağ'dan çıkan ve Kur'a dökülen Asya nehri.

Eskil: Bozık eyaletinde, Ankara livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Aslan Irmak; Asya Türkiyesinin nehri; Şila-Dağ'ın güney yüzünde kaynağına sahiptir ve Ereğli yakınında Kara denize dökülür.

Aslan-Burun: Batıda sona eren burun; Küçük Asya'nın batı yakasında konumlanan Çanderlik körfezinin güney yakası.

Ersos (bakınız: Ersus)

Arsuf: Yafa'ya yaklaşık iki saat uzaklıkta, Akdeniz üzerinde, Filistin köyü. Arsuf Joseph, Pline ve Ptoleme tarafından

zikredilir. Haçlı seferlerinde Assor, Assur ve Arzuffum olarak belirtilir. Haçlılar tarafından alınıp kaybedilip sonra da yeniden alındıktan sonra, nihayet Mısır sultanı Bibars tarafından yerle bir edildi.

Arsus: İskenderiye körfezinde, Halep eyaletinde, Beylan livasının bir nahiyesinin merkezi, güney Suriye'nin bucağı.

Erzurum: Fırat'tan uzak olmayan bir dağın ayağında, aynı isimli eyalet ve livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Takriben 60000 sâkin. Antakya patrikhânesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Bu şehir, onu sağlamlaştıran Genç Teodos şerefine, Garin Ermeni ismini 415'te Teodosiopolis ile değiştirdi. 11. yüzyılda Selçuklular ve 1517'de Osmanlılar tarafından alındı. Ruslar onu 1829'da aldılar, ama müteâkip yıl onu Porte'ye çevirdiler. 1859'da o bir yer sarsıntısıyla kısmen yıkıldı.

Ergbid-Hanı: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ergialasti: Volo körfezinde, Yanya eyaletinde, Trikala livasının bir kaymakamlığının merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Ergani: Dicle üzerinde, Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ergavan: Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Arka: Lipso ve Patmos yakınında, güney Sporadlarından biri, Takımada adası.

Arka: Harput livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ereğri-Kasrı: Bu dağın doğu ayağında, Arcenik dağının üç bağımsız tepesi üzerinde inşa edilmiş, Yanya eyaletinde, Delonya isimli livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Takriben 10000 sâkin.

Ereğli: Karadeniz'in bir körfezi üzerinde, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Bender Ereğli de denir.

Ereğli: Edirne eyaletinde, Tekir-Dağ ve Vize livasının bir nahiyesinin merkezi, Marmara denizi üzerinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. İstanbul patrikhanesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi.

Karaman Ereğlisi: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Takriben 1000 ev.

Ergene-Suyu: Avrupa Türkiyesinin nehri; kaynaklarını Karadeniz dağlarından alır ve İpsala'dan uzak olmayan Maritza'ya dökülür.

Ürgüb: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Erkoçan: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ergin Su: Gök Dağ'dan yükselip güney yakadan çıkar ve Adalya körfezinin doğusunda, Akdenize dökülür.

Ermenek: Karaman eyaletinde, İçel livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Erment: Tebes'e kısa mesafede, Nil'in batı kıyısına birkaç dakika mesafede konumlanmış Yukarı Mısır'ın vilayeti. Ptoleme ve Romalılar idaresinde, bir nome merkezi; Sezar zamanında, bir lejyonun merkezi. Hermontis kendi şeklini içine alan bir paraya sahipti.

Armudlu: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ermiye: Yunanca Armiro. Amfrisus üzerinde, Trikala livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Arnavud Bağradı (bakınız: Birat)

Arnavud Köyü: Akıntı Burnu tarafından oluşturulmuş olan bir körfezde, Avrupa kıyısında, Boğaz köyü.

Arnavudluk: Albanie.

Arnis: Van gölü kıyısında, Van livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eren Köyü: Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Çanakkale Boğazı'nda, Asya Türkiyesinin köyü. Ofrinyum Hector'a hasredilmiş bir ağaca sahipti.

Arvad: Bugün hemen hemen çöl olan Güney Batı Aradus'ta, Tortosa'nın hemen karşısında, Suriye yakasındaki küçük ada bir zamanlar bağımsız krallar tarafından idare edilen küçük bir devletin merkeziydi. Pers ve Makedon nüfuzuna maruz kaldı ve Arap istilâsı devrinde, Ömer'in teğmeni Muaviye tarafından yıkıldı. Hâlâ Arvad'da birkaç Yunan yazıtı görürüz.

Arvand (bakınız: Dicle)

Ariha: Ürdün üzerinde, Yeuşalem'in Kuzey-Doğusunda Filistin köyü. Eski hisar.

Ariha: Cebel-Arbecn'in ayağında, Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye'nin bucağı. Takriben 3000 sâkin. Etrafı harabe.

İzmid: Marmara denizi üzerinde, aynı isimli körfezin sonunda, Asya Türkiyesinin vilayeti. Hüdavendigar eyaletinde, Kocaeli livasının merkezi. Takriben 3000 ev. Odun ve tuz ticareti. Şantiye. İstanbul patrikhanesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi. "Hipertimus ve Exarchus totius Bithyniae." Nicomedya Nicomed tarafından kurulmuştur. Kralları, Galata ismini alan eyaletlerinden birinde kurdukları Golua dedikleri kişilere karşı Suriye krallarıyla karışmışlardı. Mithridate onları başşehirlerinden iki defa kovdu. Diokletyen imparatorluğa yükseltildi ve konutunu kurdu. O Gotlar tarafından yağma edildi ve, bir yer sarsıntısı 358'de onu yıkmayı başardı. Jüstinyen'in koruması sayesinde, 6. yüzyılda yükseldi. Türkler 1326'da onu

ele geçirdiler.

İzmid Körfezi: Marmara denizinin doğu kısmında, Nicomedya körfezi.

İzmir: *Smyrne*. Bir Takımada körfezinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Aydın eyaletinin ve Soğla livasının merkezi. Takriben 150000 sâkin. İstanbul patrikhânesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Smyrne'nin kuruluşu bu isimde bir Amazon'a atfedilir. Herodot'a göre, bu şehir eolyen kökenliydi. İsa'dan önce 688'e doğru, Smyrne İyon konfedarasyonuna girdi. Sultan II. Murad onu 1424'te feth etti.

Aznavur: Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İznik: İznik-Gölü kıyısında, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Takriben 100 hâne. Hoş manzara. Zarif kapılı eski surlar ve tam muntazam kuleler. İstanbul patrikhânesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Bu şehir İskender'in ölümü sonrası Antigone tarafından kuruldu ve Antigonya (İznik) olarak isimlendirildi.Lysimaque onu büyüttü ve karısının şerefine, ona Nikaya (İznik) adını verdi. İki ekümenik 325 ve 787'de orada toplandılar. 1076'da Süleyman tarafından alınan, 1097'de Haçlılar tarafından kaçırılan İznik daha sonra I. Teodor Lascaris'in ellerine geçti, ve 1333'de Türkler tarafından kesin olarak feth edildi.

İznik Gölü: Marmara denizine üç orun uzaklıkta, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinde, İznik Gölü. Takriben 13 orun çembere ve 14 metrekare yüzölçümüne sahiptir.

İzvornik: Drina ve bir tepe arasında, Bosna eyaletinde, aynı isimde livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Takriben 12000 sâkin. Bir kaya üzerinde inşa edilmiş hisar. İstanbul patrikhânesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Isparta: Karaman eyaletinde, Hamid livasının merkezi, As-

ya Türkiyesinin vilayeti.

İsbat: Şkumbi üzerinde, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Asbusi: Harput ve Malatya livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İspir: Çoruk-Su üzerinde, liva nahiyesi ve Erzurum eyaleti merkezi.

İstarova: Ohri gölünün güney kesiminde, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İstarya: Wjossa'dan gelen, Deşnitza üzerinde, Kesriye livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İstari-Maden: Türk Hırvatistan'ında, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti; Sanna üzerinde, Bosna eyaletinde, Behke livasının bir nahiyesinin merkezi.

İstanbul: Constantinople[21].

İstanbul Boğazı: Boğaz, İstanbul kanalı.

İstankôy: Güneydoğusunda Nisyro ve Kuzeybatısında Kalymno adaları arasında, Crio burnunun karşısında, Küçük Asya'nın güney yakasında, Takımada adası. Genişten ziyâde uzundur; güney yakasında yüksek dağlar vardır; toprağı verimlidir. Takriben 20000 sâkin. İstanbul patrikhânesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi. Hipokrat, Apelle, hekim Simus, şair ve dilci Filetas, filozof Ariston, ve müzisyen Teomneste, bir zamanlar çok meşhur bir Esculape tapınağına sahip olan bu adada doğdular. Kos, Rodos'un alınışından sonra Türklere boyun eğdi.

İstankôy: Küçük bir tepenin ayağında, kuzey yakada konumlanan Kos adasının baş vilayeti. Çok eski olan bu şehir bir depremle yıkıldı, ve Antonin tarafından yeniden inşa edildi.

İstanoz: Sakarya'dan çıkan Çar Son üzerinde, Ankara'ya altı saat mesafede, Bozok eyaletinde, Ankara livasının bir nahi-

21 Dersaadet, Asitâne, İslâmbol, Konstantiniye gibi isimler de alır-ç.n.

yesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

İstenaz: Karaman eyaletinde, Tekke livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

İstenaz-Çayı: Kemer Dağ'ın güney kolundan çıkan ve Kestel gölüne dökülen Asya Türkiyesinin ırmağı.

Istranca: Şumla livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Ostrofça: Unna üzerinde, Bosna eyaletinde, Travnik livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Istrugha: Ohri gölünün güney yakasında, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Yukarı Cezayir'de, Avrupa Türkiyesinin bucağı. 400 hâne.

Ustrumca: Geniş bir ovanın girişinde, Belez-Dağ'ın doğu ayağı boyunca, Strumnitza üzerinde, Selanik livası ve eyaletinde, Makedonya'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 1500 hâne. İstanbul patrikhânesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Ostrovo: Aynı isimdeki gölün yakınında, Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Makedonya'da, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İstifan: Karadeniz üzerinde, Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İstenice: Yanya eyaletinde, Berat livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İstenya: Avrupa yakasında, Boğaz köyü.

Astobalya: Kos adasının batısında konumlanan, Cycladlardan biri olan, Takımada adası. Az yükselti; verimli toprak; hoş liman. Carienlerin onun sahipleri olduğu dönemde, bu ada Pyrrha, sonra Pilea, ve daha sonra Teon-Trapeza adını aldı.

İstoltşa: Krupka ile kavşağı üzerinde, Brigava'da, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İstia: Kandiya livasında, Crete adasının deniz vilayeti.

İshakli: Karahisar-Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İshakli: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Asdud: Ramle'de Ascalon yolu üzerinde, bir montikül üzerinde inşa edilmiş olan Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Filistin köyü. Askdod Filistinlilerin meşhur bir şehriydi. Amos, Zekeriya gibi peygamberlerle anılır. Philippe orada Evangil'i vazetti.

Siirt: Kürdistan eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İsfakya: Hanya livasında, Crete adasının deniz vilayeti.

İskropar: Berat ve Avlonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Askalan: Gazze'den uzak olmayan, Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Akdeniz üzerinde, Filistin bucağı. Askalon Filistinlilerin beş kraliyet şehrinden biriydi. O bütün Yahudi krallığı dönemi boyunca İsraillilere direndi. Surları altında Godefroy de Bouillon Mısır halifesi üzerinde müthiş bir zafer elde etti. O dört aylık bir kuşatma sonrası III. Baudouin tarafından alındı. Selahaddin onu 1187'de aldı ve Aslan Yürekli Rişar'ın vasıtasıyla 1911'de yerle bir etti.

Üsküdar: Scutari. İstanbul'a nazır, Boğaz üzerinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Güzel camiler. Geniş Türk mezarlıkları. Hristopolis bir vakitler Kalkedonya[22]'nın bir uyruğuydu. Bugün İstanbul kenar mahallesi konumundadır.

İsker: Avrupa Türkiyesinin nehri; Niş eyaletinde, Sofya livasında doğar ve Rahova ve Nicopolis arasında Danube'ye dökülür.

22 Kadıköy-ç.n.

İskilib: Kızıl Irmak üzerinde, Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İskenderun: İskenderiye. Aynı isimdeki körfezin güney kesimi üzerinde, güney Suriye vilayeti; Halep eyaletinde, Beylan livasının bir nahiyesinin merkezi.

İskenderun Körfezi: Akdeniz üzerinde, İskenderiye Körfezi.

İskenderiye (bakınız: İşkodra)

İskenderiye: Akdeniz üzerinde, Aşağı-Mısır'ın başşehri.

Üsküb: Vardar'ın iki kıyısı üzerinde, aynı isimli eyaletin ve livanın merkezi, Makedonya'da Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Üsküb şehri Makedonya, Arnavutluk ve Servi arasında cephe teşkil eder; bir tepe üzerinde, şehrin ortasında, yükselen küçük bir Roma kalesine bakar. Birçok han ve pazar. Takriben 15000 sâkin. İstanbul patrikhânesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Üsküb: Edirne ve Kırk-Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Üskübî: Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eski İstanbul: Tenedos adasının hemen karşısında, ve Troya ovasının doğu ucunda, Takımada üzerinde, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. İskender bu şehrin arsasını seçti. İnşaata Antigon devam etti. Evvela ismi Antigonya'ydı, İskender'in ölümü sonrası İskenderiye ismini aldı. Sebreniler ve Skepsiyenler tarafından iskân edildi. Hâlâ Eski İstanbul'da birkaç eski şehir harabesi görmekteyiz.

Eski İstanbul: Şumlu livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Eski Adalya (Side): Güney Doğu'da, Akdeniz üzerinde, Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Köprü Su ağzından uzakta değil. Side bir Cumes sömürgesi tarafından kuruldu ve İskender tarafından alındı. Hâlâ güzel hara-

beler ve özellikle çok iyi korunan bir tiyatro görürüz.

Eski Baba: Ergene Su, Tekke deresi üzerinde, Edirne ve Kırkkilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Eski Cuma: Küçük bir selin iki yakasında, Balkanların girişinde inşa edilmiş, Şumla livası, Silistre eyaletinde, Bulgaristan'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 6000 can[23].

Eski Hisar: Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eski Hisar: Çoruk Su üzerinde, Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. Ticarî yayılımıyla antik çağda meşhur. Bu şehir Suriye kralı Aantiochus Theos'un kızkardeşi Laodice tarafından kuruldu. O 1402'de Tamerlan tarafından yıkıldı. Harabeleri arasında, iyi korunmuş iki güzel tiyatro hâlâ göze çarpar.

Eski Zağra: Filibe[24] livası, Edirne eyaletinde, Trakya'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 20000 sâkin.

Eski Şehir: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Pursak Çayı tarafından sulanan bir vadide, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eski Kara Hisar: Afyon Kara Hisar'a 15 saat mesafede, volkanik bir tepenin sırtında, Kara Hisar Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Evvelce Synnaia diye adlandırılan Synnada Truva savaşı sonrası Acamas tarafından kuruldu. Mermer ocaklarıyla tanındı.

Eski Kalafatlı: Kuzeyde Tombruk Çayı suları tarafından oluşturulan bataklıkta, bir tepe üstünde Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. Truva savaşından altı yüzyıl sonra eolyen bir koloni tarafından kuruldu.

23 Eski dilde can kişi manasında kullanılıyordu-ç.n.

24 Filibe'nin eski adı-ç.n.

Islatartça: Turnovo livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İslâmbol (bakınız: İstanbul)

İslimye: Edirne eyaletinde, aynı isimli livanın merkezi, Trakya'da, Avrupa Türkiyesinin surlu vilayeti. Takriben 16000 can. 1829'da Ruslar tarafından alındı.

Esne: Nil'in Batı kıyısında, Kene yöresinde, Yukarı Mısır vilayeti. Tuğla ve çömlek imâlathâneleri. Güzel eski mabed.

Asvan: Ceziret Asvan (Fil adası)'ın karşısında ve Cancer tropiğinin yanında, Nil'in doğu kıyısında, Yukarı Mısır eyaleti. Güzel granit taş ocaklarıyla antik çağda meşhur. Firavunlar âbidelerini süsledikleri monolitlerini[25] buradan çıkarıyorlardı. Romalıların hâkimiyetinde, Syen imparatorluğun önemli yerlerinden biri haline geldi.

İşbuzi: Zeta üzerinde, İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 400 ev.

İştib: Bregalnitza üzerinde, Köstendil livası, Niş eyaletinde, Makedonya'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 20000 sâkin.

Aş Kalesi: Fırat üzerinde, Erzurum eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

İşkodra: Arnavutluk Üsküdarı. Aynı isimli gölün Güneyinde, Yukarı Arnavutluk'ta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti; Rumeli eyaletinde, aynı isimli livanın merkezi. Yaklaşık 20000 sâkin.

İşkumbi: Avrupa Türkiyesinin nehri; Arnavutluk dağlarında doğar ve Pekin Elbasan'ından geçerken Adriyatik'e dökülür.

Eşmiskin: Havran livası, Damas eyaletinde, Transürdün Filistininin bucağı.

Aşmunin: Nil'in sol kıyısında konumlanan, Roda'nın Batı-

25 Monolit yekpare taş veya kayadan meydana gelir-ç.n.

sında 2 saat mesafede, Syut yöresinde, Yukarı Mısır köyü. Güzel tapınak.

Aşen: Mendelyat körfezi üzerinde, aynı isimde küçük koyun sonunda, Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Iassus Yunan şehrinin kuruluş tarihi bilinmiyor. Peloponez savaşı esnasında, Lakedemonyenler tarafından yıkıldı. Daha sonra yeniden inşa edilerek, Makedon V. Philippe tarafından kuşatıldı. Vesta adlı meşhur bir kiliseye sahipti. Güzel harabeleri vardır.

Aşita: Musul livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Eşim: Adriyatik denizinde Eşim ağzının Güneyinde 3 çeyrek saat mesafede küçük bir tepe üzerinde inşa edilen, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık 300 ev.

Asfun: Esne yakınında, Nil'in Batı kıyısında, Yukarı Mısır vilayeti.

Adala: Gediz Çayı üzerinde, Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Adamas: Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Adamas Çayı: Hüdavendigar eyaletinde, Susu köyü yakınlarından kaynağını alan Asya Türkiyesinin nehri; Susurlu Çayı'yla birleşerek, Mudanya körfezinin doğu sınırının batısında, Marmara denizine dökülen Muhali-Çay'ı oluşturur.

Atfihiye: Nil'in doğu ucunda, aynı isimdeki yörenin merkezi, Orta Mısır vilayeti. Eskiden bir nomenin başkentiydi. Venüs'e beyaz bir inek simgesi altında orada tapıldı.

Ada Pazarı: Sakarya üzerinde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Adalar Arası: Yunan Takımadaları.

Azas: Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye'nin bucağı.

Austos: Karadağ ayağında, Selanik livası ve eyaletinde, Makedonya'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yenice gölüne dökülen bir sel üzerindedir. Yaklaşık 900 ev. Bu şehir Yunan devriminin başında çok acı çekti.

Ağlasan: Ak Su üzerinde, Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Afşar: Eğirdir gölünün yakınında, ve aynı isimdeki nehir üzerinde, Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Afşar Suyu: Asya Türkiyesinin nehri; Sultan güney kesiminden çıkar ve Eğirdir gölüne dökülür.

İflak; Valaşi[26].

İflani-Bolu: Viran-Şehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İflani-Tatai: Kastamonu livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Afneni: Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Afyon Kara Hisar: Yüksek bir traktik[27] dağın yamacında, Akar Su kenarına yakın, Asya Türkiyesinin vilayeti. Hüdavendigar eyaletinde, Kara Hisari Saheb livasının merkezi. Şehre ismini veren afyon kültüründen gelir.

Akabad: Kocaeli livası, Hüdavendigâr eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Akbunar Suyu: Asya Türkiyesinin nehri; Karaman eyaletinde, Koca Dağ'dan çıkar ve Kızıl Irmak'a dökülür.

Ak Çay: Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

26 Romanya'nın kökeninde, üç temel prenslikten biri-ç.n.

27 Alkali içeren açık renkli bir kaya-ç.n.

Ak Çay: Kızılca Dağ'dan gelen birçok derenin kesişimiyle oluşan Asya Türkiyesinin nehri. Ören köyü üzerinde yaklaşık iki orunda Koca Çay'ın doğu koluna dökülür.

Akça Abad: Trabzon livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Akça Çay: Büyük Menderes Su'dan çıkan, Asya Türkiyesinin nehri; Yenice Pazar köyünün yaklaşık bir fersah[28] ötesine dökülür.

Akça Hisar: Arnavutların Croiası. Kampsi vadisinde, 360 adım yükseklikte inşa edilmiş Rumeli eyaletinde, Ohri livasının bir nahiyesinin merkezi. Yukarı Arnavutluk'ta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 6000 sâkin. Eski hisar. Scanderbeg'in vatanı.

Akçe Şehir: Kızılca Su üzerinde, Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Akçe Şehir Bolu: Kara deniz üzerinde, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Akçe Dağ: Harput eyaletinde, Malatya livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Hisar (bakınız: Hisar)

Ak-Hisar: Travnik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Ak Hisar Saruhan: Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Hisar Geyve: Sakarya yakınında, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Efes şehrine ait Yunan evechesi. Thyatira aziz Paul tarafından kurulan yedi kiliseden biridir.

Ak Deniz: Bahr-i Sefid. Yunan Takımadası.

28 Osmanlı döneminde ölçüler bugünkünden çok farklıydı. Fersah da o dönemlere ait bir uzunluk ölçüsüdür-ç.n.

Akız Çay Gölü: Meandre ağzında, Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. On iki orunluk daireye ve altı orun metre kare yüzölçümüne sahiptir.

Ak Saray: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Şehir: Aynı isimdeki göle iki saat mesafede, Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Şehir Abad: Şarkî[29] Kara Hisar livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Şehir Gölü: Ak Şehir'e iki saat mesafede, Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü.

Ak Su: Olimpos dağının ayağında, Hüdavendigar livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Konumu güzel.

Ak Su: Eğirdir gölünün batı ve güney yakalarından geçen yoğun dağlarda, Isparta şehrinin doğusunda bir yerden kaynağını alan Asya Türkiyesinin nehri; birçok akarsuyu içine alır ve Adalya körfezinden Akdeniz'e dökülür.

Ak Su Pazarı: Ak Su üzerinde, Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ak Taş: Viran Şehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Dağ: Bozok eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ak Dağ: Asya Türkiyesinin dağ zinciri, Lisi'de Toros dağ sırasının bir parçası. Doğuda Koca Çay vadisiyle sınırlıdır.

Ak Dağ Madeni: Bozok livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ak Damar: Van gölünün doğu kıyısında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ak Kaya: Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türki-

29 Doğu-ç.n.

yesinin bucağı.

Ak Köprü: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ak Göl: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü.

Ak Köy: Ordu livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ak Kisi: Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Akova: İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Akyale: Lim üzerinde, İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Ak Yürek: Kastamonu eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Iğdır: Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İgradi Çorum: Çorum livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Eğirdir: Hamid livası, Karaman eyaletinde, aynı isimdeki gölün üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eğirdir Gölü: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü.

Ekrek: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eğri Bucak: Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Eğri Dere: Eğri Palanka. Krivarieka üzerinde, Üsküb livası ve eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Eğri Su Dağı: Köstendil livasında, Rumeli ve Bulgaristan arasında, Avrupa Türkiyesi dağı.

Eğri Dağ[30]: Erzurum eyaletinde, Bayezid şehrinin Kuzey Doğusuna beş saat mesafede konumlanan Asya Türkiyesinin dağı. Yalıtılmış volkanik bir kitledir. 5300 metrelik asıl zirve lav akıntılarının çıktığı bir kraterdir.

Eğri Göz: Kütahya livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Egu: Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eğil: Asi üzerinde, Maadin livası, *Harput* eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Eğin: Fırat üzerinde, Harput ve Malatya livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Alaplı: Kara deniz üzerinde, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Alaca: Bozok eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Alaca Suyu: Asya Türkiyesinin nehri; kuzeyden güneye Yozgat ve Çorum şehirleri arasında uzanan sık dağ sıralarından çıkar ve sonra Sarılar Su ve Çorum Suyu'nda toplanır. Yeşil Irmak'ın temel sularından biri olan Çaterli Irmak'ı onlarla oluşturur.

Alaçam: Kara deniz üzerinde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Alara Suyu: Yüksek Gök Dağı zincirinin Batı kollarından kaynağını alan Asya Türkiyesinin nehri; Adalya körfezinin doğusunda Akdeniz'e dökülür.

Ala Şehir: Kısmen bir tepe üzerinde, kısmen ovada, Kuzu Çay'dan uzak olmayan bir yerde inşa edilmiş, Aydın livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Takriben 3000 ev. İstanbul patrikhanesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi. Aziz

30 Osmanlı lisanında Eğri Dağ, bugün Ağrı Dağıdır. Latincesi Ararat.-ç.n.

Paul'ün yedi kilisesinden biri olan Philadelphia, Bergama kralı, Eumene'in erkek kardeşi Attale Philadelphe tarafından kurulmuştur.

Alasonya: Olimpos dağından çıkan, Sarantoporos yakınlarında, aynı isimde bir nehir üzerinde, Kırıkale livası, Yanya eyaletinde, Tesali'de, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Takriben 400 ev. İstanbul patrikhanesine ait, bir Yunan şehrinin merkezi.

Ala Dağ: Toros Cilicien'inin bir parçası. Asya Türkiyesinin dağ zinciri.

Ala Dağ Çayı: Asya Türkiyesinin nehri; Ala Dağ'ın güney bayırından çıkar ve Sakarya'ya dökülür.

Ala Köyü: Van gölünden uzak olmayan, bu şehre dört saat mesafede, Van eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Alan: Süleymaniye livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Albak: Hakkâri livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Elbistan: Cihan üzerinde, Maraş livası, Adana eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

El Buka: Lübnan ve Anti-Lübnan arasında konumlanan Suriye'nin yöresi, Selesuriye. Damas eyaletinin bir parçasıdır.

Et Tell: Ürdün'ün sol kıyısında, Tiberyad gölü yakınında, Filistin'in harap vilayeti. Evvelce balıkçılar köyü Beşad Philippe tarafından büyütüldü. Auguste'un kızı Julia şerefine kendisine Julias ismini veren Iturée'nin senyörü.

Altın Özü: Antakya livası, Halep eyaletinde, Suriye'nin bucağı.

Altın İli: Prizren ve Priştina livası, Üsküb eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Altın Taş: Pursak Çay üzerinde, Kütahya livası, Hüdavendi-

gar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Altın Köprü: Asi'de, Zab es Segir üstünde, Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

El Cezire: Fırat ve Asi arasında, Asya Türkiyesinin yöresi, Mezopotamya.

El Cib: Lidya tarafından Yafa ve Yeruşalem arasındaki yol üstünde, bir tepe üstünde inşa edilmiş, Filistin vilayeti. Gabaon, Josue'nin müttefiği büyük şehirdi. Amorhenler burada yenildiler. O, Benjamin kabilesinin sacerdotale bir şehri haline geldi. Abue, Joab tarafından burada alt edildi. Süleyman Sonsuzlukta hikmet talep etmek için burada bin mezalim teklif etti.

El Ciş: St. Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Safed yakınında yüksek bir tepe üzerinde konumlanmış Galile'de, Filistin köyü. Giscala Joseph tarafından kuvvetlendirilen Galile şehirlerinden biriydi ki, o Romalılara karşı geldi.

Ekçi-Çay: Asya Türkiyesinin nehri; Acı Dağ'dan çıkar, ve Koca Çay'ı oluşturan üç koldan birini teşkil eder.

El Hüsn: Havran livası, Damas eyaletinde, Transürdün Filistininin bucağı.

El Habur: Kerkisiye yakınında Fırat'a dökülen Asya Türkiyesinin nehri.

El Habur: Van eyaletinden çıkan ve Asi'yi büyüten Asya Türkiyesinin nehri.

El Hurbe: İçeride, güneyde, Cirdce'ye dört saat uzaklıkta, Libik dağlarının ayağında konumlanmış olan Yukarı Mısır köyü. Antik Abidos'un arsasını işaret eder.

El Halassa: Ptoleme tarafından anılan ve Sinai'de Hebron yolu üzerinde konumlanan eski Roma istasyonu. Görülmeye değer harabeler.

El Halil (bakınız: Halil el Rahman)

Er Ram: Yeruşalem'de Naplonse yolu üzerinde, küçük bir yükselti üzerinde konumlanan Filistin köyü. Eusebe'ye göre, Yeruşalem'in kuzeyinde altı mil mesafede konumlanan antik Benjamin Ramah arsasını işaretler.

Ez Zib: St. Jean d'Acre ve Sour arasında, Akdeniz üzerinde, Filistin köyü. Joseph'e göre, büyük rahip Hircan'ın orada kulakları kesildi, ve Herode'un erkek kardeşi Fazael'in başı koparıldı.

Es Salta: Havran livası, Damas eyaletinde, Ürdün üzerinde ve Galaad dağının ayağında, Transürdün Filistin'inin vilayeti.

Elşegird: Murad Çay'dan uzak olmayan bir yerde, Bayezid livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Toprak Kale olarak da adlandırılır.

Es Said: Yukarı Mısır.

El Ariş: Akdeniz'in takriben 800 metre ötesinde, Vadi el Ariş üzerinde, Gazze ve Kahire arasında, çölün girişinde bir emiuence üzerinde Arabistan vilayeti. Firavunların egemenliğinde, bu şehir suçlular için bir sürgün yeriydi. Sicilya'lı Diodore'a göre, burunları kesiliyordu.

El Eyn: Basra livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

El Kab: Esne'nin 29 kilometre ötesinde, Nil'in sağ kıyısında, Yukarı Mısır köyü.

El Kas Dağ: Çerkales Su vadisiyle, Bedir Dağ'dan ayrılan Asya Türkiyesinin dağ zinciri. Güney Batı'dan Kuzey Batı'ya yönelir. Kuzey Doğu ucu Kergun yöresinde, hemen hemen Kızıl Irmak'ın sol kıyısına erişir.

El Kudüs: Yeruşalem.

El Kalmun: Denize yakın, şehrin bir saat ötesinde, Tripoli livası, Sayda eyaletinde, Suriye köyü.

Elkoş: Musul livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin bu-

cağı.

El Kum el Ahmar[31]: Edfu ve Esne arasında, ve El Kab'ın karşısında, Nil'in sol kıyısında, Yukarı Mısır köyü.

El Leben: Yeruşalem yolu üzerinde, bu şehre dört saat mesafede, Nablus livası, Sayda eyaletinde, Filistin köyü.

El Ledca: Filistin'in doğu sınırlarının ötesinde konumlanan, Suriye havalisi.

Almalu (Elmalı): Küçük bir göl üzerinde, Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Almalu: Ordu livası, Trabzon eylaetinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Elmalı Dağ: Lice'de Toros yayılımının bir parçasını teşkil eden Asya Türkiyesinin dağ zinciri. Ak Dağ'ın güneyine bağlanır.

Elmalı Dağ: Aynı isimli zincirle oluşturulan merkezî grup Güney Batı'da biten Asya Türkiyesinin dağı.

El Medain: Babil'de, eski Stesifu ve Selösi şehirleri.

El Mekande: Memfis harabelerine yakın, Nil'in batı kıyısında, Aşağı Mısır köyü.

Elma Dağ: Ankara şehrinin Güney Doğusuna üç orun ötede konumlanan Asya Türkiyesi dağı.

İlyana: Silistre eyaletinde, Turnovo livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Elvanlı: Adana eyaletinde, Tarsus livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Elus: Adana eyaletinde, Üzeyir livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Uluğ: Drina'da, aynı isimdeki nehir üzerinde, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Amarya: Retimo livasında, Crete adasının vilayeti.

31 Kızıl Kum-ç.n.

Amasya: Sivas eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Yeşil Irmak üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti. İstanbul patrikhanesine ait, bir Yunan şehrinin merkezi.

Amasya-yi Aydın: Aydın livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Amasra: Viran Şehir livası, Kastamonu eyaletinde, Kara deniz üzerinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Embelek; Olimpos dağıyla karşı karşıya, amfiteatr şeklinde, bir yükselti üzerinde inşa edilmiş, Salambriya üzerinde, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Tesali'de, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Takriben 500 ev.

İmrali: Hüdavendigar eyaletinde, Erdek livasına ait Marmara denizi adası.

Umurfakih: Fakih Dere üzerinde, İslimye livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Um Kes: Şeriya el Mandur'un Güneyinde, Tiberyad'ın Güney Doğusunda, Dekapol'da, eskiden Pere şehri, Filistin köyü. Büyük Antiochus tarafından İsa'dan Önce feth edildi, 198'de İskender Jannoeus tarafından yeniden alındı, Pompee tarafından onarıldı ve Yahudi savaşında Vespasien tarafından yıkıldı. Gadara sonradan bir piskoposluk merkezi haline geldi. Hazreti İsa demonyak[32] Lejyonunu iyileştirdi. Görmeye değer harabeler.

Emlak; Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Emlak; Sivas livası ve eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Emvas: Yeruşalem'de, Ramle yolu üstünde, Filistin'in harap bucağı.

Omorfo: Kıbrıs adası vilayeti.

32 Şeytan-ç.n.

Emir Çayı: Sakarya prensliklerinden biri, Asya Türkiyesinin nehri; kaynağını Kangeri şehri civarında on iki orun öteden kaynağını alır ve altı orunda Engüri Su'nun Kuzeyine dökülür.

Emir Dağı: Afyon Kara Hisar şehrinin Kuzey Doğusunda 10 orunda başlayan Asya Türkiyesinin dağ zinciri. Konya şehrine kadar devam eder.

Emir Gölü: Bozok eyaletinde, Ankara şehrinin Güney Güney Batısına dört orun mesafede, Asya Türkiyesinin gölü.

Emirgan[33]: Rumeli Hisarı ve Stenya arasında, Avrupa yakası üzerinde Boğaz köyü. Evvelce Feridun Paşa Bağçesi[34] olarak adlandırılıyordu ve bugünkü ismini Erivan'ın bir valisinden aldı. Emirgan sarayında sultan İstanbul'u ziyaret eden yabancı prensleri ağırlar.

Emine Burun: Balkan dağları zinciri tarafından oluşturulan Kara deniz üzerinde Avrupa Türkiyesinin burnu. Bir sonraki kelimeye bakınız.

Eminç Dağ: Balkanlar zinciri doruklarından biri; Kara denizin üzerinde 833 metreye yükselir ve Eminç Burun burnunu oluşturur.

Amyun: Tripoli livası, Sayda eyaletinde, Suriye bucağı.

Anamur: Akdeniz üzerinde, İçel livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Anamur Çayı: Ibarus zincirinin güney tarafından inen Asya Türkiyesinin nehri. Anamur burnunun Kuzey Doğusunda iki orunda Akdeniz'e dökülür.

İncir Pazarı: Karaman eyaletinde, Hamid livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İncir Köyü: Asya yakasında, Boğaz köyü.

İncir Limanı: Marmara denizinde, Mudanya körfezi.

33 Ya da eski manasıyla Mirgün-ç.n.

34 Farsça bir kelime olan bağçe küçük bağ manasına gelir. Bugünkü şekli bahçe-ç.n.

Enderes: Kara Hisar Şarkî livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Enderun: Adana eyaletinde, Maraş livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Andugi: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Antakya: Halep eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi; Nahrel Asi üstünde, Suriye vilayeti. Yaklaşık 6000 sakin. Yunan Patrikhanesi. Antakya, antik çağda, daha gelişmiş bir şehirdi. İsa'dan Önce 301 yılında Seleucus Nicator tarafından kuruldu. 83'te Ermenistan kralı Tigrane tarafından Seleucidlere devredilen şehir Lucullus tarafından Antakya Philopatoruna geri verildi. Pompee Suriye'yi küçülterek Antakya'ya kendi başına hükmetme ayrıcalığını sağladı; bu özerklik Kazık Antonin çağına kadar korundu. Antakya muhteşem anıtlarıyla en zengin şehirlerden biriydi. İran kralı Sapor 268'de onu ele geçirdi. Aziz Pierre Antakya patrikhanesini kurdu ve işgâl etti. Orada on konsil 252'den 380'e kadar orada tutuldu. St. Jean Chrysostome orada doğdu. Heraclius hâkimiyeti altında, 635'de Müslümanlar tarafından alınan şehir X. yüzyılda Nicephore Phocas tarafından yeniden alındı. Selçuklulara karşı savaşlarında Komnenler tarafından kaybedilen Antakya 1099'dan 1268'e kadar Haçlıların ellerinde kaldı. Bibars Bondukdar tarafından bu çağda alındı.

Antalya: Adalya. Aynı isimdeki körfez üzerinde, Asya Türkiyesinin vilayeti; Karaman eyaletinde, Tekke livasının merkezi. Pergame kralı II. Attale tarafından kurulan Attalea denizin yaklaşık 70 adım ötesinde, bir kaya üzerinde inşa edildi. Aziz Paul Antakya için bu şehri inşa etti.

Antalya Körfezi: Akdeniz üstünde, Adalya ya da Satali körfezi.

Ankara: Angora. Engürü Suyu üzerinde, Asya Türkiyesinin

vilayeti; Bozok eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi. Yaklaşık 30000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. "Hypertimus et Exarchus totius Galatiae." Güzel Yunan-Roma harabeleri. Hristiyanlık çağından önce 650'ye doğru, Frigyalılar tarafından kurulan Ancyra, Galati Saluter büyükşehri Roma İmparatorluğunun son zamanlarında Galates-Tektosages'in başşehri oldu. Persler, Araplar, Selçuklular ve onu 18 yıl boyunca koruyan ilk Haçlı Latinleri tarafından feth edildi. Bu şehrin duvarlarının önünde, 20 Temmuz 1402'de, Bayezid kendisini Timur'un ellerine düşüren meşhur savaşı kaybetti.

Engürü Suyu: Kaynağını Aydos Dağ'ın güney tarafından alan Murtad Su ve Emir Gölü'nden çıkan Tabak Su, Aydos Dağ'ın traçitik kitlenin güney tarafından alan Çibuk Çay birleşimi tarafından oluşturulan Sakarya prensliklerinden biri, Asya Türkiyesinin nehri; son ikisi Ankara tarafında ve ilki bu şehrin doğusunda beş orunda birleşir.

Opar: Kesriye livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Otogoşta: Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Avcılar: Bozok eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Avcılar Suyu: Kaz Dağ'dan çıkan Asya Türkiyesinin nehri. Kara Köy'ün biraz altında, Menderes Su'ya dökülür.

Üç Kapılı Dağ: Yeşil Dağ zincirinin oluşturan temel kütlelerden biri, Asya Türkiyesinin dağı.

Ohrî: Aynı isimli gölün kuzey sınırında, Yukarı Arnavutluk'ta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti; Rumeli eyaletinde, aynı isimli livanın merkezi. Yaklaşık 2000 aile. Hisar, pazar, hatırı sayılır ticaret, cami, onbir kilise, okul v.b. İstanbul'da, yaklaşık bir yüzyıl önce, toplanan eski patrikhane.

Ödemiş: Antik Hipapa'nın takriben iki saat ötesinde, Aydın livası ve eyaletinin bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Ödemiş şehri Tmolos'tan inen büyük bir selle aşılır.

Avdela: Yanya eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Ortakçı: Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Orta Çay: Asya Türkiyesinin nehri; Almulu şehrinin güneyinde üç orun ötede konumlanan Avelan gölünün güney ucundan çıkar, ve Akdeniz'e dökülür.

Orat Köy: Beşik Taşı ve Defterdar Burun arasında Avrupa yakasında konumlanan Boğaz köyü.

Orta Köy: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Yeruşalem: Oreşalim.

Oroşi: Ohri livası, Rumeli vilayetinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Organlı: Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Orfani: Kontesa körfezi üstünde, Selanik livası ve eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Orfa: Halep eyaletinde, Raka livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ürgüb: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Oral: Antep livası, Halep eyaletinde, güney Suriye vilayeti.

Urla: Bu şehrin batısında, İzmir körfezi üstünde, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Clazomen bir İyon sömürgesi tarafından kuruldu ve İyon konfederasyonunun bir parçası oldu. Med savaşının başında Perse Otanes tarafından alındı. Büyük İskender bir şoseyle onu kıtada topla-

dı. İsa'dan Önce 188'de, Roma hâkimiyetine geçti ve Asya Roma eyaletinin bir parçası oldu. Filozoflar Anaxagore ve Hermotime Clazomene'de doğdular.

Ormanlık: Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye'nin bucağı.

Avrinya: Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Üzgera: Ordu livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Üzümlü: Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Uzun Köprü: Ergene üzerinde, Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Oğlak Dere: Viran Şehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Of: Kara deniz üstünde, bu şehrin Güney Doğusunda, Trabzon eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Evkâf: İçel livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Öğüz: Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Olti: Çoruk Su üstünde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ilgun: İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Adriyatik üstünde, Yukarı Arnavutluk, Avrupa Türkiyesinin surlu vilayeti. Kale. Yaklaşık 7000 sakin.

Ulubad: Abant gölünün Kuzey kıyısında, aynı isimdeki nehir üstünde, Hüdavendigar eyaleti ve livasında Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ulubad Çayı: Abant gölünden çıkan Asya Türkiyesinin nehri. Muhaliç Çayı'na dökülür.

Uluburlu: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ulu Çay: Asya Türkiyesinin nehri; kaynağını Kütahya livası, Hüdavendigar eyaletinde, Uşak şehrinin Güney Batısından kaynağını alır ve Yeni Şehir'in yaklaşık bir orun Kuzey Doğusunda Gediz Çayı'na dökülür.

Ulukışla: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Olonya: Valona. Adriyatik denizi üstünde, aynı isimdeki koyun yaklaşık iki kilometre ötesinde, Epire'de, Avrupa Türkiyesinin vilayeti ve limanı; Yanya eyaletinde, Berat'ta toplanan bir livanın merkezi. Takriben 600 ev. Sağlığa zararlı iklim.

Ünye: Kara deniz üzerinde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Oracık Dağı: Bozburun Dağ zincirinin güney ucunu oluşturan Asya Türkiyesinin dağı.

Ayazlı: Küçük Menderese Su ağzı yakınlarında, Aydın livası ve eyaletinde, İzmir'in Güney Doğusunda bir dağ üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Hatırı sayılır harabeler. İstanbul patrikhanesine ait, bir Yunan şehrinin merkezi. "Hypertimus et univarsae Asiae exarchus." Efes binalarının zenginliği ve ihtişamıyla meşhur bir şehirdi: Diane tapınağı dünyanın yedi harikası arasında sayılıyordu. Aziz Paul orada Hristiyanlığı yaydı.

Ayazmand: Metelin adasının karşısında, Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Aya Sefid: İzmir körfezi üzerinde, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ayaş: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ayandon: Kara deniz üstünde, Sinop livası, Kastamonu eya-

letinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İpsala: Maritza üstünde, Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İpek; Prizren ve Priştina livası, Üsküb eyaletinde, Yukarı Arnavutluk'ta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 8000 can.

İçel: Asya Türkiyesinde, Karaman eyaleti livası, Kilikya.

Aydıncık; Sizik harabelerine bir saat uzaklıkta, Marmara denizi üstünde, Erdek livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Aydos: Balkan ayağına doğru çıkan bir vadinin ağzında ve doğu yakasında, İslimye livası, Edirne eyaletinde, Trakya'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 4000 can.

Aydın Güzel Hisar: Messagis eğimi üstünde konumlanan aynı isimdeki eyalette, Aydın livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 30000 sakin. Hatırı sayılır ticaret. Marokenden inşa edilmiş. Strabon'a göre, Tralles Argiens tarafından kuruldu.

Irak; Yeşil Irmak, Çamargi Su üzerinde, Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Irbid: Vadi el Hamam'da, Havran livası, Damas eyaletinde, transürdün Filistininin bucağı.

Eresso: Antik Erissos harabelerine bir saat mesafede, Metelin adası vilayeti.

Izaglu: Fırat üzerinde, Harput ve Malatya livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Izladi: Serestolda, Vid üzerinde, Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Iznebol: Küçük Timok üzerinde, Niş eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Izvor: Lofça livası, Vidin eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin

bucağı.

Isakçı: Danube üstünde, Tultça livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin müstahkem bucağı.

Istrina: Tioplitza'da, Liperitza üstünde, Niş eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Işıklı: Kara Hisari Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ay Köyü: Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Elbasan: Şkumbi'nin sağ kıyısına kısa bir mesafede, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Yukarı Arnavutluk'ta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 2000 ev. Civarda antik harabeler.

Elgün: Konya livası, Karaman eyaletinde, aynı isimdeki göl üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Elgün-Gölü: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü.

Ilıca: Wopsçe üstünde, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Ilıca: Fırat yakınında, Erzurum eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

İlice-Dere: Kaynağını Despot Dağ'ın doğu uçlarından biri olan Mukata-Yayla'nın güney yakasında alır ve Ferecik ve Makri arasındaki takımadaya dökülür.

İmroz: Samothrace'nin Güneyinde, Tenedos'un Kuzeyinde, Limnos'un Kuzey Doğusunda konumlanan ve Çanakkale Boğazı girişinde, Çanakkale Çersones'in Batısında 40 kilometre mesafede takımada. Yüksektir, dağlıktır ve doğu yakasında, gayet iyi bir limana sahiptir. Eskiden Samothrace tanrıları Cabires'e ve Merkür'e adanmıştı. İmroz İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezidir.

İnancı: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyale-

tinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İnönü: Eski Şehir'e altı saat mesafede, dikey kayaların hâkimiyetindeki bir amfiteyatrın sonunda inşa edilmiş, Sultan Önü ve Kütahya livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

İnceBurun: Sinop şehrinin bulunduğu Güney Güney Doğu'da ve Kara Deniz'in Kuzeyinde, en gelişmiş Asya Türkiyesi burnu.

İnceSu: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İnceKaraSu: Avrupa Türkiyesinin nehri, Şar Dağ kanyonlarından çıkar ve Selanik körfezine dökülür.

İncegiz: Kara Su üstünde, Silivri livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İnoz: Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Takımada'da, aynı isimdeki körfez üstünde, Trakya'da, Avrupa Türkiyesinin vilayeti ve limanı. Yaklaşık 7000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

İne: Kütahya ve Sultan Önü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Aine-Abad: Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İne-Ada: Kara deniz üzerinde, Tekir Dağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İnebolu: Kastamonu eyaleti ve livasında, Dorikan Irmak ağzı yakınlarında, Kara deniz'in küçük bir körfezi üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

AinePazari: Menderese Çay üstünde, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

AinePazari: Aydın Güzel Hisar'a altı kilometre mesafede, Menderes Çayı üstünde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Tür-

kiyesinin bucağı. Kuzeyde yükselen antik Magnezya ve Makandrum harabeleri yakınındadır.

Ayancık; Tekir Dağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Ayne Çayı: Troade'da, Asya Türkiyesinin nehri; Kaz dağından çıkar ve Takımadaya dökülür.

Aynoroz: Kontessa körfezi ve Monte-Santo körfezi arasında, yarımada şeklinde denizde ilerleyen, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin dağı. Bu dağ Yunan rahiplerin barındığı yirmi güzel ve zengin manastırı içine alır.

Ayne-Göl Aydın: Kuzu Çay üstünde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ayne-Göl-Bursa: Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Olimpos eteklerinin hâkimiyetinde, geniş bir vadide aynı isimdeki göle nazır, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ayne-Göl-Suyu: Sakarya'da, Bedre Çayı büyüten Asya Türkiyesinin nehri.

Ayne-Göl-Suyu: Ayne-Göl-Aydın şehrinin Güney Doğusuna dört orun mesafede kaynağını alır ve Manisa ve Adala arasında Gediz Çayı'na dökülür.

Ayvacık; Menderes üstünde, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ayvalık; Kidonya. Hüdavendigar eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Edremit Körfezi üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

İvranya: Morava'nın Kuzeyine çeyrek orunluk mesafede, Prizren ve Priştina livası, Üsküb eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Alçak dağların ayağındadır. Yaklaşık 8000 can.

İvraca: Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

İvrindi: Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türki-

yesinin bucağı.

***

Baba: Salambrya üstünde, Kırıkkale livası, Janine eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Baba Eski (bakınız: Baba Eski)

Baba Burnu: Metelin adasının karşısında, Takımada üstünde, Kaz Dağı zincirinin Güney Batısında, son dağ kolu, Asya Türkiyesi burnu. Strabon zamanında, orada on iki büyük tanrıya vakfedilmiş bir sunak vardı. Bugün Baba kalesi ve hisarını taşır.

Baba Dağı: Güneyde Meandre vadisinin bir kısmıyla sınırlı, büyük dağ kitlesinin bir parçasını oluşturan, Asya Türkiyesinin dağ zinciri.

Bab ül Mandeb: Umman ve Hint okyanusu arasındaki boğaz.

Babai: Prizren ve Priştina livası, Üsküb eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Badem Ağacı: Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü.

Bâr Antivari: Üsküdar'dan on saat uzaklıkta, İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Yukarı Arnavutluk'ta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Bardarova: Lim üstünde, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Barada: Suriye ırmağı; Anti Lübnan'dan iner ve, Damas yakınında, yeniden Bahr el Meriç gölünü oluşturmak için toplanan çok sayıda canaux şeklinde yayılır.

Bardis: Çoruk Su üstünde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde,

Asya Türkiyesinin bucağı.

Barsama: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bartın: Kara deniz yakasından uzak olmayan, Viran şehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bartın Çayı: Asya Türkiyesinin nehri; Safran Bolu şehrinin Kuzey Doğusunda dört orunda, Durna Dağ'ın doğu ucunda doğar, ve Filyas Çayı'nın yaklaşık beş orun Kuzey Doğusunda Kara denize düşer.

Barla: Eğirdir gölü üstünde, Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bazyan: Süleymaniye livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Batnoz: Bayezid livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Batum: Kara deniz üzerinde, Trabzon eyaletinde, Lazistan livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti ve limanı.

Bafra: Kızıl Irmak üstünde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bafa: Kukliya'ya yaklaşık üç saat mesafede, Güney Batı yakasında, Kıbrıs adası vilayeti. Ancée'nin oğlu ve Lycurgue'nin küçük oğlu Agapenor tarafından inşa edilen bu şehir Venüs'e vakfedilmiş bir kiliseye sahipti.

Bakır: Aynı isimdeki nehir üstünde, Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bakır Çayı: Kaynağını Demirci Dağ zincirinin güney yüzünden alır ve Takımada'ya düşer.

Baki: Aydın eyaletinde, Suğla livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Balta Limanı: Emirgan ve Stenya arasında, Avrupa yakası üstünde, Boğaz köyü. Byzance Denys'i Kadınlar Limanının

eski niteliğinin sebeplerini teşkil eder. Asıl ismine gelince, bu ona II. Muhammed'in ilk amirali Balta Oğlu'dan gelir. O, bu limanda İstanbul'un alınmasından önce 400 yelkenlik donanmasıyla bulunmaktaydı. Birçok antlaşma ve sözleşme Balta Limanı'nda imzalanmıştır.

Balçık: Kara deniz üzerinde, Varna livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Balkan: Avrupa Türkiyesinin dağ zinciri; Yukarı Makedonya bölgelerinden çıkar ve Bulgaristan'ı eski Trakya'dan ayırarak, Kara deniz'e kadar doğuya koşar.

Balu Hisar: Sivri Hisar'a üç saat mesafede, Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Güzel harabeler.

Belveren: Siverek livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Balyambolu: Küçük Menderes Çayı'nda, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Balikesir: Hüdavendigar eyaletinde, Karasi livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Balya: Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bandırma: Marmara denizi üstünde, Erdek livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Banya: Maritza üstünde, Samakov livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bazluz: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bolu: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bolu Dağı: Dar bir vadiyle, Bozburun zincirinin Doğusunda ayrılan ve Dispoyras Dağ tarafından Kuzeyde biten Asya Türkiyesinin dağ zinciri.

Bayburt: Çoruk Su üstünde, Erzurum eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bayezid: Ağrı Dağına beş saat mesafede, bir yükselti üzerinde, Erzurum eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bayındır: İzmir'e on iki saat mesafede, Tmolus'un son dağ kollarından birinin yamacı üzerinde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bayındır: Viran Şehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bebrovo: Dokuz Dere üstünde, Tirnovo livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bebek: Arnavutköy ve Rumeli Hisar arasında, güzel bir koyun sonunda, Avrupa yakasında, Boğaz köyü. Bebek bir zamanlar bir Diane Dictyme kilisesine sahipti.

Bahri Ebiaz: Akdeniz. Yunan Takımadası.

Bahri Esved: Kara deniz.

Bahrel Hule: Josue, Merom denizi. Josephe'in lakus Semekonitisi. Tiberyad gölünün Kuzeyinde, 16 kilometre mesafede, St. Jean d'Acre livasında, Filistin gölü. Yaklaşık 6 kilometre uzunlukta, 5 tam 1 bölü 2 genişliktedir, ve düzensiz üçgen şeklinde teşekkül eder. Burun güneydedir ve kuzey yakadan giren Ürdün'e kaynak sağlar.

Bahrel Akaba: Suez körfezinin doğusunda, Kızıl deniz tarafından oluşturulan Akaba körfezi.

Bahr el Kolzum: Kızıl denizin en batısındaki eğimle oluşan Suez körfezi.

Bahr el Yemen: Batıda Mısır ve Abyssinie ve Doğuda ve Kuzeyde Arabistan arasında konumlanan Kızıl deniz ya da Arap körfezi.

Bahri Taberye: Ürdün yoluyla Kuzeyden Güneye geçen, Fi-

listin'de Tiberyad gölü ya da Galile denizi. Albay Lynch'in astronomik ölçülerine göre, bu göl Doğuda 33 derece 15 24 boylamında ve Kuzeyde 32 derece 41 21 ve 32 derece 53 37 enlemi arasında konumlanır. Uzunluğu 20 kilometre, 824 metre, genişliği ortalama beş mildir. Mr. De Berton'a göre, seviyesi Akdenizinkinin 230 metre altındadır. Şekli düzensiz ovaldir. Birçok kıymetli balığı besler.

Bahri Abad: Güneyde Nedjd ve Kuzey Batıda Suriye, Doğuda Fırat arasında konumlanan çölleri içine alan Arabistan'ın orta kısmı.

Bahri Uman: Arabistan kıyılarını yıkayan ve Ormus boğazı yoluyla, İran körfeziyle temas eden Hint Okyanusu'nun bir parçası.

Bahri Lut: Yeruşalem'in Güney Doğusunda, Filistin'de Ölü Deniz. En büyük uzunluğu 64 kilometre, 360 metredir. Genişliği 12 kilometre 872 ve 8 kilometre 050 arasında değişir. El Lissan promontuarının Kuzeyinde, en derin kısmı 40 ve 218 kulaç arasında değişir ki bu oran 1848 Amerikan savaş anketlerine göre belirlenmiştir. Ölü deniz'in sularında tuzlu kısımlar 100'e 26 tam 1 bölü 4 oranındadır ve özel yerçekimi okyanusun beşinci kısmından geçer.

Bahri Venedik: Adriyatik denizi, Venedik körfezi.

Bahreyn: İran körfezi boyunca, Arabistan koyu.

Bahri Yusuf: Cizze'nin altına kadar, Farşut'tan itibaren, Orta Mısır'da Nilin kolu.

Bahiret Homs: Eski Gediz ya da Gardes denizi. Nahr el Asi'den geçen Homs'un Güney Batısına iki saat mesafede Suriye gölü. 1600 metre genişlikte ve 4800 metre uzunluktadır.

Beşik Gölü: Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin gölü.

Bedre: Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın

merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bedre Çayı: Asya Türkiyesinin nehri; Bursa şehrinin doğusunda dört orun öteden kaynağını alır ve Sakarya'ya dökülür.

Bitlis: Eski bir şatonun harabelerini destekleyen, sarp bir kayanın etrafında, bir ovada, Van gölünün dört orun ötesinde, Muş livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 15000 sakin.

Berat: Beratino üstünde, Yanya eyaletinde, Avlonya ve aynı isimdeki livanın merkezi, antik Elyma yakınında, Orta Arnavutlukta, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 10000 sakin. Bulgar kralı, Boris tarafından inşa edilen eski şato.

Beres,Şam: Suriye.

Berbir: Save'ın sağ kıyısında, Türk Hırvatistan'ında, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti.

Burcul Evliya: Bağdat şehrine verilen isim.

Bergama: Drama livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bergama: Bekir Çayı üstünde, Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Selinus tarafından boydan boya geçilir. Maroken ticareti. Güzel anıtlar. Hatırı sayılır harabeler. Bu şehir Andromaque'ın oğlu Pergamus tarafından kuruldu. İskender tarafından feth edilen şehir ölümünden sonra hükümeti Thyane'lı Philétere'e devreden Lysimaque'a geçti; o bağımsız hale gelir ve, ölürken, şehir Antakya Soter'i üzerinde, Sardes yakınına gelen yeğeni Eumene'e geçer. Bu zaferle yeni krallığın bağımsızlığını sağlar. Pergama başkent olmuştur. Attale Philometor Pergama'nın son kralı oldu: krallığını Romalılara vasiyetle bıraktı. Oğlu Aristonikos bunu onlarla tartışmak istiyordu, ama yenildi ve boğuldu. Parşömen Pergama'da icat edildi. Bu şehir Aziz Paul tarafından kurulan yedi kiliseden biri oldu. Uzun müddet İstanbul imparatorları tarafından sahiplenildi, 1336'da Arapların eline düştü ve 1360'da

Türkler tarafından fetk edildi.

Bergama Çayı: Bakır Çayı'nın en önemli yeri, Asya Türkiyesinin nehri. Kaynağını Demirci Dağ'ın güney tarafından alır ve Bergama şehrinin güneyine dökülür.

Burgaz: Kara deniz üzerinde, İslimye livası, Edirne eyaletinde, Trakya, Avrupa Türkiyesinin vilayeti ve limanı. Yaklaşık 5000 sakin.

Burgaz: Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Burgaz Çayı: Burgaz kasabasının doğusuna beş orun mesafede kaynağını alır ve Lapseki'nin güney batısında üç orunluk mesafede Çanakkale boğazına dökülür.

Berkovatz: Ogustul üstünde, Niş eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bereketlu: Selanik livası ve eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Bereketlu: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Çam Ardı ve Bereketlu Maden diye de isimlendirilir.

Burket el Keron: Fayum eyaletinde, Aşağı Mısır gölü. Yaklaşık 5 kilometre uzunlukta, ortalama 7 veya 8 genişliktedir. Uzun zaman boyunca, bu göl antik Moeris olarak geçmişti: Mısır'ın ikinci kralının hizmetinde mühendis olan Linant Bey'in araştırmaları göstermiştir ki, Moeris Medinet-Fayum'un kuzeyine bir saat mesafede bulunuyordu.

Burket Maryut: İskenderiye yakınlarında, Aşağı Mısır'da, Mareotis gölü.

Birgi: Ödemiş'e altı saat uzaklıkta, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Brod: Busud. Save'ın sağ kıyısında, Bosna eyaletinde, Banyaluka livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin

güçlü vilayeti.

Bursa: Olimpos dağı yakınında ve bir dağ yamacında inşa edilmiş olan Hüdavendigar eyaleti ve livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 70000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Bitni kralı II. Prusias tarafından kurulan Bursa daha önce önemsizdi: Bizans imparatorları zamanında gelişti, İstanbul'un ticarî deposu ve daha sonra Türklere karşı savunma için çok önemli stratejik bir köprü oldu. Osman'ın oğlu Orhan 1325'te onu ele geçirdi ve devletlerinin başşehri haline getirdi. Timur 1377'de onu yaktı, II. Mehmet ise yeniden inşa etti.

Bistan: Süleymaniye livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bismil: Asi üstünde, Diyarbékir[35] livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Beşiktaş: Dolma Bahçe'nin biraz üstünde ve Pentacontoricon demirleme yerinde, Avrupa yakasının üstünde, Boğaz köyü. Jason Kolşid'e doğru yönelirken bu şehirde demirledi. Scythe Toros donanması orada Crete'e karşı seferinde konumlandı. Ducas'a göre, oradan II. Mehmet donanmasını Altın Boynuz'un sonuna kadar taşıttı, onu ruloların üstüne sürükletti. Beşiktaş'ta meşhur Hayreddin'in türbesini görürüz.

Basra: Şattül Arap üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Basra Körfezi: İran körfezi.

Batrun: Trablus ve Beyrut arasında, Akdeniz üzerinde, Suriye bucağı. Yaklaşık 3000 can. Josephe'e göre (Ant. VIII, 3, 52), Botrys, Tyr kralı İtobal tarafından kuruldu.

Batmos: Patimo. Milet karşısında, Samos adasının güneyinde, Almanya'ya beş orun mesafede kurulan Sporadlardan biri,

35 Bekir'in diyarı. Bugün Diyarbakır-ç.n.

Takımada adası. Kıyısını kuşatan muhtelif burunlar bu çıkıntılı adanın şeklini teşkil etti. Su üstüne yükseltilmez, bütün kıyılardan dışarı çıkar, ve orada birkaç dağ bulunmaktadır. Verimlidir, farklı türlerdeki meyvelerin yokluğunda ve güçlü limanlarda üretilir. Bütün Takımada'nın en iyisi ve en hatırı sayılır olanı Naksos adasının karşısında, batı kıyısında, Patimo şehrinin önündedir: Venedik donanması Kandiye savaşı sırasında kışın oraya geliyordu. İmparator Domitien tarafından bu adaya sürülen havari Aziz Jean orada Azize Anne'a vakfedilen küçük bir kiliseyi içine almış bulunan dörde on üçlük bir mağarada Apocalypse'sini yazdı. Güzel Aziz Jean manastırı 1088'de Aziz Christodule tarafından kuruldu.

Bakuba: Asi'de, Diala üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Horasan livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Balbek; Lübnan ayağında ve El Buka ovasının ortasında, Damas eyaleti ve livasında, Suriye bucağı. Yaklaşık 100 ev. Antakya patrikhanesine ait Yunan piskoposluğu. Bu şehrin kuruluş çağıyla ilişkili hiçbir görüş mevcut değildir. Macrobe kökenini bir Mısır veya Asur rahipler kolonisine atfeder. Yüksek düzeyde gelişme elde eder ve Suriye'nin en önemli şehirlerinden biri haline gelir. Jules Sezar onu Roma sömürgesine indirgedi. Orada hâlâ ovaya, Jüpiter tapınağı, Güneş tapınağı v.b.ne doğru muhteşem harabeler ve özellikle asıl kasabanın Batısında konumlanan Akrapol'u görürüz.

Bahçeli Su: Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Ayvacık'ın Güney Batısında, Bey Dağ'ın doğu dağ kollarından inen ve Ine köyü civarında, Menderes Su'ya dökülen Asya Türkiyesinin nehri.

Bağdat: Asi üstünde, Şehrezor ve aynı isimdeki eyaletin merkezi, Mezopotamya'da, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Boğdan: Moldavya.

Bağoroditça: Ohrida gölü üstünde, Ohri livası, Rumeli eyale-

tinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bekras: Beylan livası, Halep eyaletinde, güney Suriye, Asya Türkiyesinin bucağı.

Beypazarı: Sakarya'dan uzak olmayan bir mesafede, Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bektik: Aynı isimdeki göl ya da Ak Gölü yakınında, Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Beyşehri: Aynı isimdeki göl üstünde, Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Beyşehri Gölü: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. 27 orunluk daire ve yaklaşık 40 metrekare yüzölçümü vardır.

Bey Dağı: Asya Türkiyesinin dağ zinciri.

Beylu: Küçük bir göl üstünde, Teke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Balat: Menderes Çayı üstünde, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Balat: Hüdavendigar eyaleti ve livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bilbeys: Kahire'nin Kuzey Doğusunda, Şarkiye eyaletinde, Aşağı Mısır vilayeti.

Balis: Fırat üstünde, Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye, Asya Türkiyesinin bucağı.

Belgrad: Balkanların Boğaz'a kadar fırlattığı küçük dağ zinciri bayırlarını kaplayan bir ormanın ortasında, İstanbul'a üç saat mesafede, Avrupa Türkiyesinin köyü.

Belgradcık: Arzer üstünde, Vidin eyaleti ve livasında, bir nahiyenin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Belina: İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Benaz: Kütahya livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Tür-

kiyesinin vilayeti.

Benaz Çayı: Asya Türkiyesi nehri Murad Dağ'ın güney tarafından çıkar ve Büyük Menderes Su'yu genişletir.

Banyaluka: Verbas'ın iki kıyısında, Bosna eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 15000 can.

Banya: Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Banyas: Hasbeya'ya yedi saatlik mesafede, aynı isimdeki nehir üstünde, Damas eyaleti ve livasında, Suriye köyü. Evangile'de sık sık anılan bu şehir Sezar Auguste şerefine Büyük Herode tarafından yaptırılan muhteşem bir tapınağın yanında, Iture tetrarkı Philippe tarafından kuruldu. 1130'da Haçlılar tarafından alınan şehir Damas halifesi tarafından 1465'de yeniden alındı. Orada güzel bir antik citadelle'in kalıntılarını görürüz.

Banişka: Yeni Pazar livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bucak: Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bucak Dağı: Toros'ta, Asya Türkiyesinin dağ zinciri.

Bodrum (Halikarnas): Kos adasının karşısında ve İzmir'in Güney Doğusunda, Takımada yanında, Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bor: Kızılca Su üstünde, bu şehre iki saat mesafede, Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bor: Basra livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Buldur: Buldur gölü üstünde, Karaman eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Buldur Gölü: Altı metre kare yüzölçümü ve on orun dairesi

vardır.

Borlu: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bozüyük: Kütahya ve Sultanönü eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

BozBurun: Mudanya Körfezi'nin batı sınırını oluşturan, Marmara denizi üstünde, Asya Türkiyesinin burnu.

BozDağ: Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin dağı. 1333 metredir. Sardes şehri onun ayaklarında yükselmektedir.

BozDoğan: Arpas Çayı üstünde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bossara: Romalılar Bostrası, Peygamberler Moabiti Bozrah. Havran livası, bu şehrin güneyinde, Damas eyaletinde, transürdün Filistin'in vilayeti. Bozrah çok eski bir şehirdir, ama tarihte sadece Romalılarla tarihlenmektedir. Trajan idaresinde, yeni Arabistan eyaleti oldu ve Nova Trajana Bostra olarak adlandırıldı. 244'de tahta çıkan imparator Philippe Bostra'da doğdu. Sahiden orada sadece birkaç aile oturmaktadır. Orada güzel harabeler görebiliriz.

Bosna: Merkezi Saray Bosna ya da Sarayevo olarak Avrupa Türkiyesinin eyaleti Bosna. Slovenya, Servie, Hırvatistan ve Arnavutluk'la sınırlıdır.

BosnaÇayı: Avrupa Türkiyesinin nehri, Save'a dökülür.

SarayBosna: Bosna ve Magliaska yanında, Bosna eyaleti ve livasının merkezi, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 65000 can. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

BoğazKöyü: Bir sahanlık üstünde, İnce Kara Su ya da Vistritza sınırında inşa edilen, Kesriye livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 500 ev.

Boğazlıyan: Bozok eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin

bucağı.

Boğça Adası: Önceden Lucophrys, Calydne, Fenike ve Lirnesos. Eski Troya'yla karşı karşıya, boğaz ağzı dışında, kısa mesafede, Çanakkale girişinin güneyinde konumlanan Sporadlardan biri, Takımada adası. Dar bir kanalla ayrılır. Tenedos ismi Cycnus'un oğlu Tenes'ten gelir. O Troya'dan gelir ve orada Troya kolonisinden bir halk yerleştirilir. Troya'nın harap olmasından önce zengin ve gelişmiş olan bu ada bir Apollon tapınağına ve Tenes şerefine bir diğerine sahipti. Türkler ona 1657'den sahip oldular. 1820'de, Yunan bağımsızlık savaşı boyunca, Türk donanması Kanarya brulotları tarafından yakıldı.

Buladan: Messagis yamaçlarından biri üstünde inşa edilen, Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Buladhana: Trabzon eyaleti ve livasında, Kara deniz kıyısında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bolayır: Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Bolçubuk; Despot Dağ'ın eteklerinden biri olan Koca Yayla'nın kuzey ayağından çıkan Avrupa Türkiyesinin nehri. Gökçe Bunar'da, Kızıldeli Çay'a dökülür.

Bulkar Dağı: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin dağ zinciri; Toros bölümü.

Bolu: Bolu Suyu üstünde, Kastamonu eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bulvoden: Kara Hisar Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 3000 sakin. Çeşitli harabeler.

Boy Abad: Kızıl Irmak üstünde, Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Behseni: Fırat'ta, Arban Çayı üstünde, Siverek livası, Har-

put eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Behke: Una'nın bir adasında, Bosna eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Türk Hırvatistan'ında Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Bahlişta: Kesriye livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Behlûliye: Nahr el Kebir üstünde, Ladikiye livası, Sayda eyaletinde, Suriye bucağı.

Behnessa: Ebu Girge'nin Kuzey Batısına yaklaşık üç saat mesafede, lybique dağların yanında Yusuf Deniz'inin batı kıyısı üstünde, Benissuyef eyaletinde, Aşağı Mısır vilayeti.

Beyad: Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Beyad Suyu: Asya Türkiyesinin nehri, kaynağını Beyad kasabası yakınlarından alır ve Kızıl Irmak'a dökülür.

Beytül Lahem: Yüksek bir tepenin eteğinde, bu şehrin üç saat güneyinde, Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Filistin bucağı. İsa'nın doğumuyla meşhur. Yeruşalem patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Beytül Ma: Antakya'ya iki saat mesafede, Antakya livası, Halep eyaletinde, Suriye köyü. Burası eskiden Defne efsanesi ve Apollon kültüyle meşhur bir yöreydi. Orada muhteşem bir tapınak inşa edilmişti.

Beytüzbrin: Yeruşalem ve Gazze arasında, Sayda eyaletinde, Filistin'in bucağı. Eusebe bu şehri büyük bir yörenin merkezi ve bir piskoposluk merkezi olarak anar. 796'da Sarrasinler tarafından yerle bir edilen şehir daha sonra yeniden yükseldi, ve XII. Yüzyılda Haçlılar orada bir hisar ve bir kilise inşa ettiler. 1187'de, yeniden Müslümanların ellerine düştü. Aslan yürekli Richard tarafından yeniden alınan şehir 50 yıl sonra Bibars tarafından yerle bir edildi. Bugün orada hatırı sayılır harabeler

görmekteyiz.

Beytur et Tahta: Lidya tarafından Yafa ve Yeruşalem arasındaki yol üstünde, Filistin köyü. Bu Benjamin sınırında, Efraim'in sacerdotale bir şehriydi.

Beytur el Fauka: Beytur et Tahta'ya bir saat mesafede, bu kasabanın altı saat ötesinde, Lidya tarafından Yafa ve Yeruşalem arasındaki yol üstünde, Filistin köyü. Bu Amorhenler'e karşı İsraillilerin ve Suriyelilere karşı Judas Makabenin zaferiyle meşhur bir şehirdi.

Beytuş: Revandiz livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bires Sebe: Hebron'a ondört saat mesafede, Hebron ve Sinai arasındaki yol üstünde, Arabistan'da konumlanır. Patrikler Abraham, Isaac ve Jacob'un hikâyesiyle resimli alan. Jacob Bersceba'dan Mısır'a inmek için çıktı. Bu Arz-ı Mevud'un[36] sınırıydı. Aziz Jerome zamanında, Romalılar orada bir garnizona sahiptiler. Daha sonra, bu bir piskopos şehri haline geldi.

Beyramiç: Menderes Çayı kıyısında küçük bir tepe üstünde inşa edilmiş Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Beyrut: Temeli Lübnan dağı ayağına dayanır. Üçgen bir toprak dili üstünde, Sayda eyaleti ve livasının merkezi, Akdeniz üstünde, Suriye vilayeti. Antakya patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. İsa'dan Önce 140 yılında, Demetrius Nicator idaresinde, Suriye'nin taht merkezi. Bu şehir Roma çağında Agrippa tarafından alındı ve o andan itibaren de gelişti. 1110'da Haçlılar tarafından alınan, 1187'de Müslümanlar tarafından yeniden alınan Beyrut uzun müddet Lübnan prensleri tarafından yönetildikten sonra birkaç sene boyunca Mısırlı Mehmet Ali Paşa'nın ellerinde kaldı ve Avrupa'nın silâhlı müdahalesi-

36 Söz Verilmiş Toprak-ç.n.

nin ardından, 1840'da, Suriye'nin kalanıyla beraber Sultan'a geri verildi.

Bire: Yeruşalem ve Nablus arasındaki yol üstünde, Filistin köyü. Bin sakin. Haçlı zamanından eski harabeler. Bire Gabaonitler tarafından işgâl edilen ve Hebreux'nün intikamından kaçan şananen şehirlerinin bir parçasını oluşturuyordu.

Birecik: Fırat üstünde, Halep eyaletinde, bir Baka livası kaymakamlığının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Beysan: Ürdün vadisinin doruğunda, Nablus ve Cinin livası, Sayda eyaletinde, Filistin köyü. Yeruşalem patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Beysan, İsraillilerin feth edemediği bir Chaneen şehriydi (Juges 1, 27). Saul birliği onun büyük duvarlarına asıldı (I, Samuel, XXXI, 10). Esaret sonrası, Sktopolis ismi altında, Decapole'un merkezi ve yine bir piskoposluk merkezi oldu. Basilide Kilisesi pederleri ve Cyrille burada doğdular.

Beytin: Yeruşalem ve Nablus arasındakı yol üstünde, Filistin köyü. Güzel harabeler. Abraham orada birliklerini topladı, Louz oldu, burası yüksek bir antikiteye yükselen bir yerdir. İsmi Kutsal Kitapta çok sık geçer. Jacob orada Yehova'da bir mihrap inşa etti. Rahipler orada birçok toplantı düzenledi. Bu şehir Efraimitler, esaret sonrası Benjaminitler tarafından işgâl edildi. Makabeler çağında güçlendirildi ve Roma çağında hâlâ vardı.

Biga: Koca Çay üstünde Hüdavendigar eyaleti ve aynı isimli livada, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Bigadiç: Susugurlu Çay üstünde, Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Pınar Başı: Troya. Scamandre kaynakları yakınında, bir tepede, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. İsa'dan önce 1462'ye doğru Tros tarafından kurulan ve 1347'de Laomedon idaresinde surlarla kuşatılan şehir Laome-

Jon'u ölüme mahkûm eden ve tahtını Priam'a veren Hercule tarafından alındı (1314). Troya savaşının hikâyesini biliyoruz.

Pınar Başı Suyu: Asya Türkiyesi nehri, kaynağını 1500 metrede Pınar Başı köyünün güneyinden alır. Dağlık bir yöreddir ve Menderes Su'ya dökülür. Mr. Choiseul Gouffier vasıtasıyla Yunanistan'ın renkli Yolculuğunu görüyoruz.

Beylan: İskenderiye'ye üç saat uzaklıkta, Halep eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, güney Suriye, Asya Türkiyesinin bucağı.

Bilecik: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Büyük Ada: Bu isimdeki adaların en hatırı sayılırı, Marmara denizinde, Prens adası. Eskiden bekâret adağında bulunan prens kızlarının bu adanın bir manastırına kapatıldığı söylenmektedir. Irene imparator Nicephore tarafından sürüldü ve orada bir manastır inşa ettirdi.

Büyük Beşik: Beşik gölü yakınında, Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Büyük Çekmece: Silivri livası, Edirne eyaletinde, bir tür lagünün kenarında, Marmara denizi üstünde, İstanbul'un Batısında, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık 2000 can.

Büyük Derbend: Tondja'da, Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Büyük Dere: Kara deniz'den uzak olmayan, Avrupa yakasında, Boğaz köyü.

Büyük Kaynarca: Silistre eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Büyük Liman: Bizanslı Denys'e göre Burada karaya çıkan birçok Efes gemileri yüzünden, böyle isimlendirilen eski Efes limanı. Bu, Avrupa yakasında Kara denizden gelen Boğaza giren donanmaları Avrupa yakasında karşılaştığı ilk demirleme

yeri. Orada Fransız mühendis Tott tarafından 1773'te yapılan bataryalar ve küçük bir köy görürüz.

Büyük Menderes Su: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Denayir'in Güney Doğu Doğusunda bir yerde, Havran gölünden çıkan Asya Türkiyesi nehri. Kaşık Adası ya da Scalanuova'ya dokuz orun mesafede Takımada'ya dökülür.

***

Papaz Köyü: Tunca üstünde, Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Papazlı: Maritza üstünde, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Parga: Sultan Bayezid'e karşı 1575'te inşa edilen küçük bir hisarın üstünde bulunan, bir kayanın bağrında inşa edilmiş olan, Paxos adasının karşısında, Arnavutluk yakasında, Yanya eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 5000 sakin. Venedikliler 1797'ye kadar Parga'ya sahiptiler.

Pazarcık: Porsuk Çayı üstünde, Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Pazarga: Selanik livası ve eyaletinin bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Pazar Köyü: İznik Gölü üstünde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Pazar Köyü: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Paşa Dağı: Karaman eyaletinde, Tuz Gölü'nün büyük havzasının güney ucunun kuzeyinde dört orun mesafede, Asya Türkiyesi dağı.

Paşa Limanı: Hüdavendigar eyaletinde, Erdek livasına bağlı, Marmara denizi adası.

Palo: Murad Çay üstünde, Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Paleopoyani: Ereğri Kasrı ve Delonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Pambuk Kalesi[37]: Denizli livası, Aydın eyaletinde, Büyük Menderes Çayı civarında, Asya Türkiyesinin vilayeti. Hiyerapolis Phrygie'nin bir kısmını oluşturuyordu ve antik çağda sıcak mineral sularıyla meşhurdu. Epictete orada doğmuştu.

Pauli Bolu: Filyas Çayı üstünde, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Petra: Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Petriş: Kara Su'da, aynı isimdeki nehir üstünde, Serez livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Petşin: Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Paramitya: Aşeron'un kuzeyiyle sınırlı dağların güney yamaçları üstünde, Yanya livası ve eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 4000 sakin.

Pravadi: Balkanlar zincirinin girişinde, Serissen Dere üstünde, Şumlu livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti, Bulgaristan. 5000 sakin.

Praviştа: Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Pilav Dağı ayağında, Dama livası, Selanik eyaletinde, Makedonya. Kavala'nın Batısına üç saat uzaklıktadır. Yaklaşık 3000 sakin.

Pertagrek: Çoruk Su üstünde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Prizren: Bistritza'nın iki sınırında ve Şar Dağ'ın ayağında, Üsküb eyaletinde, aynı isimdeki livanın ve Priştina'nın merkezi, Yukarı Arnavutluk, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık

37 Pamukkale-ç.n.

26000 can. İstanbul patrikhanesine ait, bir Yunan şehrinin merkezi.

Priznik: Lom üstünde, Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Presba: Manastır livası, Rumeli eyaletinde, aynı isimdeki gölün üstünde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Peristasi: Marmara denizi üstünde, Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Priştina: Üsküb eyaletinde, Prizren'de birleşen bir livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 3000 ev.

Perlepe: Kandri Su tarafından sulanan ve bir vadinin ortasında, ovada inşa edilen Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 7000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Preboy: Lim üstünde, Bosna eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Prepol: Hisarcık ve Lim seli kavşağında, 1256 ayak yüksekliğinde inşa edilmiş olan, Yeni Pazar livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 2000 can.

Preslav: Danube üstünde, Tulça livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

s: Vyosa'nın sol kıyısında, Berat ve Avlonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 3000 can.

Preveze: Antik Nicopolis harabelerine bir saat uzaklıkta ve Arta körfezi girişinde, Yanya eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 4000 sakin.

Pridor: Gombinitza kavşağında, Sanna üstünde, Bosna eyaletinde, Behke livasının bir nahiyesinin merkezi, Türk Hırvatistanında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Piskopi: Güney Batı yakasında, Kıbrıs adasının vilayeti.

Pekin: Şumbi üstünde, İşkodra livası, Rumeli eyaletinde,

Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Palas: Maraş livası, Adana eyaletinde, aynı isimdeki göl üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Palas Gölü: Maraş livası, Adana eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. İki orunluk yüzölçümüne sahiptir.

Platano: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Pilov: Lim üstünde ve aynı isimdeki gölün Kuzey Doğu yakasında, Rumeli eyaletinde, İşkodra livasının bir nahiyesinin bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Plevne: Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 15000 sakin.

Pela: Yantra üstünde, Silistre eyaletinde, Turnov livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Perşembe[38]: Viranşehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Pendik: Kadıköyü ve İzmit arasında, Marmara denizi üstünde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Penek: Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Popov: Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Posşitel: Narenta üstünde, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Podgoritça: Moratça'da, Ribnitza üstünde, İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Portarya: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Porsuk Çayı: Murad Dağ'ın güney kısmından çıkan, Sakar-

38 Osmanlıcasında "Pencşenbe" diye geçiyor ki beşinci gün anlamındadır-ç.n.

ya'nın kıyılarından biri olan, Asya Türkiyesinin nehri.

Polyero: Selanik livası ve eyaletinde, aynı isimdeki nehir üstünde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Punika: Fenike.

Payas: İskenderiye körfezi üstünde, Üzeyir livası, Adana eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Pira: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Peyran: Asi'de, Kerkun livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Pınar Hisarı: Ergene üstünde, Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık 3000 sakin.

Tatar Pazarı: Maritza üstünde, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Tatvan: Van gölü üstünde, Van eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tacir: Sakarya üstünde, Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tacirli: Adana eyaletinde, Üzeyir livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Taze Hurmati: Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tebnin: Sayda eyaletinde, Bilâd-Beşara livasının merkezi, Suriye'nin vilayeti.

Tepe: Ödemiş'e üç saat mesafede, Tmolus yamaçlarından biri üzerinde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tederek Su: Alaya'nın Güney Doğusunda, dört yer mesafede Akdeniz'e dökülür. Asya Türkiyesinin nehridir.

Tadmor: Kuzey Doğuda Güney Batı'dan çıkan bir crayeuse

tepeler zincirinin temelinde, Homs livası, Damas eyaletinde, Suriye'nin bucağı. Damas patrikhanesine ait Yunan piskoposluğu. Muhtelif ve muhteşem harabeler. Palmyra'nın kuruluş tarihini tâyin edemeyiz; Kutsal Kitap bize onun Süleyman tarafından inşa edildiğini söyler. Josephe bu prensin orada mülkiyeti temin etmek için güzel duvarlar yaptığını ve ona Tadmor dediğini söyler ki zaten şehrin var olduğu düşünülür. Binlerce yıl boyunca, tarih Palmyre'den hiç bahsetmez. Appien ondan bahseden ilk yazardır ve bize Marc Antoine'ın ona karşı yürüdüğünü ifade eder. Bu meşhur şehir ilk Romalı imparatorlar idaresinde bağımsızlığını korudu, ve ona Adrianopolis adını veren ve güzelleşmesine çok katkıda bulunan Adrien tarafından Roma sömürgesine indirgendi. Palmyre vatandaşı Odeinathus Pers kralı Sapor'a karşı Romalıların yardımına koştuğundan, Gallien onu hizmetleriyle telâfi etti, ona Auguste unvanını verdi. Dul eşi meşhur Palmyre kraliçesi Zenobie onun ardından tahta çıkarak Roma'yı zaferleriyle kaygılandırdı, ve Antakya ve Emese'de yenildikten sonra, Fırat hudutlarında, Aurelien'in ellerine düştü, ve galibinin zafer arabasının arkasında zincire çekildi. Palmyre bütün sakinlerini kılıçtan geçiren Aurelien tarafından kısmen yıkıldı (273). Bir kayıt bize Diocletien'in binalarından birkaçını onardığını öğretir, ve Procope bize Justinien'in onu tahkimlerle çevirdiğini söyler. Bu çağdan itibaren, 1691'e kadar bütünüyle unutuldu, Arapların rehberliğindeki İngiliz yolcular bugün de kolayca ziyaret edebileceğimiz muhteşem harabeler keşfettiler, Bedevilerle bazı anlaşmalara vardılar. Palmyre'i 1753'te ziyaret eden Dawkins oradan yeniden güzel planlar üretti.

Terrane: Rosette kolu, Nil'in sol kıyısında, Aşağı Mısır bucağı.

Travnik: Laşva'nın iki kıyısında, Sarayevo'dan iki saatlik uzaklıkta, Bosna eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi,

Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 8000 can.

Tırhala: Salambria'da, Astopoto üstünde, Yanya eyaletinde, aynı isimdeki livada, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin. Larissa şehrine ait Yunan piskoposluğu. Eski hisar. Homere Esculape'nin oğlu Machaon ve Podalyre şehri olarak Tricca'dan bahseder. Bu şehir tarihte hiç rol oynamadı, ama Epidaure'unki kadar meşhur bir Esculape tapınağına sahipti.

Terşan Suyu: Sivas eyaletinde, Merzivan'ın dört orun ötesinde, Hacı Köyü'nün yöresinden çıkan, Asya Türkiyesinin nehri. Amasya'nın biraz altına düşer.

Tergoftça: Niş eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tergovişta: Trgouşna. Yeni Pazar livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiye'sinin vilayeti.

Terkos: Karadeniz üstünde, Silivri livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. İstanbul patrikhanesine ait olan bir Yunan şehrinin merkezi.

Terme: Karadeniz üstünde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Terme Çayı: Yeşil Irmak'ın doğusuna beş orun mesafede Kara denize dökülen Asya Türkiyesi nehri.

Tirebinye: Srebinitza tarafından oluşturulan küçük bir gölün kenarında, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiye' sinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin. Burası Sırp kralları idaresinde önemli bir şehirdi.

Trianda: İzmir'e altı saat uzaklıkta, Aydın eyaletinde, Suğla livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tripovats: Zibritza üstünde, Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiye'sinin bucağı.

Testel Suyu: Alaya şehrinin Güney Doğusunda iki buçuk

orunda Akdenize dökülen Asya Türkiyesinin nehri.

Teşne Teşani: Mağlat yanında, Banyaluka livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiye'sinin bucağı. Yaklaşık 1500 sakin.

Taannak: Bir montikul üstünde, bu kasabaya iki saat uzaklıkta, Nabulus ve Cinin livası, Sayda eyaletinde, Filistin köyü. Burası Deborah'ın Cantique'inde anılır.

Tefennu: Gebren Çayı üstünde, Buldur livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tekir Abad: Tahtalı Dağ ayağında, Akdeniz üstünde, Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. Faselis bir doryen kolonisiydi ve Roma fethine kadar bağımsız küçük bir devlet meydana getirdi. Burada birçok güzel harabe kalmıştır.

Tekrit: Asi üstünde, Samara livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tekir Dağı: Edirne eyaletinde, Vize livasının merkezi, Marmara denizi üstünde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti ve limanı. Yaklaşık 25000 can.

Tekuş: Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Tekke: Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin livası. Merkezi Antalya'dır ve eski Pamphylie'ye cevap verir.

Tekke: Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tel İskof: Musul livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tel es Sebe: Abukir'in doğusunda, Delta'da, Aşağı Mısır vilayeti.

Tel el Kadı: Hermon temelinde, Güney Batı zâviyesinin üç kilometre ötesinde, Banyas'a bir saat mesafede konumlanan, Suriye dağı; düzensiz bir şekle sahiptir. Kutsal Kitap tarafın-

dan anılan antik Dan yerleşimidir. Dan'ın temeli Josue'nin ve Juges'in kitaplarında anlatılır. Bu İsrail halkının kuzey sınırıydı. Paneas'ın temeli Dan'ın düşüşüne neden oldu.

Telbaşar: Ötab livası, Halep eyaletinde, güney Suriye, Asya Türkiyesinin bucağı.

Telafar: Van eyaletinde, Musul livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tile: Asi üstünde, Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tunus: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tozanlı: Kızıl Irmak üstünde, Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tokat: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tokmak: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tomaris: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tunay: Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tiran: Lom hududuna yirmi dakika mesafede, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Yukarı Arnavutluk, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 2000 ev.

Tire: Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tirebolu: Harşut Çay ağzı yakınında, Kara deniz üstünde, Trabzon eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tilos: Nisiro ve Halki adaları arasında, Sporadlardan biri olan, Takımada adası.

Demirci Borlu: Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Demirci Çayı: Asya Türkiyesinin nehri. Kaynağını Demirci kasabası yakınından alır ve Adala'nın Kuzey Doğusuna üç orun mesafede dökülür.

Demirci Dağı: Asya Türkiyesinin dağ zinciri Kuzey Batıdan Güney Doğuya yönelir ve 25 orun uzunlukta, ortalama bir orun genişliktedir.

Demir Çayı: Gök Dağ'ın güney tarafından inen Asya Türkiyesinin nehri. Alaya şehrinin hemen yanında Akdeniz'e dökülür.

Demir Hisarı: Strouma'da, Kurçova üstünde, Siroz livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Takriben 500 ev.

Demir Taş: Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Demir Kapı: Bagna üstünde, Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Siriz Madin: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

***

Canik: Samsun merkezli, Asya Türkiyesinde, Trabzon eyaleti livası. Hemen hemen eski Pontus Polemoniacus'a karşılık gelir.

Cibara: Asi üstünde, Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Cibra: Zibru Palanka. Danube üstünde, Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Cibra: Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Cebel Akra: Halep eyaletinin vilayeti.

Cebel Akra: Cebel Musa'yı takiben, Güzel Dağ uzantısı, Su-

riye dağları zinciri.

Cebel ed Duh: İçeri sızmak için, Sur yakınında, Libau zincirinden ayrılan güney kolun en fark edilir zirvelerinden biri, Filistin dağı.

Cebel eş Şarkî: Lübnan'ınkine eşdeğer, Suriye dağları zinciri.

Cebel eş Şeyh: Anti Lübnan zincirinin güneyinde sona eren, Filistin'in Kuzey Doğusundaki dağ. Tırmanışı Mr. Porter tarafından tasvir edilen bu dağ (Damascus'ta Beş Yıl, I, sayfa 281) Amorenler ve Sidonyenler tarafından Şenir ve Sirion isimleri altında tasarlanmıştı. Ona Sion da denirdi (Deuteronome, IV 8; Psaume CXXXIII, 3). Hebreux onu güney cepheleri olarak görmüştür.

Cebel et Tur: Tiberyad yanında konumlanan ve her yanıyla soyutlanmış olan Filistin dağı. Tırmanışı yeterince kolaydır ve bir saatten fazla sürmez. Zirvede birkaç harabe görürüz. Robinson (Bib. Res. t. III, sayfa 212) Tabor'un denizin yaklaşık 150 metre üstünde olan Esdrelon ovasının 330 metreden fazla üstünde olmadığını tahmin etmektedir. Cyrille, Yeruşalem Yunan patrikhanesi 1861'de bu dağ üstünde güzel bir kilise inşa etmiştir.

Cebel Ansariye: Suriye dağ zinciri, Cebel Akra'dan başlar ve Tartus ve Trablus arasında konumlanan büyük bir yarın karşısında biterek güneye meyleder.

Cebel Tar: Yemen tarafında, Kızıl Deniz'in volkanik adası.

Cebel Karmel: Samari dağlarında, Güney Doğuya bağlanan, Filistin dağ zinciri. Kuzey Batıya uzanır ve denizde Carmel burnunu oluşturur.

Cebel Lübnan: Trablus'tan başlar ve denize yaklaşarak, Güney Doğuya yönelir. Suriye dağ zinciri.

Cebel Mariyas: Carmel dağı ve özellikle üzerinde bulunduğu zirve Aziz Elie manastırını ve Carmel burnunu oluşturur.

Cebel Musa: Arabistan'da Sina Dağı.

Ceble: Lattaquie'nin güneyinde, Akdeniz üstünde, Suriye bucağı.

Cabul: Halep eyaleti ve livasında, Suriye bucağı.

Cibeyl: Beyrut'un kuzeyinde, Trablus'un güneyinde, Akdeniz üstünde, Suriye'nin bucağı. Bu şehir orada doğan Adonis'e tapınmasıyla meşhurdu. Appien onun Büyük İskender tarafından alındığını ve daha sonra küçük bir tiran boyunduruğundan Pompe tarafından kurtarıldığını nakleder.

Cidde: Aynı isimdeki liva ve Habeş eyaletinin merkezi, Kızıl Deniz üstünde, Arabistan vilayeti.

Cudeyde: Fırat üstünde, Divaniye livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ceraş: Vadi Zarka'da, Havran livası, Damas eyaletinde, transürdün Filistin'in köyü. Gerasa, Decapole'un temel şehirlerinden biri haline geldi.

Cerkovişta: Yanya eyaleti ve livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Cirme: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. Güzel harabeler.

Cezîret-Aswan: Yaklaşık 150 metrelik bir kolla ayrıldığı Aswan'ın karşısında, Yukarı Mısır'da, Nil adası. Strabon bu ada hakkında der ki: "O Memfis'teki gibi bir nilometre[39] ve bir Cnuphis tapınağının bulunduğu bir şehri içine alır."

Cezîretel Birbe: Üst sınırını oluşturduğu Yukarı Mısır'da, Aswan'ın güneyinde, dokuz kilometre mesafede, Nil adası. Muhtelif güzel harabeler.

Cezire-i Ömeriye: Bir Asi adası üstünde, Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Cissan: Bedre livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya

39 Nil nehrinin derinliğini ölçen bir sistem. Nilmetre-ç.n.

Türkiyesinin vilayeti.

Cifna: Yeruşalem ve Nablus arasındaki yol üstünde, Filistin köyü. Eski şato. Titus Yeruşalem seferinde Cifna'da konakladı.

Cemenik; Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Cuma: Struma yakınında, Samakov livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

CumaPazarı: Kesriye livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.*s*: Nablus livası, Sayda eyaletinde, Filistin'in bucağı. Burası Levitlere ait Issachar toprağında bir şehirdi (Josué, XIX, 21; XXI, 29). Josephe onu Cinaye olarak adlandırır. Gerçekte 3000 sakine sahiptir ve Nablus'ta toplanan bir livanın merkezidir.

Ceviz Dere Suyu: Asya Türkiyesi nehri, Ünye şehrinin hemen yanında Kara deniz'e dökülür.

Cevizlik; Trabzon eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Culameg: Van eyaletinde, Hakkâri livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Cunye: Beyrut'a kısa mesafede, Sayda eyaleti ve livasında, Akdeniz üstünde, Suriye'nin bucağı.

Cihanbeyli: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ceyhan Çayı: Asya Türkiyesinin nehri, Maraş livası, Adana eyaletinde, Elbistan şehrinin doğusundan kaynağını alır ve İskenderiye körfezinden Akdeniz'e dökülür.

Cindaris: Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye'nin bucağı.

***

Çardak: Silistre eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiye'sinin bucağı.

Çardak: Gelibolu karşısında, Çanakkale boğazında, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çarmelik: Urfa livası, Halep eyaletinde, güney Suriye'nin bucağı.

Çaribrod: Niş eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiye'sinin bucağı.

Çağlayık: Kara Su ve Mesta üstünde, Drama livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Çan: Koca Çay üstünde, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çanlı: Samos adasının karşısında, dar bir vadide, Aydın eyaletinde, Suğla livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çalı-Kavak: Şumla livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Çandarlı: Hüdavendigar eyaletinde, Karasi livasının bir nahiyesinin merkezi, aynı isimdeki körfez üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çandarlı Körfezi: Edremit körfezinin güneyinde, Küçük Asya'nın batı yakasında, Çandarlı körfezi.

Çandır Çayı: Solima zincirinin güney kesiminden çıkar ve Adalya'nın batısında Akdeniz'e dökülür.

Çavdır: Adernas Çayı üstünde, Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Eskiden Azanit isimli bir koy şehri olan Azani, Tantal'ın oğlu Aizen tarafından kuruldu, ve Arkadya kökenli sakinlerle iskân edildi. Beşinci İstanbul konsili onu Frig Pacatienne piskoposlukları arasına aldı. Orada 1825'te Lord Aziz Asaf tarafından keşfedi-

len keşfedilen güzel harabeler görürüz.

Çay: Kara-Hisari-Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çayra ya da Gayra: Menderes Çayı'nda, Kara Su'ya üç kilometre mesafede, Muğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. Güzel harabeler.

Çayniça: Drina'da, aynı adlı bir sel üstünde, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Çibuk Abad: Mitridat üstünde, Pompe'nin zaferine sahne olan bir ovanın ortasında, Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çibuk Çayı: Asya Türkiyesi'nin nehri. Aydos Dağ'ın güney kesiminden çıkar ve Ankara'nın doğusuna beş orun mesafede, bunlarla Engürü Suyu'nu oluşturmak üzere, Tabak Su ve Murtad Çay'a ilâve olunur.

Çebinatz: Yeni Pazar livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çiprofça: Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çipka: Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çepina: Aynı isimdeki bir sel üstünde, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çatalca: Silivri livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çatalca: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin vilayeti. Yaklaşık 5000 sakin. Pharsale Sezar'ın zaferini tâyin eden muharebeyle meşhurdur. Tesalya'nın en güçlü şehirlerinden biri oldu.

Çirpan: Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çerkeş: Ulu Su üstünde, Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çerma: Sakarya üstünde, Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çirmen: Maritza'nın güney kıyısı yakınlarında, Kırk Kilise ve Edirne livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesi'nin bucağı.

Çermuk: Fırat üstünde, Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çerice: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Çeşme: Chio adasıyla iç içe ve Takımada'nın bir koyunun sonunda, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Çeşme limanı Büyük Antakya donanmasının Romalılar eliyle İsa'dan Önce 193'te ve Türk donanmasının Rus eliyle 1770'te yıkılışına şahit olmuştur.

Çağla Gölü: Gerede şehrinin batısına iki orun mesafede, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. Dört orun daireye ve birçeyrek orun metrekare yüzölçümüne sahiptir.

Çekerek Suyu: Yeşil Irmak'ın kollarından biri olan, Asya Türkiyesi nehri. Kaynağını Tokat'ın dört orun güney batısından alır ve beş orun mesafede Amasya'nın güneyine dökülür.

Çıldır: Erzurum eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çelik: Asi üstünde, Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çanak Kalesi: Çanakkale. Çanakkale boğazında, Hüdavendigar eyaletinde, Biga livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çoban Adası: Kandiye ve Karpatos arasında konumlanan, Ta-

kımada adası.

Çobanlar Çayı: Alfar Dağ'dan çıkar ve Sinop'un Güney Doğusuna üç orun mesafede, Kara denize dökülür. Asya Türkiyesinin nehri.

Çavterli Irmak: Yozgat ve Çorum şehirleri arasında, kuzeyden güneye uzanan üç dağ kitlesinden çıkan Sarılar Su, Alaca Su ve Çorum Su kavşağıyla oluşan, Asya Türkiyesinin nehri. Çavterli, Çekerek Su ağzında, Amasya'nın birkaç orun güneyinde Yeşil Irmak'a dökülür.

Çoruk Çay: Çoruk Su Gölü civarına akan çok sayıda dereden oluşan Büyük Menderes Su''da, Asya Türkiyesinin nehri.

Çoruk Su: Asya Türkiyesinin nehri, Kara deniz'e dökülür.

Çoruk Su: Lazistan livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çorlu: Tekirdağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 5000 can. Bilhassa önemli bir konsille tanınan Tzurullos'un Aşağı İmparatorluk yıllıklarında sık sık adı geçer.

Çorum: Bozok eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Çorum Suyu: Asya Türkiyesinin nehri.

Çul Abad: Kara Hisar Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çumra: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çarşamba[40]: Yeşil Irmak üstünde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çarşamba-yı Bolu: Filias Çayından uzak olmayan, Viranşehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çitriya: Nicosie'nin doğusuna iki orun mesafede konumla-

40 Osmanlıcası Çeharşenbe diye geçiyor. Yâni dördüncü gün-ç.n.

nan, Kıbrıs adası vilayeti. Eskiden bir kraliyet şehri ve adanın dokuz başkentinden biriydi.

Çiga: Aynı isimdeki küçük bir göl üstünde, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çınar: Aynı isimdeki nehir üstünde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Çınar Çayı: Aydın Güzel Hisar şehrinin güney batısına dökülen, Büyük Menderes Çayı'nda, Asya Türkiyesinin nehri.

***

Hacı Oğlu Pazarcığı: Tabandere'nin güneyinde, bir düzşekil üstünde inşa edilmiş olan, Varna livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Hacı Bektaş: Şehre ismini veren meşhur bir santonun mezarı.

Hacı Hamza: Kızıl Irmak üstünde, Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.: Viranşehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hacı Köyü: Yeşil Irmak üstünde, Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hacı Murad: Yeşil Irmak'ta, Görmeli Çay üstünde, Kara Hisar Şarkî livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Harim: Halep livası ve eyaletinin bir nahiyesinin merkezi, güney Suriye'nin bucağı.

Hazuh: Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hasbeya: Nahr el Hasbani üstünde, Damas eyaleti ve livasında, Suriye vilayeti.

Hasköy: Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Av-

rupa Türkiyesinin vilayeti.

Haskōy: Muş livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Haskōy: Maritza ve Uzuncaova arasında, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti; Trakya. Yaklaşık 6000 sakin.

Hamana: Havran livası, Damas eyaletinde, transürdün Filistininin bucağı.

Hanya: Derin bir koyun nihayetinde, kuzey kesimde konumlanan, ada temel limanı ve başkenti, Kandiye adasının vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin. Adanın Yunan metropoliteninin ve yabancı konsolosların konutu. Herodot'a göre, eski Sidonya şehri orada o zamandan kalan mabetler inşa eden Samiler tarafından kuruldu. Çağdaş şehirse 1252'de Venedikliler tarafından meydana getirildi. 1645'te Türkler tarafından karadan ve denizden istila edilen şehir, uzun bir direniş sonrası düştü ve aynı yılın 22 Eylülünde teslim oldu. Bir yıl sonra, 1646'da Venedikliler onu yeniden almaya giriştiler ve geri çekilip mutlak surette oradan ayrılmaya zorlandılar.

Habeş: Arabistan'da, Asya Türkiyesinin eyaleti. Merkezi Cidde'dir ve dört livadan oluşur: Necd, Mekke, Cidde ve Medine.

Hadisa: Bir Fırat adası üstünde, Delim livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Harran: Halep eyaletinde, Urfa livasının bir nahiyesinin merkezi, Mezopotamya'da, Asya Türkiyesinin bucağı.

Harmanlı: Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Hasan Çelebi: Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hasan Kale: Harabe halinde Cenova sitadeli. Bu şehre yedi

saat uzaklıkta, Erzurum livası ve eyaletinde bir nahiyenin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hisarcık: Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hüsnü Keyfa: Asi üstünde, Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hüsnü Mansur: Suvezen livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hazro: Diyarbékir livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hakkâri: Merkezi Conlamerg olan, Asya Türkiyesinde, Van eyaletinin livası.

Hekim Hanı: Fırat üstünde, Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Halep: Oronte'den Fırat'a uzanan ve kuzeyden güneye Nahr el Kuayk yoluyla aşılan, aynı isimdeki livanın ve eyaletin merkezi, güney Suriye vilayeti. Yaklaşık 70000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Tarihin bize bu şehir hakkında verdiği ilk kanı Perslere karşı bir sefere çıkarken orada duran Julien Apostat çağına uzanır. VII. yüzyılda o Müslümanlar tarafından alındı; X. asırda Zimisces onu yeniden Yunan imparatorluğuyla birleştirdi. Haçlılar 1124'te onu başarısız bir şekilde kuşattılar. 1170'te, bir depremle yıkıldı. Yeniden inşa edilen şehir XV. yüzyılın başlangıcında Moğollar tarafından yağma edildi. Bonne Esperance burnunun keşfine kadar, Halep Hintlilerle Avrupa ticaretinin deposu oldu. 1822'de, bir depremle kısmen yıkıldı.

Hilla: Fırat üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Diviniye livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hama: Nahr el Assi üstünde, Damas eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Suriye vilayeti. Yaklaşık 40000 sakin.

Hamath genellikle aziz kitaplarında geçer (Nombres, XIII, 21; Josué, XIII, 5; Isaye; 2 Rois v.b.). Antakya-Efifan şerefine, Seleucides zamanında Efifanya adını aldı.

Hamman Ali: Asi üstünde, Musul livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hamanlı: Viranşehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Homs: Bir ovada, Nahr el Assi'nin sağ kıyısına yarım saat mesafede, Damas eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Suriye vilayeti. Yaklaşık 20000 sakin. Antakya Patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Yunanlıların Emesa'sı Güneş tapınağıyla meşhurdu. Büyük papazlar güçlü bir aristokrasi meydana getiriyorlardı. Bu Suriye ailesinden Roma imparatorlarının bir ortamıydı. Şehir 636'da Sarrasinler tarafından alındı ve 1099'da Haçlılara boyun eğdi.

Hamid: Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin livası. Merkezi Isparta'dır ve eski Piside'nin bir kısmını oluşturur.

Hud: Seran Su üstünde, Adana eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Havran: Transürdün Filistininde, Damas eyaleti livası, eski Auranitis'e karşılık gelir.

Hafsa: Maritza'da, Has Deresi üstünde, Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Bu kasaba Mahmud Paşa olarak da adlandırılır.

Havza: Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Honaz: Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hayfa: Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Carmel dağının ayağında, Akdeniz üstünde, Filistin'in vilayeti. Yaklaşık 3000 can.

***

Kadın Hanı: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kadın Sarayı: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Has: Üsküb eyaletinde, Prizren ve Priştina livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Hanekîn: Diala'da, Holvan üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hüdavendigar: Sekiz livadan oluşan Asya Türkiyesinin eyaleti. Merkezi Bursa'dır ve eski Bitini'nin bir kısmına karşılık gelir.

Harput: Aynı isimdeki liva ve eyaletin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hirsoki: Adanın batı ucunda konumlanan Kıbrıs adasının vilayeti. Antik Acamas yerleşkesini işgâl ettiği düşünülmektedir.

Hirsova: Danube üstünde, Rusçuk livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Harmanlık: Adernas Çay üstünde, Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Hosrô-Paşa: Kara Hisari Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Halkalı: Lukova üstünde, Sofya livası, Niş eyaleti üstünde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Halîl er Rahman: Güney Güney Batı yönündeki iki tepe zinciri arasında konumlanan dar bir vadide, denizin 850 metre üstünde konumlanan, Sayda eyaletinde, Yeruşalem livasının bir nahiyesinin merkezi, Filistin vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin.

Geleneğe göre, İbrahim, Sara ve patriklerin gömülü olduğu Macpela mağarasının üstünde güzel "İbrahim Camii" inşa edilmiştir. Hebron dünyanın en eski şehirlerinden biridir. Daha önce Kiriath Arba ismini taşıyordu (Josué, XXI, 111). Kutsal kitaplar bu şehirden sıklıkla bahsetmektedir. Romalılarla savaşta, Hebron, Cerealis tarafından alındı ve yakıldı (Yahudi Savaşı, IV, 9, 5). 1100'de, orada 1187'de Müslümanlar tarafından camiye dönüştürülen ve aslında Mescid el Halil adıyla bilinen kiliseyi inşa ettiren Haçlılar tarafından alındı.

Hendek: Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Honos: Murad Çay'da, Tuzla Çay üstünde, Erzurum eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Havabi: Ladikiye livası, Sayda eyaletinde, Suriye'nin bucağı.

Hopa: Karadeniz üstünde, Lazistan livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Horpeşta: Wistritza üstünde, Kesriye livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Hormovo: Ereğri Kasrı ve Delonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Hayrebolu: Ergene üstünde, Tekir Dağı ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

***

Darül Cihad: Kutsal Savaş kapısı; Bağdat, Cezayir, Belgrad, Trablus ve Tunus'a verilen isim.

Darül Hilafet: Hilafet kapısı; Bağdat şehrine verilen isim.

Darüs Selam: Huzur kapısı; Bağdat şehrine verilen isim.

Darende: Fırat'ta, Tokma Su üstünde, Sivas eyaleti ve liva-

sında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Darekuş: Asi üstünde, Antakya livası, Halep eyaletinde, güney Suriye'nin bucağı.

Dallar: Seran Su üstünde, Maraş livası, Adana eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dana: Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye bucağı.

Davudiye: Musul livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Cebre-i Bala: Drine-Noir'ın sağ kıyısında, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Yukarı Arnavutluk, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Cebre-i Zir: Drine-Noir üstünde, Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Yukarı Arnavutluk, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tepelen: Vyosa üstünde, Ereğri Kasrı ve Delonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Eski hisar. Meşhur Yanyalı Ali Paşa'nın vatanı.

Dicle: Toros'un güneyinden doğan, Asya Türkiyesinin nehri, Asi. Bağdat eyaletini geçer ve Korna'da, İran körfezinde kaybolan Şatt ül Arab'ı oluşturmak için Fırat'la birleşir.

Drac: Kayalık bir yarımada üstünde inşa edilen Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Arnavutluk yakasında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti ve limanı. Türkler tarafından onarılan dış kısmı bir orta çağ şatosuyla meşguldür (işgal edilmiştir). Yaklaşık 5000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Epidamnus bir Korint sömürgesiydi. Emlâkı, İsa'dan Önce 436'da Corcyre savaşının temel sebeplerinden biriydi. Daha sonra Romalılar tarafından Dirhakyum adı altında sömürülen şehir İtalya'dan Yunanistan'a geçmek için en sık kullanılan geçit oldu. 1081'de, Robert Guiscard orada imparator Alexis Commene'i yendi. Ardından Anju evinin birçok prensi tarafından sahip olunan bir dükalık haline geldi.

Trakya: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiye-

sinin bucağı.

Drama: Boz Dağ'ın bir tepesinin ayağında, Selanik eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Makedonya, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 1500 ev. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Derbend: Banyaluka livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Dersim: Harput eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Derkala: Revandiz livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dervış: Asi üstünde, Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye'nin bucağı.

Drine: Montenegro'nun güneyinde, Arnavutluk dağlarından çıkan, Avrupa Türkiyesinin nehri. Kolaçin yakınında birleştiği Beyaz Drina ve Siyah Drina'dan oluşur ve, Leş ya da Alessio'dan geçerken, Adriyatik denizine dökülür.

Drinofça: Lom üstünde, Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Deşan: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Denizli: Antik Laodicea yakınında, Aydın eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Baba Dağ ayağında, Asya Türkiyesinin vilayeti. Ladikiye ismini de alır.

Demek Maadeni: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Galen argentifer madenleri.

Delonya: Yanya eyaletinde, Ereğri Kasrıyla birleşmiş bir livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 1500 ev.

Delice Irmak: Bozok eyaleti, Kayseriye livasında, Horan köyünün etrafından çıkan Kızıl Irmak prensliklerinden biri, Asya

Türkiyesinin nehri. Kangeri'nin Güney Güney Doğusuna dökülür.

Dilikli Taş: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Delim: Bağdat ve Şehrezor eyaleti, aynı isimli livada, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Damas: Barada tarafından sulanan geniş bir ovada, aynı isimdeki eyalet ve livanın merkezi, Suriye vilayeti. Yaklaşık 15000 sakin. Damas, antik çağda, Antakya'dan sonra, Suriye'nin en zengin ve en önemli şehriydi. Josephe onu Sem'in bir oğluna kurdurdu. İbrahim zamanında Kutsal Kitapta ismi geçmektedir (Gen. XIV, 15; XV, 2); Yahudi Krallığı esnasında, Suriye'nin başşehri oldu (İsaiye, VII, 8). Defalarca Yahudilerin eline düştü ve 740'ta Teglath-Phalazar'ın ordularına boyun eğdi. İsa'dan Önce 111 yılına doğru, Damas kral Antiochus-de-Cyzique'in başşehri haline geldi. İsa'dan Önce 64'te, Pompe tarafından alındı. Daha sonra Doğu imparatorluğunun vatanı oldu ve 633'te Arapların eline geçti. Haçlılar, Baudouin idaresinde, bu şehre sözde saldırdılar. Timur onu 1401'de alevler içinde bıraktı. Sonradan Memlüklerin eline düşen şehri 1516'da I. Selim aldı ve Türk İmparatorluğu'yla birleştirdi.

Dimyat: Ağızdan uzak olmayan bir yerde, Delta'nın doğu kolunun sağ kıyısında, Garbiye eyaletinde, Aşağı Mısır vilayeti. Yaklaşık 30000 sakin. Hatırı sayılır ticaret.

Dendera: Keneh'in karşısında, Nil'in Batı kıyısında, Yukarı Mısır bucağı. Güzel harabeler.

Dobrova: İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Dubniça: Tzarina tarafından sulanan bir vadinin sonunda, Samakov livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 7000 can.

Doboy: Bosna'nın sol kıyısında, İzvornik livası, Bosna eya-

letinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Dubiça: Una'yla Sava kavşağının biraz altında, Behke livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Dubiça: Niş livası ve eyaletinin bir nahiyesinin bir merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Dorak; Adana eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Devrek; Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Devrek Çayı: Ala Dağ'ın doğu kollarından kaynağını alır. Kızılırmak'ta, Asya Türkiyesinin nehri.

Devrekani: Kastamonu eyaleti ve livasında, aynı isimdeki nehir üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Düzce: Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dospat Dağ: Avrupa Türkiyesinin dağ zinciri. Makedonya'dan çıkar ve Maritza yakınında durur.

Duğma: Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Domki ve Domoko: Enipös kaynakları yanında, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık 3000 sakin. Philippe başarısız bir şekilde İsa'dan Önce 199'da Thaumaci'yi kuşattı. Konsül Acilius Antakya savaşı esnasında onu aldı (191). Hâlâ eski akropolün izleri durmaktadır.

Dümrek; Wistritza üstünde, ve Elassona'ya üç saat uzaklıkta, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık bin ev.

Develi: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Develi Kara Hisar Gölü: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesi gölü. Altı orun yüzölçümüne ve dokuz orun

çevreye sahiptir.

Dehuk: Van eyaletinde, Musul livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Diyadin: Kaynağından altı saat ötede, Murad Çay üstünde, Beyazıd livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Diyarbakr: Asi'nin sağ kıyısında, Kürdistan eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Diban: Bozra ve Kerak yol üstünde, Havran livası, Damas eyaletinde, transürdün Filistin'in bucağı.

Deyr ül Kamer: Dağ merkezi ve prens konutu, Lübnan dağı üstünde, Suriye vilayeti.

Dirnil: Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dire: Fırat üstünde, Revandiz livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Dimatoka: Maritza'da ağzından uzak olmayan bir mesafede, Kızıl Deli Çay üstünde, Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Dinayr: Menderes üstünde, Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Derek Maden: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Divan Burnu: Kara deniz üstünde, Asya Türkiyesinin burnu. Doğuda Amasya koyunda son bulur.

Divaniye: Fırat üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaleti, aynı isimdeki livada, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Divriği: Fırat üstünde, Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Divle: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Bektik gölüne gölüne dökülen bir sel üstündedir.

***

Rapsana: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Radomir: Kara Su üstünde, Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Radoviz: Arta üstünde, Yanya eyaletinde, Preveze livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Radovişta: Strumnitza üstünde, Köstendil livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Razluk: Mesta üstünde, Serez livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Ras el Abyad: Sur ve St.-Jean d'Acre arasında, Suriye yakasında, Beyaz burun.

Ras el Hanzir: Suriye burnu, İskenderiye körfezinin güney ucunu oluşturur ve deniz seviyesinin dikey olarak 1600 metre üstünde yükselir.

Ras el Eyn: Habur üstünde, Diyarbakır livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ras Muhammed: Akabe ve Suez körfezi arasında, Kızıl deniz burnu.

Rasova: Danube üstünde, Silistre eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Raşidiye: Horasan livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Raşeya: Vadi et Teim vadisi üstünde, bir tepenin yamacında, Damas eyaleti ve livasında, Suriye'nin bucağı.

Rafa (Raplira): Gazze'nin güney batısına yaklaşık yedi saat

mesafede, Akdeniz yakınında, Filistin'de harabe sit alanı. Raplira, Titus'un Yeruşalem'e yürüyüşünde olduğu gibi, Ptolemes ve Seleucides savaşlarında da anılır.

Retimo: Cane'nin doğusunda ve Kandiye'nin güney batısında, güney yakada, Kandiye adasının vilayeti. Yaklaşık 3000 sakin. Venedikliler idaresinde, bu şehir güçlü şehir Mylapotamo'ya ve 200 köye sahip olan bir hükümetin merkezi oldu. 30 Aralık 1646'da Türkler tarafından alındı.

Rahova: Danube'de bir vadinin ağzında, Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Rados: Rodos. Küçük Asya'nın Güney Batı açısının karşısında, 36 derece 57 dakika enlem altında konumlanan Akdeniz adası. Güney-doğuda Kıbrıs adasına sahiptir; Güney Batıda Kandiye adası, Kuzey Batıda Takımada adaları ve güneyde Barbarie yakası mevcuttur. Uzunluğu altı orun, genişliği beş orun, ve toprak uzaklığı üç orundur. Güzel iklim; verimli toprak. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Antik çağda çok meşhur olan bu ada Güneş'e adanmıştı. Rodos ismini Yunanlılardan almıştır. Bilinen en eski zamanlardan itibaren Hristiyanlık çağından yaklaşık 410 yıl öncesine kadar Atinalıların ellerine geçti. Lacedemonienler, Persler, Büyük İskender, Romalılar, yeniden Persler, Araplar, Yunan imparatorları, Venedikliler ve Rodos şövalyeleri denen Yeruşalem'li Aziz Jean'ın şövalyeleri tarafından sahiplenilen şehir 1552'de Sultan II. Süleyman tarafından feth edildi.

Rados: Rodos. Kuzey yakasında, aynı isimdeki adanın vilayeti.

Rodos Çayı: Çanak Kalesi yakınında, Çanakkale boğazına dökülen ve Çamlı Dağ'dan çıkan Asya Türkiyesinin nehri.

Reztan: Hama livası, Damas eyaletinde, Asi üstünde, Suriye köyü.

Raşid: Nil'in Batı kolunun sol kıyısında, Garbiye eyaletinin

merkezi, Aşağı Mısır vilayeti.

Redvan: Asi'de, Yezid Han Suyu üstünde, Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Remek; Süleymaniye livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ramleh: Yafa ve Yeruşalem arasındaki yol üstünde, Filistin bucağı, ilkine 3 saat, ikincisine 9 saat mesafede Filistin bucağı. Takriben 3000 sakin.

Rendina: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Rava: Fırat üstünde, Delim livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Revandiz: Zab el Kebir üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Rusçuk; Kara Lom ağzında, Danube üstünde, Siilstre eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti (Bulgaristan). Yaklaşık 30000 sakin. Kale.

Rumeli Hisar: İstanbul'un alınışından iki yıl önce, II. Mehmed tarafından 1451'de inşa edilen meşhur Rumeli Hisarını taşıyan Hermaon dağının ayağında, Bebek ve Balta Limanı arasında, Avrupa yakasında, Boğaz köyü. Darius 700000 kişilik orduyu buradaki köprüden geçirdi ki Scythler üstüne yürüyordu.

Rum Kale: Fırat üstünde, Halep eyaletinde, Raka livasında, bir kaymakamlık merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Rumyet us Sugra: İstanbul şehrine verilen isim; küçük Roma.

Riva Suyu: Yaklaşık yedi orunluk bir akıntı sonrası, Riva Kalesi yakınında, Kara denize dökülür. Kaynağı Aydos dağındadır. Asya Türkiyesinin nehri.

Rezna: Ohri livası, Rumeli eyaletinde, yukarı Arnavutluk,

Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Rize: Trabzon eyaleti ve livasında, Kara deniz üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ridri: Chio adasının karşısında, bir koyda, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü. Erythrae bir Herkül tapınağına sahipti.

***

Zakhu: Asi, Habur üstünde, Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Zadrima: Drina üstünde, İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Zaruşad: Kars livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Zibdani: Damas eyaleti ve livasında, Suriye bucağı. Yaklaşık 3000 sakin.

Zübeyir: Basra livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Zahle: Bir selle ayrılan iki yar üstünde, katlı inşa edilmiş, Balbek'e altı saat mesafede, Lübnan dağında, Suriye vilayeti. 10000 sakin.

Zerayin: Gelboe dağının son bayırlarına bağlanan bir yükselti üstünde, bu kasabaya iki saat uzaklıkta, Nasıra ve Cenin arasındaki yol üstünde, Filistin köyü. Jezrael Achab ve Jezabel devletlerinin başşehri olmuştur. Naboth, Joram, ve Jezabel orada öldüler.

Zistova: Danube üstünde, Tirnova livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Kale. 22000 sakin.

Safran Bolu: Viranşehir livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Zefire: Kara deniz üstünde, Trabzon eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Zengabad: Asi, Diala üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaleti, aynı isimdeki livada, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Zengane: Süleymaniye livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Ziça: Yanya eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Zikna: Serez livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Zile: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

***

Sabastiye: Semer tepesinin zirvesinin biraz altında ve güney doğuda, bir yayla üstünde inşa edilmiş, Nablus livası, Sayda eyaletinde, Filistin bucağı. Yaklaşık 100 ev. Yeruşalem patrikhanesine ait Yunan archevechesi. İsrail krallığının başşehri olan bu şehir İsa'dan önce 925'te Homri tarafından kuruldu. Asurlular ona saldırdılar, ama muvaffak olamadılar. 721'de, İsrail krallığını deviren Salmanasar ordularına boyun eğdi ve daha sonra Samaritainler adı altında Yahudilerin dinî ve siyasî savaş tarihinde büyük bir rol oynayan Babel ve Couth halklarıyla doldurduğu bütün sakinlerini esir etti. Jean Hircan Samarya'yı aldı ve onu yıktı. Sonradan Yahudiler onu Pompe zamanına kadar işgâl ettiler. Auguste Samarya'yı, Sebaste adı altında yeniden inşa eden Herode'a verdi. Bu çağdan itibaren, bu şehir artık tarihte rol oynamaz.

Sakız: Doğu Limanında, Chio adasının başşehri. Eski Cenova şatosu.

Sakız Adası: Bu denizin en güzellerinden biri olan Takımada

adası, Chio. Samos ve Metelin adaları arasında ve sadece dar bir kanalla ayrıldığı Küçük Asya yakasında konumlanır. Kuzeyden güneye uzanır ve su üstünde yükselir. Dört limana sahiptir ki, en iyisi güney yakasında konumlanan Delphino limanıdır. Toprak verimli, iklim mükemmeldir. Chio mastika üretir ve Türkler ona buradan ilham alarak Sakız Adası ya da Mastika adası ismini vermişlerdir. Eskiden bir Minerve tapınağına sahipti. Eski sakinleri deniz üstünde çok güçlü bir konumdaydılar ve özgürlüklerini elde etmişlerdi. Pline bu adaya hür Chios ismini verir. Persler tarafından feth edilen, Pont kralı Mithridate'ın birlikleri tarafından yağmalanan, Venedikliler daha sonra Cenovalılar tarafından alınan Chio 1566'da Türklerin hâkmiyetine girdi ve bugün Takımada adaları eyaletinin bir parçasıdır. Chio İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezidir.

Samara: Asi üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sitia: Bir toprak dili gibi denizde ilerleyen girintili bir mahalle üstünde, adanın doğusunda ve güney yakasında, aynı isimdeki koyda konumlanan Kandiye adasının vilayeti. Venedikliler egemenliğinde, burası bir piskoposluk şehriydi ve toprağı Hierapetra şehrini ve 70 köyü içine alıyordu.

Sedes: Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Saray Köyü: Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Saray Viza: Ergene üstünde, Tekir Dağ ve Viza livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Srb: Servie.

Srışnik; Zibritza üstünde, Niş eyaletinde, Sofya livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Sarfend: Yüksek bir tepe üstünde, denize yakın, Sour ve

Sayda arasında konumlanan Filistin köyü. Sarepta Ecriture'de peygamber Elie'nin mucizeleriyle meşhurdur. Sidonyalılar orada camlarını üretiyorlardı. Haçlı hâkimiyeti altında Sarepta Tyr'e bağımlı bir piskoposluk merkeziydi.

Serfice: İnce Kara Su ya da Vistritza üstünde, bir dağın ayağında inşa edilmiş olan, Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 3500 sakin.

Sirge: Gediz Çayı üstünde, Aydın eyaletinde, Denizli livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sirke Saray: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sermin: Halep eyaleti ve livasında, Suriye'nin bucağı.

Servi: Yantra üstünde, Lofça livası, Vidin eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Serebrenitza: İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Serebrenik; İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Serik; Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sivri Hisar: Antik Pessinunte harabelerine üç saat mesafede ve Güneş Dağ'ın bağrında, Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin güçlü vilayeti.

Sakarya: Asya Türkiyesinin nehri; Bender Ereğli yanında Kara deniz'e ve iki temel kaynağına dökülür. Biri Beyad köyünün güneyine kısa mesafede, Beyad Yaylası Dağ'ın doğu ayağında, en hatırı sayılır olan diğeri Seyid Gazi'nin güneyine dokuz orun mesafede, ilkinin kuzey batısında, Beyad Dağ'ı Murad Dağ'a bağlayan kesit üstündedir.

Suyud: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 1000 ev. Suyud Kon-

ya sultanı tarafından Osmanlı hanedanının kurucusu Osman'ın babası Ertuğrul'a verilen ilk şehirdir.

Selanik: Selanik körfezinin sonunda, aynı isimdeki eyaletin ve livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 80000 can. Ticaret çok yaygındır. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezidir. Xerxes bu şehirde kamp kurdu. Peloponese savaşının başında, Atinalılar tarafından alınan Therme daha sonra Perdiccas'a teslim edildi ve sonra Pausanias tarafından alındı. 315'te, Cassandre onu yeniden inşa etti ve ona İskender'in kızı olan karısı Tessalonica'nın ismini verdi. Şehir Pydna savaşı sonrası Romalılara boyun eğdi ve bütün Makedonya'nın başşehri oldu. III. yüzyılda, Roma sömürgesine dönüştürüldü. IV. yüzyıldan VIII. yüzyıla, Slavlarla birçok savaşa direndi. 904'te alındı ve Sarrasinler tarafından yağmalandı. Normandlar 1185'te onu Tancrede idaresine aldılar. XIII. yüzyılın başında Tesalonik imparatorları unvanını alan Montferrat markileri hâkimiyetine geçti. İstanbul imparatorları onu Venediklilere terk ettiler ve Türkler 1430'da onu ele geçirdiler.

Selanik Körfezi: Selanik Körfezi.

Silistre: Rusçuk livası, aynı isimdeki eyalette, küçük koyların ayağında, Danube kıyısında inşa edilmiş olan, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 20000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Ruslar 1829'da Silistre'yi işgâl ettiler ve 1854'te onu almadan kuşattılar.

Sultan Hisarı: Batıda uzanan antik Nysa harabelerine yakın bir dağın yamacında inşa edilmiş olan Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sultan Hanı: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Silifke: Gök Su üstünde, İçel livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Selenti: Antik Selinus yerleşkesi yakınında, İçel livası, Ka-

raman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Silinti: Gediz Çay üstünde, Aydın eyaletinde, Denizli livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Silivri: Edirne eyaleti, aynı isimdeki livada, Marmara denizi üstünde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti ve limanı. Yaklaşık 3000 can. Bir Yunan şehrinin merkezi.

Sile: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Selça: Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Süleymaniye: Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Simav: Aynı isimdeki göle uzak olmayan, Kütahya ve Sultan Önü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Simav Suyu: Asya Türkiyesinin nehri; Simav gölünden çıkar, bu isim altında bu kasabanın ismini aldığı Susurluk'a kavuşur, sonra Adernas Çayı'na eklenerek onunla Muhaliç Çay'ı oluşturur.

Simav Gölü: Kütahya ve Sultanönü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. Dört orun daireye ve bir buçuk orun kare yüzölçümüne sahiptir.

Semava: Fırat yanında, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Semendirek; Samathraki. Maritza ağzının karşısında, Trakya'nın yanıbaşında ve Limnos'un Kuzey Doğusunda, İmbroz'un Kuzey Batısında konumlanan Takımada adası. Yaklaşık 48 kilometre dönüş yapar ve güzel limanlarla çevrilidir. Bu ada antik çağda dinî sırlarıyla ve Cabires tanrılarına tapmasıyla meşhurdu. Truva imparatorluğunun kurucusu Dardanus'un vatanı oldu. İlkel nüfus pelasgique kökendeydi. Daha sonra

İyonyalılara geçti ve bunu diğer Takımada adalarının değişiklikleri izledi.

Samsad: Fırat üstünde, Siverek livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sincar: Van eyaletinde, Musul livasının bir nahiyesinin merkezi, Sincar dağlarının ayağında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Singel: Bistritza üstünde, Serez livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Sunne: Danube ağzında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 4000 sakin.

Sunne Boğazı: Danube'nin ağızlarından biri.

Suaken: Habeş eyaletinde, Cedda livasının bir kaymakamlığının merkezi, Arap körfezinde, Nubie vilayeti.

Subnaki: Krio burnu ve Rodos adası arasında, Küçük Asya yakasında, Sporadlardan biri olan, Takımada adası. İki güzel liman.

Suçaniça: Banyaluka livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Siverek: Fırat üstünde, Harput eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Surgu: Siverek livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sürmene: Kara deniz üstünde, Trabzon eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Süzebolu: İslimye livası, Edirne eyaletinde, Kara deniz üstünde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

SukeşŞiyuh: Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Müntefik livasının merkezi, Fırat üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Suk-Vadi-Barada (Abila): Damas eyaleti ve livasında, Bekaa'da, Suriye köyü. Abila, İsa'dan 40 yıl önce, Chalcis kralı Manos'un oğlu Lysanias'ın devletinin başkenti oldu. Daha son-

ra Philippe Tetrarque, Agrippa ve Herode-Agrippa tarafından idare edildi. 634'te Sarrasinler onu şaşırtıcı şekilde ele geçirdiler.

Sokie: Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Suli: Kalama üstünde, Yanya eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Suliyotlar 1790'da Ali Paşa'ya karşı kazandıkları zaferle ve 1792 ve 1800'deki direnişle bir şöhret elde ettiler.

Sulyasi: Ereğri Kasrı ve Delonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Sulim (Sunam): Cebel ed Dahi, küçük Hermon bayırları üstünde, Nablus ve Cinin livası, Sayda eyaletinde, Filistin köyü. Sunam bir Issachar kabilesi köyüydü. Filistinliler Gelboe savaşı öncesi orada kamp kurdular. Elise'nin yerini Sunamite aldı.

Sungurlu: İslimye livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Sevdiye: Asi ağzında, Akdeniz üstünde, Antakya livası, Halep eyaletinde, Suriye'nin bucağı. Sevdiye Pierya Seleucus Nicator tarafından kuruldu. Bu Tetrapole Seleucide'nin dört şehrinden biriydi. Pompe bundan müstakil bir şehir meydana getirdi.

Sayada: Ereğri Kasrı ve Delonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Seyhun Çayı: Kenzir Dağı'nın güney yakasında kaynağını alan Asya Türkiyesinin nehri. Bir buçuk orun mesafede Tarsus Çayı ağzının Güney Doğusunda Akdeniz'e dökülür. Üst seyrinde ve Kermes Dağı çıkışına kadar, bu nehir Saran Su ismini alır.

Seyid Gazi: Kütahya ve Sultan-Önü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sidakyan: Zab el Kebir üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Revandiz livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Seydi Şehri: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Siroz: Struma'da, Dutlu Çay üstünde, Selanik eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 30000 sakin. Hatırı sayılır ticaret. Eski Bulgar kalesi. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Sis: Ceyhan üstünde, Adana eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Susam Adası: Samos. Doğu ucundan yeterince uzun bir boğaz oluşturduğu Küçük Asya yakasında, Patmos adasının kuzey doğusuna doğru konumlanan, bu denizin en hatırı sayılırlarından biri, Takımada adası. Yuvarlak şekilli bu ada doğudan batıya uzanır. İki limana ve güzel nehirlere sahiptir. Toprağı verimlidir. Porte tarafından tâyin edilen bir Hristiyan prensin idaresindedir ve İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezidir. Eskiden Samos da denilen bir şehre sahipti, ve Herodot bütün Yunan ve barbar şehirlerinin ilkine bu ismi verir. Asıl Kora şehrinin iki kilometre ötesinde konumlanan güzel harabelerini ziyaret edebileceğimiz bu şehir Darius idaresinde Persler tarafından yıkıldı. Samos adası Junon'a vakfedilmişti ve Junonyum denen bir tapınağa sahipti. O Lesbos'tan gelen Pelasgeler tarafından iskân edildi. İyonlar, Persler, Atinalılar, Pont kralı Mithridate tarafından yönetildi, ve Auguste tarafından özgür ilân edildi. Pisagor, Çerilus, Conon, Creophyle, ve diğer birçok mühim kişi Samos'ta doğmuşlardı. Sarrasinler 888'de onu yıktılar, 911'de yeniden aldılar ve Venedikliler tarafından altüst edildiği 1125'e kadar ona hükmettiler. 1204'te, Frankların payı oldu. 1223'te, Jean Ducas onu Bizans imparatorlarına teslim etti. Türkler 1453'te ele geçirdiler ve

yakıp yıktıktan sonra terk ettiler. 1550'de amiral Kılıç Ali tarafından yeniden iskân edildi. Yunan bağımsızlık savaşında yer aldı, sık sık başarılı bir şekilde Türklere saldırdı, ve Navarin savaşı sonrası 1827'de Porte'ye teslim edildi.

Sinop: Kara deniz üstünde, Kastamonu eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 8000 sakin. Sinop bütün Pont Euxin Yunan sömürgelerinin en önemlisi haline geldi. Sinoplular, şehirlerinin kurucusu olarak, Hercül'ün ve Argonotes'in arkadaşlarından biri olan Otolikus'u şereflendirdiler. Sinop ard arda Milet kolonileri, Efesliler, Sümerler ve Atinalılar tarafından işgâl edildi. Pont kralları buraya saldırarak, İsa'dan Önce 183'te ele geçirdiler. O zamandan itibaren onların başşehri oldu. Pharnace yenildikten sonra, Sezar Sinop'u himayesi altına aldı. Orta Çağ'da, Trabzon imparatorluğuna aitti ve II. Mehmed 1470'te onu ele geçirdi. Toplum yasalarını reddeden Diyojen Sinop'ta doğdu. 1853'te, bir Rus donanma birliği saldırdı ve Sinop limanında Türk donanmasının bir kısmını yıktı.

Sivas: Kızıl Irmak üstünde, aynı isimdeki eyaletin ve livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Seniça: Yablanitza üstünde, Yeni Pazar livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Şatişta: Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. 1500 ev.

Şam: Suriye ve Damas şehri.

Şirvan: Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Şatt ül Arab: Korna'da, Fırat ve Asi kavşağıyla meydana getirilir. İran körfezine dökülür. Asya Türkiyesinin nehridir.

Şuğur: Nahr el Asi üstünde, Halep livası ve eyaletinin bir nahiyesinin merkezi, güney Suriye'nin bucağı.

Şefamer: Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Suriye'nin bucağı.

Şekif: Bilad-Beşara livası, Sayda eyaletinde, Suriye'nin vilayeti.

Silindra: Akdeniz üstünde, İçel livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Şemdinan: Hakkâri livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Şumna ve Şumlu: Silistre eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 20000 can. Güçlü askerî konum.

Şuregil: Kars livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Şehirköy: Niş eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 7000 sakin. Kilim imalathaneleri.

Şayak: Ohri livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Şeyh Abade: Roda karşısında, Nil'in Doğu kıyısında, Yukarı Mısır köyü. İlginç harabeler. Antinoe imparator Adrien tarafından Antinoüs'ün Nil'de boğulduğu yerin karşısında kuruldu.

Şeytan Deresi: Avrupa Türkiyesinin nehri, Despot Dağ'ın doğu uçlarından biri olan Mukata Yayla'dan çıkar ve Rodop çıkışına doğru Kızıl Deli Çay'a dökülür.

Şile: Kara deniz üstünde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

***

Sarpan: Kara deniz üstünde, Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sart: Sarabat Çayı yakınında, Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı. Çok uzak bir çağda kurulan Sart kral Cresus idaresinde eski dünyanın en zengin ve en muhteşem şehirlerinden biri olan Lidya imparatorluğunun başşehri oldu. O, Cyrus tarafından İsa'dan Önce 545'te alındı ve Granik savaşı sonrası ellerine düştüğü Büyük İskender'in sefer çağına kadar Pers ımparatorluğunun bir parçası oldu. Suriye, sonra Roma imparatorlarının ellerine geçti, ve nihayet Timurleng tarafından yıkıldı. Aziz Paul Sart'ta bir kilise kurdu ve orada Hristiyan dinini vazetti. Birçok ekümenik konsili burada toplanmıştır.

Saressek: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sarmusaklı: Kızıl Irmak üstünde, Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Saruhan: Asya Türkiyesinde, Aydın eyaletinin livalarından biri olan eski Lidya'nın bir parçası.

Sara: Kızıl Irmak üstünde, Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sarya: Yantra üstünde, Turnovo livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Sarı Oğlan: Bozok eyaletinde, Kayseriye livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sarı Çay: Melassa'nın dört orun altında toplanan iki koldan oluşur. Mendalya körfezinin dibine dökülür. Asya Türkiyesinin nehri.

Sarı Şaban: Drama livası, Selanik eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Sarı Kavak: İçel livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sarı Göl: Manastır livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türki-

yesinin bucağı. 700 ev.

Sarı Köy: Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sarılar Su: Asya Türkiyesinin nehri.

Sason: Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Safita: Trablus livası, Sayda eyaletinde, Suriye'nin bucağı.

Salih Saray: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Samsun: Kara deniz üstünde, Trabzon eyaletinde, Canik livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti ve limanı.

Samsun: Meandre ovalarına hâkim bir konumda, bir dağ yamacında, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin köyü.

Samsun Dağı: Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin dağı.

Sapanca: Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, aynı isimdeki göl üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sapanca Gölü: Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. Yedi orun kare yüzölçümüne ve yaklaşık dokuz orun daireye sahiptir.

Sahra: Selanik körfezinde, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Safed: Yüksek bir dağ zirvesinde, Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Filistin vilayeti. Yaklaşık 4000 sakin ki, büyük çoğunluğu Yahudidir. Eski sitadel Haçlılar tarafından inşa edilmiştir.

Safurye: Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Nasıra'ya iki saat uzaklıkta, Filistin köyü. Seforis Büyük Herod tarafından alındı, Varus tarafından yakıldı ve Herod Antipas tarafından yeniden inşa edildi. Galile'nin merkezi oldu ve sık

sık Josephe'de anıldı. Antonin zamanında Diosezara adını aldı. 339'da, bir Yahudi isyanını takiben, Romalılar tarafından yıkıldı.

Samakov: Iskra üstünde, Niş eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 5000 sakin. Demir madenleri. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Samakovuk: Bulanık Çay üstünde, Tekir Dağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Samanhud: Damiette'nin kolu, Nil'in sol kıyısında, Aşağı Mısır vilayeti.

Sanameyn: Damas eyaleti ve livasında, transürdün Filistin bucağı.

Sandıklı: Kara Hisar Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sandıklı Çay: Büyük Menderes Çayı'nda, Asya Türkiyesinin nehri.

Sanaa: Yemen eyaletindeki livanın merkezi, Arabistan vilayeti.

Senofçi: Yantra üstünde, Turnovo livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Sübica: Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sur: Akdeniz üstünde, Sayda eyaleti ve livasında, Filistin vilayeti. Yaklaşık 4000 sakin. Antakya patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Bu şehrin kökeni gece kaybolur: Herodot onun 2300 yıldan beri Hercül zamanıyla aynı dönemde kurulmuş olduğunu söylüyor ki bu İsa'dan Önce 2750 yıla kadar çıkabilir. Josue zamanında (İsa'dan Önce 1450), o güçlü bir yerdi. Sidon'un Ascalon kralı tarafından alınışından sonra (Truva savaşından yüzyıl önce), Sur birinci Fenike şehri hali-

ne geldi. Hiram Süleyman tapınağının inşasından hemen önce Sur tahtına çıktı (İsa'dan Önce 969). 720'de, Salmanazar Sur'u kuşattı ve kapalı toprak şehri Palaeotyros'u ele geçirdi ama faydasız bir şekilde adayı beş yıl boyunca gasp etti. Daha sonra, Nabukodonozor Sur'u on üç yıl boyunca kuşattı. Peygamber Ezekiel Sur'un hoş bir tasvirini verir. Büyük İskender onu yedi ay boyunca kuşattı ve onu devasa bir şoseyle kıtada topladı. O vakit yarı yarıya yıkıldı, ama küllerinden doğdu. Strabon zamanında burada büyük ticaret döndüğünü nakleder. 636'da, Sur Sarrasinlerin hâkimiyetine girdi. Haçlılar onu yıllarca işgâl ettiler, ve şehir 1291'de Müslümanlar tarafından tamı olarak alındı. Bu meşhur şehirden çok az harabe kalmıştır.

Sorguni Bozok: Bozok eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Su Şehri: Trabzon eyaletinde, Kara Hisari Saheb livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Su Suğurluğu: Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, aynı isimdeki nehir üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Su Suğurluğu Çayı ve Susurlu Çay: Asya Türkiyesinin nehri, Simav gölünden çıkar, ve Simav Çayı ismi altında, daha sonra Adernas Çayı'nda toplanmak ve bununla Muhalic-Çayı oluşturmak için isim değiştirdiği Su Suğurluğu kasabasına kadar uzanır.

Suğla Gölü: Beyşehir Suyu'nun küçük seliyle Kerelu gölünde birleşen, Asya Türkiyesinin gölü.

Sofya: Isker sınırında, Niş eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 25000 can. Hatırı sayılır ticaret. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Bu şehrin asıl ismi onu tâdil ettiren Justinien'in karısı Sophie'den gelir.

Soma: Bakır Çay üstünde, Karasi livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sungurlu: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sonissa: Yeşil Irmak yakınında, Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Sehyun: Nahr el Kebir üstünde, Ladikiye livası, Sayda eyaletinde, Suriye'nin bucağı.

Sayda: Beyrut ve Sur arasında, ve Nahr el Avale yakınında, aynı isimdeki eyalet ve livada, Akdeniz üstünde, Suriye vilayeti. Yaklaşık 6000 sakin. Antakya patrikhanesine ait ve Tyr'e bağlı bir Yunan şehrinin merkezi. Josephe'e göre, bu şehir Chanaan'ın teyze oğlu Sidon'a kurduruldu. Moise ondan Chanaan ülkesinin kuzey sınırı olarak bahseder. Bu yedi şehirden biriydi ki, Yahudiler Chanaan sakinlerinden koparılamaz. Homere Sidonyalılardan her yönden becerikli olarak bahseder. İsa'dan Önce 720'de, Sidon Salmanasar, ve daha sonra, 350'de, onu yıkan Artaxerxes tarafından alındı. İskender'e boyun eğdi, ve defalarca Seleucidlerden Ptolemelere geçti. Baudouin 1111'de onu aldı, ve dört defa daha alındıktan sonra, 1291'de Haçlılar tarafından terk edildi.

Sıçanlı: Kara Hisari Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Sığacık: Suğla livası, Aydın eyaletinde, Takımada üstünde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Seylun: Nablus'tan Yeruşalem'e giden yolun doğusunda, Nablus ve Cinin livası, Sayda eyaletinde, yalıtılmış bir montikul üstünde konumlanan Filistin köyü. Chanaan ülkesinin fethinden sonra, tabernacle Şilo'ya devredildi ve kabileler arası toprak paylaşımı gerçekleştirildi. Orada genç Samuel Heli'ye getirildi ve bu büyük rahip, oğullarının yenilgisini ve Filistinliler tarafından köprü kemerinin alınışını öğrendikten sonra, birdenbire öldü.

Syut: Monfalut ve Abutig arasında, Nil'in Batı kıyısına on

dakika mesafede, Yukarı Mısır vilayeti. Yaklaşık 2000 sakin. Hatırı sayılır ticaret.

***

Tabet ya da Taybet: Hicaz'da Medine şehrinin ismi. Ona daha önce taşıdığı Yesrib isminin yerine bu ismi veren Muhammed'dir.

Dadlar: Aynı isimdeki nehir üstünde, Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dadlar Suyu: Kızıl Irmak'ta, Asya Türkiyesinin nehri, kaynağını Sivri Hisar yakınlarından alır.

Tassos: Tasso. Trakya kıyısı yakınında, Takımada adası. Sadece yaklaşık iki orunluk bir kanalla ayrılır. Antik çağda toprağının verimliliği ve içerdiği altın madenlerinin zenginliğiyle meşhur olan bu ada uzunluk olarak doğudan batıya İtalya'nın on beş mil ötesindedir. Hristiyanlık çağından önce XVI. Yüzyılda, buraya bir Fenike kolonisi yerleşti. Şehir 493'te Perslere, daha sonra, bir isyanı tâkiben, 466'da onu yıkan Atinalılara boyun eğdi. 1462'den beri Türkiye'ye aittir.

Taş Eli: Asya Türkiyesinin yöresi.

Taş Köprü: Gök Irmak üstünde, Kastamonu eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Taşlıca: Şiotina'da, Bernitza'yla geçilen, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Dağ Marmarası: Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Dalaman: Aydın eyaleti, Menteşe livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dalaman Çayı: Garkun Dağ'ın güney tarafından çıkan, Asya Türkiyesinin nehri. Önce Pirnaz Suyu adı altında akar, sonra

Karayukpazarı ovasına girer ve güney doğudan kuzey batıya Gevrenis Çayı adı altında geçer, sonra nihayet Dalaman Çayı adını alır. Bu adı Akdeniz'de Gecez gölünün dört orun güney doğusunda ağzına kadar muhafaza eder.

Tantura: Carmel ve Yafa dağı arasında, Akdeniz üstünde, Filistin köyü. Yaklaşık 150 aile. Birkaç harabe. Tantura Fenikeliler tarafından kuruldu. Kralı Josue tarafından mağlup edildi, ve toprağı şehri asla ele geçirilemeyen Manasse kabilesine verildi. İsa'dan Önce 217'de, büyük Antiochus ona başarısız bir saldırı girişiminde bulundu. Şehir Pline zamanında çoktan yıkılmıştı.

Tusgerd: Çoruk Su'da, Tava Su üstünde, Çıldır livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tavşan Adası: Çanakkale girişinde, Tenedos'un kuzeyinde konumlanmış olan, küçük aşağı adalar grubu.

Tavşanlı: Olimpos'un bir kontröfortunun ayağında ve Adernas Çayı üstünde, Kütahya ve Sultan Önü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tavuk: Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Taef: Habeş eyaletinde, Mekke livasının bir nahiyesinin merkezi, Arabistan vilayeti.

Taberiye: Dağ ayağı ve sahil arasında bulunan küçük taşlık bir ovanın kuzeyinde, Bahri Taberiye ya da aynı isimdeki göl üstünde, Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Filistin vilayeti. Yaklaşık 3000 sakin. Üçte biri Yahudi. Pline, Josephe ve Talmud tarafından anılan yarı yarıya sıcak kaynaklar. Yeruşalem patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Tiberias Evangile'de iki defa geçer. Josephe bize onun Herode Antipas tarafından İsa'dan Önce 16 yılına doğru kurulduğunu söylüyor. Birçok ayrıcalıklarla donatılmış ve Galile'nin merkezi olmuştu. Direnmeden kapılarını Vespasien'e açtı. Yeruşalem'in

yıkılışından sonra, Yahudi milletinin toplanma merkezlerinden biri oldu. Justinien 614'te Chosroes tarafından alınan ve 637'de halife Ömer tarafından alınan bu şehrin surlarını yeniden inşa etti. İlk Haçlı seferi sonrası, Tiberias Tanerade'a yurtluk olarak verildi. Selahaddin 1187'de onu yeniden aldı. 1240'da Hristiyanlara teslim edildi, ve 1247'de kesin olarak Müslümanlara geri verildi. Bu şehir çok ızdırap çekti ve 1759 ve 1837'de iki yer sarsıntısıyla yıkıldı.

Trabzon: Kara deniz üstünde, aynı isimdeki eyaletin ve livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 30000 can. Hatırı sayılır ticaret. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Trabzon Sinop kolonilerinden biri oldu. Xenophon oraya onbinlerce kişiyle geldiğinde, burası gelişmiş bir şehirdi. Adrien idaresi altında, bu Euxin'in güney yakasının en önemli şehri oldu. Trajan Pont Kapadokya'nın başşehri oldu. Gallien idaresinde, Gotlar tarafından altüst edildi. Orta Çağda Commene yurdunun bir kolu orada Yunan İmparatorluğu'nun bağımsızlığını ilân etti ve Trabzon'u İstanbul'un düşüşünde hayatta kalan bir prensliğin başşehri haline getirdi. 1460'da ancak II. Mehmed'in darbeleriyle yenildi.

Trablus Şam: İki mahalleye bölünen Sayda eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Suriye vilayeti. Bu mahallelerin biri iki kilometre ötede, diğeri Akdeniz üstündedir. Yaklaşık 15000 sakin. Antakya patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Trablus, antik çağda, bir tür tezgâhtı. Üç komşu konfedere şehir, Tyr, Sidon ve Aradus, herbiri bir duvarla çevrili ayrı bir mahalle olmuştu. II. Baudouin tarafından alınan Trablus Raymond'un oğluna verilen bir kontluğun merkezi haline geldi. 1188'de Selahaddin ve 1268'de Bibars tarafından kuşatılan şehir 1289'da, orada 7000 Hristiyanı katleden Kelauı tarafından alındı.

Trablus Garb: Tripoli de Barbarie.

Tarabya[41]: Yeni Köy ve Büyük Dere arasında, Kara deniz girişinin karşısında, Avrupa yakasında, Boğaz köyü. İngiltere ve Fransa elçilerinin yazlık sarayı ve Dercon Yunan şehrinin merkezi.

Tarakli: Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tirovna: Silistre eyaletinde, Turnovo livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Tarsus: Tarsus Çayı ve bir dağ menzili arasında bir ovada, Adana eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin. Hatırı sayılır ticaret. Güzel antik ve orta çağ âbideleri. Bu şehrin kuruluşu Sardanapale'e atfedilmiştir. Genç Cyrus tarafından alındı ve yağmalandı. Büyük İskender onu ele geçirdi. Daha sonra Seleucidlere ait oldu. Pompe onu Roma eyaletine dönüştürdü, ama iç savaşta, onu ziyaret eden ve ona Juliopolis ismini veren Sezar'ın hissesine sunuldu. Cassius onu yağmaladı. Marc Antoine ona ayrıcalık tanıdı ve kraliçe Kleopatra'ya orada değerli ihsanlarda bulundu. İmparator Tacite, oğlu Florian, Maksimin ve Julien Tarsus'ta öldüler. Sarrasinler tarafından alınan şehir X. yüzyılda Nicephore tarafından ele geçirildi, ve daha sonra kesin olarak Müslüman hâkimiyetine girdi. Tarsus büyük havari Aziz Paul'a gün ışığını bahşetti.

Tarsus Çayı: Asya Türkiyesinin nehri, Bulkar Dağ'ının üç temel kolundan çıkar ve Mezarlık Çay ismini aldığı yerin biraz üstünde, Tarsus şehri yakınından geçerken, Akdeniz'e dökülür.

Tartus: Trablus livası, Sayda eyaletinde, Ruad adasının hemen karşısında, Akdeniz üstünde, Suriye bucağı. Haçlı zamanı şatosu.

41 Osmanlı kartpostallarında Thérapia diye geçer-ç.n.

Tırnovi: Tekir Dağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tırnovo: Kırk Geçit ya da Sarantoporos üstünde, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Tofile: Yunan ve Cebal, Gebalene ya da Gebalit toprağında, Kerak'a on iki saat mesafede, Havran livası, Damas eyaletinde, Arabistan vilayeti. Yaklaşık 600 ev.

Torbalı: Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Turhal: Sivas eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tortum: Erzurum eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Dorgan: Kızıl Irmak üstünde, Sinop livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Turgutlu: Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Turnovi: Yantra üstünde, Silistre eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Bulgaristan'ın eski başşehri, Avrupa Türkiyesinin surlu vilayeti. Yaklaşık 12000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Tuz Hurmatı: Ak Su üstünde, Zengabad livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tuz Gölü: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin gölü. 58 orun kare yüzölçümüne ve 28 orun daireye sahiptir.

Tuzla: Larnaca'nın bir mil ötesinde, deniz üstünde, Kıbrıs adasının vilayeti. Şimdi, eskiden olduğu gibi, bütün adanın ticarî yönden en işlek yeridir. Civarda hatırı sayılır tuzlar.

Tuzla-i Bala: Yalta üstünde, İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tuzla-i Zir: Yalta üstünde, İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tuzla Suyu: Asya Türkiyesinin nehri. Dikili Dağ dallarıyla oluşturulan dağlık yöreden çıkar ve Takımada'ya dökülür.

Tosya: Devrek Çayı üstünde, Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Doğaç: Maritza üstünde, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Doğan Hisarı: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Tulça: Danube üstünde, Silistre eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tumaniç: Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Tunaviç: Tulça livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Tuna: Danube.

Doyran: Orbelus'un dallarından biri olan, Belez Dağ'ın doğu ayağında, amfitiyatro şeklinde inşa edilmiş olan, Selanik eyaleti ve livasında, aynı isimdeki göl üstünde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 3000 sakin.

Doyran Gölü: Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin gölü. Uzunluğu 4000 metre, genişliği 2000 metredir. Muhtelif balık çeşitlerini barındırır.

Taybe: Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Filistin'in bucağı.

***

Adilcevaz: Van gölü üstünde, Van eyaleti ve livasıında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Arur: Mekke, Medine ve toprakları.

Azeriye: Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Filistin köyü. Evangil burada, kızları Marthe ve Marie ile kalan Lazare'ın yeniden doğuşunu tasvir eder (Aziz Jean, XI, 1, 40). Orada Madeleine, İsa'nın ayaklarına gül suyu döktü (Matta, XXVI, 6, 9; Jean, XII, 3). İsa oradan Yeruşalem'e muzafferane girişini gerçekleştirmek için çıktı (Matta, XXI, 1, 10). Geceyi huzur içinde geçirmiştir. Hâlâ köyün ortasında küçük bir holün önünde Lazare'ın mezarını görmekteyiz.

Abde: Halas'ın Güney Güney Batısına on saat uzaklıkta, Hebron ve Sinai arasındaki yol üstünde, Arabistan mevkii. Sayısız, takviyeli konuttan büyük bir Yunan kilisesinin kalıntıları bulunmaktadır.

Atlit: Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Yafa yolu üstünde, Carmel'in yaklaşık üç saat ötesinde, Akdeniz üstünde, Filistin köyü. Bu kuvvetli yerin tarihi bizce XIII. Yüzyıl-dan önce meşhuldür: 1218'de Tapınaklılar hacıları korumak için onu kuvvetlendirdiler.

Osman Pazarı: 1663 adım yükseltiye sahip olan bir yayla üstünde, bir tür oyuk içinde, Balkanların girişinde inşa edilmiş Şumla livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 4000 sakin.

Osmancık; Kızıl Irmak üstünde, Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Acılun: Havran livası, Damas eyaletinde, transürdün Filistininin bucağı.

Arap Hisar: Menderes Çayı'nda, Çınar Çay üstünde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Arapsun: Kızıl Irmak üstünde, Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Arapkir: Harput ve Malatya livası, Harput eyaletinde, Asya

Türkiyesinin vilayeti.

Uşak: Kütahya ve Sultan Önü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Assas: Halep eyaleti ve livasında, güney Suriye'nin bucağı.

Ahteh: Van eyaleti, Musul livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Akir: Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, bu şehir ve Gazze arasındaki yol üstünde, Ramle'ye bir bir buçuk saat uzaklıkta, Filistin köyü. Akir Filistin'in en güney şehriydi. Yuda kabilesi tarafından feth edildi, ve daha sonra Dan kabilesine verildi (Josue, XXV, 11, XIV, 43). Beçemelere gönderdiği köprü kemerini de kabul etti.

Akkar: Antakya patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Kırıkkale livası, Sayda eyaletinde, güney Suriye'nin bucağı.

Akka: Sayda eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Akdeniz üstünde, Suriye vilayeti. Yaklaşık 5000 sakin. Yeruşalem patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi. Bu şehir eski Ahit'te sadece bir kez anılır (Juges, I, 31). İsrailliler onu hiçbir şekilde bölüşemediler. Lagidlerin Suriye'ye sahip oldukları çağda Ptolemais ismini aldı. I. Baudouin 1103'te onu başarısız bir şekilde kuşattı, ve sonraki yıl ele geçirdi. Hattin muharebesi sonrası (1187), Selahaddin'in* eline düştü. Philippe Auguste ve Richard Coeur-de Lion dört yıl sonra onu yeniden feth ettiler. 1229'da, Hristiyan mülklerinin merkezi ve askerî düzenin genel karargâhı oldu. Hospitalierler'inki Aziz Jean d'Acre ismini aldı. Sultan Melik el Eşref ibni Kalun 33 günlük bir kuşatma sonrası onu aldı ve 60000 Hristiyanı katletti. Bonaparte 20 Mart 1799'da Aziz Jean d'Acre önüne gel-

* Selahaddin Eyübi, Mezopotamyalı Kürd asıllı savaş kumandanı. Dönamin Haçli Seferlerinde adları geçen Batılı komutanları yenilgiye uğratmış, dehasıyla büyük ün sağlamıştır. ed.

di ama 20 Mayısta şehri almadan geri çekilmek zorunda kaldı. Mısırlı İbrahim Paşa güçlü bir bombardıman sonrası 1832'de onu ele geçirdi. 1840'da Avrupalı kuvvetler Suriye Mısırlılarını kovup bu eyaleti Porte'ye teslim ederlerken, Aziz Jean d'Acre birkaç saatlik bombardıman sonrası 3 Kasımda amiral Stopford kumandasında, İngiliz donanması tarafından ele geçirildi.

Alaya: Karaman eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Akdeniz üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Amadiye: Musul livası, Van eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ana: Fırat üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Delim livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Avrat Hisarı: Vardar üstünde, Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı (Makedonya). Bir zamanlar hatırı sayılır ve önemli bir şehir olan bu kasabaya sadece elli Bulgar ve Müslüman aile yerleşmiştir.

Ayas: İskenderiye körfezi üstünde, Adana eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Einet Tin: Araplar tarafından Han Minye olarak adlandırılan eski bir bina ve bir çeşmeden oluşan ve Tiberiade gölü üstünde, Filistin'de konumlanan yöre. Bu yerin Capharnaum'la özdeşimi Mr. Robinson tarafından kutsal topraklara ikinci yolculuğunda gerçekleştirilmiştir.

Entab: Halep eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Endor: Tabor dağını küçük Hermon'dan ayıran bir ovada, Nasıra'ya üç saat uzaklıkta konumlanan, Filistin köyü.

Ayıızarba: Ceyhan üstünde, Adana eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

***

Gaçko: Bosna eyaletinde, Hersek livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiye'sinin bucağı.

Garcan: Salambriya üstünde, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Ganos: Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Marmara denizi üstünde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Gabrova: Bir tepenin ayağında, Yantra üstünde, Silistre eyaletinde, Turnovo livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 5000 can.

Gabela: Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Grad Çaça: İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Grad Çaniça: Yala üstünde, İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Gradişka: Banyaluka livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti.

Gradişka: Vardar üstünde, Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Garzon: Siirt livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Grubleri: Isker yakınında, Sofya livası, Niş eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Gruda: İşkodra livası, Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Gazze: Çöl girişinde, iki zincirlik kumul arasında, Akdeniz'e beş kilometre uzaklıkta, Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Filistin vilayeti. Yaklaşık 15000 sakin.

Galaş: Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Gelamoj: Bosna eyaletinde, Travnik livasının bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Galata: Kara deniz üstünde, Varna livası, Silistre eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Golos: Denize yarım saat mesafede, Volo körfezinin güney yakasında, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Gura: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Goriça: Volo körfezi üstünde, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Goreşda: Drina üstünde, Hersek livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

***

Fatsa: Kara deniz üstünde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Feraş: Adana eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Firuna: Nikarya'nın güneyinde ve civarında konumlanmış olan, Takımada'nın küçük adaları.

Ferecik: Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Fik: Sayda eyaletinde, Filistin'in köyü.

Filibe: Edirne eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Feluce: Fırat üstünde, Bağdat eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Filorina: Rumeli eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Filyas: Kara deniz üstünde, Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Filyas Çayı: Asya Türkiyesi nehri. Kaynağını Çorunlu Dağ'ın Batı yakasından alır.

Fanar: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Fındık: Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Fındıklı: Tunca üstünde, İslimye livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Fındıklı: Avrupa yakasında Boğaz köyü.

Finike: Tekke livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Foça: Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Formako: Takımada adası.

Filat: Ereğri Kasrı ve Delonya livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Fayum: Aşağı Mısır vilayeti, aynı isimdeki eyaletin merkezi.

***

Kades: Hule gölü yakınında, Aziz Jean d'Acre livası, Sayda eyaletinde, Galile'de, Filistin köyü.

Karpas: Akdeniz üstünde, Kıbrıs adası vilayeti.

Karpuz Çayı: Asya Türkiyesi nehri. Adalya körfezine dökülür.

Karpuzlu: Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kartiça: Fanar'a bir saat mesafede, Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık 400 ev.

Karıştıran: Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kars: Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin güçlü vilaye-

ti.

Kargı: Kızıl Irmak üstünde, Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kori Pazarı: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kaz Dağ: Küçük Asya'nın küçük dağ zinciri.

Kaz Dağ Suyu: Asya Türkiyesinin nehri. Marmara Denizi'ne dökülür.

Kadı Çayı: Asya Türkiyesi'nin nehri. Mekri'nin iki orun kuzey doğusunda Akdeniz'e dökülür.

Kadı Köyü: Marmara denizi üstünde, Asya Türkiyesinin vilayeti. 676'da Megaryenler tarafından inşa edilen bu şehir daha önce Prokerastis ve Colpsa adlarını taşıyordu. O, Boğaz'ın bütün Asya kıyısını içine alan küçük bir devletin merkezi oldu. Kalkedonya[42] Darius'un Scythlere karşı seferi sonrası İranlılar tarafından alındı. Bugün[43] İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezidir.

Katrina: Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kalkandelen: Üsküb eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Kalimnos: Kos ve Leros adaları arasında konumlanan Takımada adası.

Kolonya: Bir körfezin nihayetinde, Metelin adasının vilayeti.

Kapı Dağı: Erdek livası, Hüdavendigar eyaletinde, Marmara denizi üstünde, Asya Türkiyesinin yarımadası.

Kapılı Derbend: Avrupa Türkiyesi geçidi. Eski Trakya'dan Bulgaristan'a yönelir.

Kaçanik: Lopenatz üstünde, Üsküb livası ve eyaletinin bir

42 Kadıköy'ün eski adı-ç.n.

43 1873'te-ç.n.

nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kadmus: Ladikiye livası, Sayda eyaletinde, Suriye bucağı.

Karak: Moab yöresinde, Arabistan vilayeti. Yaklaşık 600 aile.

Karanya: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Karpas: Kandiye ve Rodos adaları arasında konumlanmış olan Takımada adası.

Kartal: Marmara denizi üstünde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kardaha: Nahri Ris üstünde, Ladikiye livası, Sayda eyaletinde, Suriye vilayeti.

Kırk Ağaç: Bakır Çayı üstünde, Hüdavendigar eyaletinde, Karasi livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kırk Geçit Suyu: Asya Türkiyesi nehri. Karasi livasının bir nahiyesinin merkezi.

Kırk Kilise: Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Edirne eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Karla: Kırıkkale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Kavendos: Kalama üstünde, Yanya eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Karupa: Una üstünde, Bosna eyaletinde, Behke livasının bir nahiyesinin merkezi. Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Kara Aslan Suyu: Asya Türkiyesi nehri. Eğridir gölüne dökülür, ve Sultan Dağ'ın güney kesiminden inen birçok dereden oluşur.

Kara Ağaci Gülhisar: Kastamonu eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kara Ağaci Yalovac: Hamid livası, Karaman eyaletinde, Asya

Türkiyesinin bucağı.

Kara Ova Suyu: Avrupa Türkiyesinin nehri. Lapseki'nin hemen karşısında Çanakkale boğazına dökülür.

Kara Bunar: Edirne ve Kırk Kilise livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kara Bunar: Ekiz Dere üstünde, Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kara Bunar: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Karacova: Kırık Kale livası, Yanya eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Karaca Fokya: Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Karacalar: Ulu Su üstünde, Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Karaca Viran: Kangeri livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kara Hasan: Kerkük livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kara Hisar-ı Develi: Kayseriye livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kara Hisar-ı Şaban: Kara Hisari Şarkî livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kara Tepe: Zengabad livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Karasi: Asya Türkiyesinde, Hüdavendigar eyaletini oluşturan sekiz livadan biri. Merkezi Balıkesir'dir.

Kara Su: Avrupa Türkiyesinin nehri. Despot Dağ'dan çıkar ve Takımada'ya dökülür.

Kara Su: Asya Türkiyesi nehri. Kaynağını Suyud şehri civarından alır.

Kara Su: Asya Türkiyesi nehri. Kayseriye'nin beş orun ku-

zey batısına dökülür.

Kara Su: Avrupa Türkiyesi nehri. Despot Dağ'dan çıkar ve Takımada'ya dökülür.

Kara Taş: İçel livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kara Taş Burnu: Güney Suriye burnu İskenderiye körfezinin Kuzey Batı sınırını meydana getirir.

Karatova: Üsküb eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 6000 sakin.

Kara Issalu: Adana eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kara Ferya: Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 10000 sakin.

Kara Kaya Suyu: Asya Türkiyesi nehri. Kaynağını Nefte Dağ'ın güney kesiminden alır.

Kara Kilise: Fırat üstünde, Beyazıd livası, Erzurum eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Karaki: Rodos adasının güney batısında, Almanya'nın yaklaşık iki buçuk orun ötesinde konumlanan Takımada adası.

Kara Musal: İzmit körfezi üstünde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kara Yuk Pazarı: Buldur livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Karenabad: İslimye livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 5000 can.

Kezanlık: Tunca üstünde, Filibe livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Kazan: Silistre eyaletinde, Turnovo livasının bir nahiyesinin merkezi. Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Kızıl Irmak: Asya Türkiyesi nehri. Kaynağını Gemin Beli Dağ'ın güney kesiminden alır.

Kızıl Adalar: Marmara denizinde, Prens adaları.

Kızıl Hisar: Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kızıl deli Çay: Avrupa Türkiyesi nehri. Despot Dağ'ın doğu ucundan çıkar, Demoko'nun güneyinden geçer ve bu şehrin yakınına dökülür.

Kızılrobat: Diala üstünde, Hanekin livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kızıl Dağ: İzmir şehrinin ardında, Suğla livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin volkanik dağı.

Kostantiniye: Constantinopolis. İstanbul.

Kastamonu: Asya Türkiyesi vilayeti. 12 ilâ 15 bin sakin.

Kostur: İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kaçaklı: Bey-Şehir gölü üstünde, Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kasaba: Kara Hisarı Saheb livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kasaba-i Bala: Bozok eyaletinde, Ankara livasının bir nahiyesinin merkezi. Asya Türkiyesinin bucağı.

Kalecik: Ankara livası, Bozok eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kamenopol: Isker üstünde, Vidin eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kavak: Merd Irmak üstünde, Canik livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Koç Hisar: Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Kus: Nil'in Doğu kıyısında, Keneh eyaletinde, Yukarı Mısır vilayeti.

Kula: Saruhan livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin

vilayeti.

Kırşehir: Niğde livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Keban Maden: Fırat üstünde, Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kerbela: Fırat'ın bir kolu üstünde, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Germeli Çay: Asya Türkiyesi nehri. Yeşil Irmak'ın temel uzantılarından biri.

Keşan: Gelibolu livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Kemah: Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kütahya: Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesi vilayeti.

Kut ul Amara: Asi üstünde, Bedre livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Küçük Beşik: Beşik gölü yakınında, Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Güzel Dağ: Asya Türkiyesi dağı. Amanus zincirine aittir ve 2000 metrededir.

Gülek: Tarsus livası, Adana eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Gömeç: Ayvalık livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Gümüş Hane: Trabzon eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Kidros: Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Lapseki: Çanakkale Boğazı'nda, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Ladik: Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin

bucağı.

Lahsa: Habeş eyaletinde, Arabistan vilayeti.

Lefkoşa: Verimli bir araziyle çevrili ve güzel sularla sulanan, Kıbrıs adasının vilayeti. Sultan II. Selim onu 1570'de Venediklilerden aldı. Bugün adanın başkentidir.

Lüle Burgaz: Tekir Dağ ve Vize livası, Edirne eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı. Yaklaşık 5000 can.

Lom: Danube üstünde, Vidin livasının ve eyaletinin bir nahiyesinin merkezi, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Livane: Erzurum eyaletinde, Çıldır livasının bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Mardin: Kürdistan eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Magosa: Bir körfezin sonunda, adanın doğu ucunda konumlanan, Kıbrıs adası vilayeti. Famagusta da denir.

Mahmudi: Van eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Mudurnu: Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Midilli: Küçük Asya kıtası ve Chios, Limnos ve Tenedos adaları arasında konumlanan, bu denizin Osmanlı adaları eyaletinin merkezi, Takımada adası.

Midyat: Asi üstünde, Mardin livası, Kürdistan eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Mersin: Güzel Töre ağzında, Karaman kıyısında, Tarsus livası, Adana eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti ve limanı.

Marmaris: Menteşe livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Muğla: Aydın eyaletinde, Menteşe livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Manisa: Gedos Çayı'nın sol kıyısında ve Manisa Dağı aya-

ğında, İzmir'e dokuz saat uzaklıkta, Aydın eyaletinde, Saruhan livasının merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Mekke: Habeş eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi. Müslümanların kutsal şehirlerinden biri.

Malatya: Harput eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Mendeli: Bedre livası, Bağdat ve Şehrezor eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Mengen: Bolu livası, Kastamonu eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Manavgat: Denize yakın bir yerde, Alaya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Mostar: Bosna eyaletinde, Hersek livasının merkezi, Avrupa Türkiyesinin surlu şehri. Yaklaşık 10000 can.

Muş: Güzel bir ovanın ortasında, Kara Su yakınında inşa edilmiş, Erzurum eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Musul: Asi üstünde, Van eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Mokro: Bosna eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Muhaliç: Muhaliç çayıyla birlikte, Susurluk çayı yakınında, Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Nazilli: Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Meriç Nehri: Despot dağın kuzey doğusundan doğar ve Samothrace adası karşısındaki Takımada'ya dökülür.

Vardar: Avrupa Türkiyesinin nehri. Şar Dağ kanyonlarından doğar ve Selanik körfezine dökülür.

Varna: Kara deniz üstünde, Silistre eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yakla-

şık 20000 sakin.

Van (Artemita): Van eyaleti ve livasının merkezi, aynı isimdeki gölün doğu yakasında, Asya Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 30000 sakin.

Vidin: (Bulgaristan). Bir adanın karşısında, Danube üstünde, aynı isimdeki eyaletin ve livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin güçlü vilayeti. Yaklaşık 25000 sakin. İstanbul patrikhanesine ait bir Yunan şehrinin merkezi.

Vezir Hanı: Sakarya üstünde, Kütahya ve Sultan Önü livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Vezir Köprüsü: Kızıl Irmak üstünde, Amasya livası, Sivas eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Vastan: Van gölü yakınında, Van livası ve eyaletinin bir nahiyesinin merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Vizançehir: Kastamonu eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hemşin: Lazistan livası, Trabzon eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Hini: Maadin livası, Harput eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Yafa: Akdeniz'de, bir tepe üstünde, amfitiyatro şeklinde inşa edilmiş Yeruşalem livası, Sayda eyaletinde, Filistin vilayeti.

Yanya: İzvornik livası, Bosna eyaletinde, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Yanya: Yanya gölü üstünde, aynı isimdeki eyaletin ve livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Yeni Pazar: Raşka'nın güney kıyısı üstünde, Bosna eyaletinde, aynı isimdeki livanın merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Yakova: Drina'ya on saat uzaklıkta, Prizren ve Priştina liva-

sı, Üsküb eyaletinde, yukarı Arnavutluk, Avrupa Türkiyesinin vilayeti.

Yeni Şehir: Limnos adası karşısında, ve Çanakkale boğazı girişinde, Takımada denizi üstünde, Biga livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Yeni Şehir Aydın: Aydın eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin bucağı.

Yeni Şehir Bursa: Gök Suyu üstünde, küçük bir gölün yanında, Hüdavendigar eyaleti ve livasında, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Yeni Şehir Fanar: Salambria'nın sağ kıyısında, Yanya eyaletinde, Kırıkkale livasının merkezi, Avrupa Türkiyesinin vilayeti. Yaklaşık 30000 sakin.

Yeni Kassandra: Kassandra yarımadası üstünde, Selanik eyaleti ve livasında, Avrupa Türkiyesinin bucağı.

Yeni Köy: Tarabya yakınında, Avrupa yakasında, büyük Boğaz köyü.

Yalaş: Raka livası, Halep eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı.

Yalak Abad: İzmit körfezi üstünde, Kocaeli livası, Hüdavendigar eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti.

Yurgani Ladik: Konya livası, Karaman eyaletinde, Asya Türkiyesinin vilayeti. Güzel Bizans-Yunan harabeleri. Bu şehir Seleucus tarafından kuruldu ve daha önce Seleucie ismini taşıyordu.

Yozgat: Bozok eyaleti ve livasının merkezi, Asya Türkiyesinin şehri.

*

ADLAR DİZİNİ

A

Abana 11
Abde 117
Abidos 33
Abotis 11
Abuliont 11
Abulyont 11
Abulyont Gölü 11
Acı Tuz Gölü 12
Acısu 12
Adana 8
Adana eyaleti 32, 35, 38, 67, 68, 76, 84, 87, 90, 103, 114, 119, 121, 126, 128, 129
Adıyaman 14
Adrien 13, 113
Afşar Suyu 27
Afyon-Kara-Hisar 8
Agrippa 61
Ağlasan 27
Ağrı dağı 14, 50
Ahigria 12
Ahlat 12
Ahmim 12
Ahtebolu 12
Ahyolu 13
Ak Damar 29
Ak Deniz 28
Ak Göl 30
Ak Kaya 29
Ak Kissi 30
Ak Köprü 30
Akça Hisar 28
Akçe Dağ: 28
Akçe Şehir Bolu 28
Akçeşehir 6
Akir 118
Akka 118
Akkar 118
Akreh 118
Alanya 8
Alaya 119
Alaya livası 130
Albanie 18
Albay Lynch 51
Ali Paşa 102
Amadiye 119
Amasia 6
Amasra 36
Amasya 70, 79, 80, 91
Amasya livası 23, 81, 84, 117, 128, 131
Amfrisus 17
Amos 22
Amyun 37

Ana 119
Andrinople 7, 13
Andromaque 52
Angora 8, 38
Ankara 8, 15, 38
Ankara livası 15, 20, 30, 42, 49, 56, 68, 76, 78,79, 88, 91, 98, 110, 123, 127
Antakya 9, 15, 16, 38, 52, 60, 69, 79, 84, 87, 89, 90
Antakya livası 15, 32, 60, 87, 102
Antakya patrikhanesi 55, 61, 84, 108, 110, 113, 118
Antalya 8
Anti-Lübnan 15
Antik Pessinunte 98
Antonin 38, 108
Arabistan 51, 82
Araç 14
Aradus 18, 113
Arapkir 117
Araplar 93
Aravend 14
Arbat Elmarufe 14
Arbed 14
Arbela 14
Arda 13, 15
Ardahan 15
Ardanuc 15
Arden 15
Ardeşen 14
Ardiş 14
Ardiş Dağ 14
Ares 15
Argavan 16
Arghalasti 16
Arghid-Hanı 16
Arhavi 14
Ariha 18
Arka 16
Armiro 17
Armudlu 17
Arnavud Bağradı 17
Arnavudluk 18
Arnavutköy 50
Arnavutlar 28
Arnavutluk 23, 25, 39, 64, 65, 87, 88, 94, 132
Arpas Çayı 58
Arpaz 14
Arpaz Suyu 14
Arsissa 14
Arsuf 15
Arsuf Joseph 15
Arsus 16
Arta 14
Artaxerxes 110
Artemid 14
Artvin 14
Aruz 117
Arvad 18
Arvand 18
Arzer Palanka 15
Arzuffum 16
Asbusi 20
Ascalon 22
Asdud 22
Asfun 26
Asi adası 75
Askalon 22
Askdod 22
Aslan Irmak 15
Aslan-Burun 15
Assas 118
Assor 16
Assur 16
Astobalya 21
Asvan 25
Asya Türkiyesi 7, 11
Aş Kalesi 25
Aşağı Mısır vilayeti 122
Aşen 26
Aşita 26
Aşmunin 25
At Kayası Dağı 12

At Kayası-Çayı 12
At Kayası-Dağı 12
Atina 12
Auguste 57
Austos 27
Avcılar 39
Avlonya livası 22
Avrat Hisarı 119
Avrinya 41
Avrupa Türkiyesi 7, 12
Avrupa Türkiyesinin eyaleti 12, 58
Ayas 119
Ayaş 42
Aydın 8
Aydın eyaleti 12, 19, 24, 26, 28, 29, 36, 40, 41, 42, 45, 46, 48, 49, 50, 53, 56, 57, 58, 59, 65, 68, 70, 72, 77, 78, 79, 81, 84, 88, 91, 95, 97, 98, 99, 100, 102, 106, 107, 108, 110, 111, 115, 117, 122, 125, 127, 129, 130, 132
Aydın Güzel Hisar 43
Aydın livası 14, 31, 36, 40, 42, 43
Aydıncık 43
Aydos 43
Ayınzarba 119
Ayvacık 46
Ayvalık 8
Azas 27
Aziz Elie manastırı 74
Aziz Jean 93, 117
Aziz Jean d'Acre 118, 119
Aziz Jean d'Acre livası 84, 105, 107, 112, 117, 122
Aziz Jerome 61
Aziz Pierre 38
Aznavur 19
Baba 47
Bafa 48
Bağdat 9, 52, 55, 68, 86
Bağdat ve Şehrezor eyaleti 14, 31, 32, 33, 34, 48, 51, 54, 55, 57, 61, 68, 71, 73, 75, 82, 83, 85, 88, 89, 91, 92, 94, 95, 96, 97, 100, 101, 103, 112, 115, 119, 125, 127, 128, 130

B

Bağoroditça 55
Bahr-i Sefid 28
Bahri Abad 51
Bahri Lut 51
Bahri Taberiye 112
Bahri Umman 51
Baki 48
Bakuba 9
Balçık 49
Balıkesir 49, 125
Balkan 49
Balu Hisar 49
Balya 49
Balyanbolu 49
Bandırma 49
Banya 57
Banyaluka livası 53, 71, 88, 101, 120
Banyas 57
Barada 47
Barbarie 113
Bardis 47
Barla 48
Basra 9
Batnoz 48
Batum 9, 48
Bayburt 50
Bayezid 9, 31, 50
Bayındır 50
Bebek 50
Bebrovo 50
Bedir Dağ 34
Bedre 9, 51
Bedre Çayı 46
Bedre livası 75, 128, 130
Beglu 56
Behke 8, 60
Behlüliye 60
Belgrad 86

Belveren 49
Bender 17
Berat 8, 52
Berbir 52
Bereketlu 53
Beres Şam 52
Bergama 52
Berkovatz 53
Beşiri 9
Bey Pazarı: 56
Beyad 60
Beylan 9, 63
Beylan livası 16, 23, 56
Beyrut 9, 61
Beytuş 61
Bibars 16
Biga 8, 62
Biga livası 18, 132
Bigadiç 62
Bilâd-ı 9
Bilecik 63
BiresSebe 61
Birgi 53
Birleşik Gelibolu 7
Birleşik Silivri 7
Bizans kilisesi 12
Boğaz Köyü 58
Boğazlıyan 58
Boğdan 55
Bolçubuk 59
Bolu 9, 49, 59
Bolu livası 17, 23, 27, 28, 31, 65, 79, 81, 90, 115, 121, 129, 130
Borlu 58
Bosna 7, 58
Bosna Çayı 58
Bosna eyaleti 19, 20, 21, 28, 35, 39, 47, 53, 56, 57, 58, 60, 66, 67, 69, 70, 71, 78, 88, 89, 90, 98, 101, 104, 111, 115, 116, 120, 121, 122, 124, 127, 130, 131
Bosphorus 6
Bosporus 6
Bossara 58
Boy Abad 59
Boz Burun 58
Boz Dağ 58
Boz Doğan 58
Bozcaada 8
Bozık eyaleti 15
Bozok 8
Bozok eyaleti 20, 29, 30, 31, 37, 39, 41, 42, 45, 48, 49, 56, 58, 60, 68, 72, 76, 78, 79, 80, 88, 90, 91, 98, 106, 109, 110, 116, 123, 125, 127, 132
Bozüyük 58
Brod 53
Bucak 57
Buladan 59
Buladhana 59
Buldur 8
Buldur livası 71, 126
Bulvoden 59
Burcul Evliya 52
Burgaz 53
Burket el Kerun 53
Burket Maryut 53
Bursa 8
Büyük Beşik 63
Büyük Çekmece 63
Büyük Derbend 63
Büyük Dere 63
Büyük Herode 57
Büyük İskender 40, 106, 109
Büyük Kaynarca 63
Büyük Liman 63

C

Canik 9, 73
Canik livası 27, 31, 42, 48, 70, 80, 83, 107, 121, 127
Cebel Akra 74
Cebel Ansariye 74
Cebel et Tur 74

Cebel Lübnan 74
Cebel-Arbecn 18
Cebel-Duruz 9
Cebel-Nessara 9
Cebeleşşeyh 15
Cebre-i Bala 87
Cenova 82
Cenova şatosu 12
Ceraş 75
Ceyhan 119
Cezayir 86
Cezire-i Ömeriye 75
Chanaan 110
Cidde 9, 82
Cinin 9
Cirdce 33
Conlamerg 83
Croiası 28
Culamerg 9
Cyrille 74

Ç

Çalı-Kavak 77
Çanak Kale 93
Çanak Kalesi: 79
Çanakkale 18, 79
Çandarlı 77
Çandır Çayı 77
Çaribrod 77
Çavdır 77
Çayniça 78
Çayra ya da Gayra 78
Çelik: 79
Çerkeş 79
Çermuk 79
Çıldır 9, 14, 15
Çirmen 79
Çirpan 78
Çoruk 14
Çoruk Su 15
Çorum 9
Çorum livası 30

D

Dadlar 111
Dallar 87
Damas 9, 89, 104
Damas eyaleti 25, 32, 33, 34, 43, 55, 57, 58, 69, 75, 81, 82, 83, 84, 91, 92, 93, 95, 101, 108, 115, 117
Dar ül Cihad 86
Dar ül Hilafet 86
Dar üs Selam 86
Darekuş 87
Darende 86
Davudiye 87
Delim 9, 89
Delim livası 82, 94, 119
Delonya 8
Delonya livası 65, 86, 87, 102, 122
Denizli 8, 12
Denizli livası 24, 59, 65, 84, 91, 97, 98, 100
Derbend 88
Dersim 9, 88
Devrek Çayı 116
Dicle 16, 18, 87
Diebitsch 13
Dilikli Taş 89
Diokletyen 18
Diosezara 108
Divaniye 9
Divle 92
Diyarbakır 9
Diyarbakır livası 92
Diyarbékir 54
Diyojen 104
Doğaç 116
Doğan Hisarı 116
Dorgan 115
Dospot Dağ 15
Doyran 116

Doz 9
Drac 87
Drakonum 13
Drama 8
Drina 19, 78, 131

E

Ebu-Areş 9
Ebusaray 11
Eceabad 12
Edfu 13
Edirne 7, 12, 13, 15, 23
Edirne eyaleti 12, 13, 17, 23, 24, 25, 36, 41, 43, 44, 45, 46, 53, 57, 59, 63, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 78, 80, 81, 82, 84. 86, 91, 97, 100, 101, 102, 108, 115, 116, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 128, 129
Edremit 12, 13
Eğirdir Gölü 30
Eğri Bucak 30
Eğri Dere 30
Eğri Göz 31
Eğri Su Dağı 30
Ein et Tin 119
Ekrek 30
El Cezire 33
El Cib 33
El Ciş 33
El Habur 33
El Hüsn 33
Elbistan 32, 76
Elyma 52
Emese 69
Emine Burun 37
Emir Çayı 37
Emir Dağı 37
Emlak 36
Emvas 36
Endor 119
Engürü Suyu 38, 39
eni Şehir Fanar 132
Entab 9, 119
Erbil 14
Erdek 8, 14
Ereğli 15, 17
Ereğri Kasrı 65, 86, 87, 122
Ereğri-Kasrı 8, 16
Eren Köyü 18
Ergani 9, 16
Ergene 68
Ergene-Suyu 17
Ergin Su 17
Erivan 37
Erkoçan 17
Ermenek 8, 17
Ermenistan kralı Tigrane 38
Erment 17
Ermiye 17
Ersos 15
Erzincan 15
Erzurum 9, 15, 16
Erzurum eyaleti 14, 15, 20, 25, 31, 34, 41, 44, 47, 48, 50, 52, 65, 67, 79, 82, 86, 91, 95, 105, 112, 115, 122, 126, 129, 130
Erzurum livası 83
Eski Adalya 23
Eski Filistin 15
Eski İstanbul 23
Eski Şehir 24
Eski Zağra 24
Eskil 15
Eşim 26
Eşmiskin 25
Etrepol 12
Evangil 22
Evkâf 41
Exarchus 18

F

Fayum 122
Fenike 68
Fenikeliler 15

Feridun Paşa 37
Fındıklı 122
Fırat 15, 16, 43, 79, 86, 101, 119
Filibe 7, 24
Filibe livası 44, 57, 64, 68, 71, 78, 82, 116, 126
Filistin 15, 18, 22, 36, 51, 58, 118
Filiştin köyü 33, 122
Filistin vilayeti 120, 131
Filyas Çayı 65
Foça 122

G

Galaş 120
Galata 18
Galile 33, 107, 112, 122
Galile deniz 51
Gallien 69
Garin 16
Garzan 120
Gazze 22, 120
Gediz Çayı 98
Gedos Çayı 129
Gelibolu 12
Gelibolu livası 43, 45, 59, 66, 120, 121, 128
Genç Teodos 16
Girit Adası 8
Giscala Joseph 33
Gotlar 113
Gök Dağ 17
Gömeç 128
Grublen 120
Gruda 120
Gümüş-Hane 9
Güzel-Hisar 8

H

Habeş 9, 82
Habeş eyaleti 75, 101, 112, 129, 130
Habur 92
Haçlı seferleri 16
Hadisa 82
Haemi mons eyaleti 13
Hafsa 84
Hakkâri 9, 83
Hakkâri livası 32, 76, 105
Halep 9
Halep eyaleti 13, 15, 16, 18, 23, 27, 32, 38, 40, 41, 56, 60, 62, 63, 72, 73, 75, 76, 77, 82, 87, 94, 98, 102, 118, 119, 132
Halep livası 81, 104
Halkalı 85
Hama 9, 83
Hama livası 93
Hamana 82
Hamid 8
Hamid livası 19, 27, 30, 37, 42, 48, 49, 58, 64, 75, 124
Hammam Ali 84
Hanekin 9
Hanya 8
Harim 81
Harmancık 85
Harmanlı 82
Harput 9, 85
Harput eyaleti 16, 20, 28, 31, 43, 49, 59, 65, 79, 82, 83, 88, 101, 117, 128, 130, 131
Harput livası 16
Harran 82
Hasan Çelebi 82
Hasan Kale 82
Hasbeya 57
Hasköy 81, 82
Havabi 86
Havran livası 25, 33, 34, 43, 58, 75, 82, 91, 115, 117
Hayfa 84
Hayrebolu 86
Hazru 83
Hazuh 81
Hebron 61

Hemşin 131
Hendek 86
Herodot 19, 82
Hersek 8
Hersek livası 21, 35, 39, 47, 67, 70, 78, 90, 111, 120, 121, 130
Hırvatistan 58
Hicaz 111
Hilla 9
Hini 131
Hint Okyanusu 51
Hipertimus 18
Hirsoki 85
Hirsova 85
Hisarcık 83
Homs 9
Hopa 86
Horan 9
Horasan 9
Hormovo 86
Horpeşta 86
Hud 84
Hüdavendigar 8, 11, 18
Hüdavendigar eyaleti 11, 13, 15, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 31, 32, 36, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 49, 52, 53, 54, 55, 56, 59, 61, 62, 63, 64, 67, 72, 73, 77, 78, 79, 80, 85, 86, 98, 100, 102, 105, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 116, 118, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 132
Hüsnü Keyfa 83
Hüsnü Mansur 83

I

I. Murad 13
I. Selim 89
Iassus 26
İbrim 11
İbsara 11
İçel 43
İçel livası 17, 37, 41, 99, 105, 106, 126
İdlib 13
İflak 27
İflani-Bolu 27
İgradi Çorum 30
İğdır 30
İhtiman 12
II. Baudouin 113
II. Mehmed 94, 104, 113
İlgun 41
İmralı 36
İne 45
İpek 43
İpsara 11
Irak 43
Irbîd 43
İsbat 20
İsfakya 22
İshaklı 22
İskender 19, 23, 36, 52, 93, 99
İskenderiye 16, 23, 53, 63, 76, 92
İskenderiye körfezi 68
İskenderun 23
İskenderun Körfezi 23
İsker 22
İskrapar 22
İslimye 7, 13
İsparta 8, 19, 29
İspir 20
İstanbul 19, 20, 21, 22, 23, 37
İstanbul Boğazı 20
İstanbul patrikhanesi 12, 13, 17, 18, 19, 20, 31, 32, 36, 39, 42, 44, 45, 54, 58, 66, 70, 83, 87, 88, 91, 93, 97, 99, 103, 108, 109, 113, 115, 123, 131
İstanköy 8, 20
İstanoz 20
İstari-Maden 20
İstarova 20
İstenaz 21
İstenice 21
İstenya 21
İstia 22

İstifan 21
İstoltşa 21
İstranca 21
İşbuzi 25
İşkodra 8, 25
İşkodra livası 30, 120
İşkumbi 25
İştib 25
İvranya 46
İvrindi 46
Izaglu 43
Izıvor 43
Izladi 43
İzmid 18
İzmid Körfezi 19
İzmir 8, 19, 130
İzmit 8
Iznebol 43
İznik Gölü 19, 64
İzvornik 7, 19
İzvornik livası 56, 89, 98, 115, 116, 120, 127, 131

J-K

Jannoeus 36
Jüstinyen 18
Kaçaklı 127
Kaçanik 123
Kades 122
Kadı Çayı 123
Kadı Köyü 123
Kadmus 124
Kahire 11
Kalama 124
Kalecik 127
Kalimnos 123
Kalkandelen 123
Kalkedonya 22
Kamenopol 127
Kampsi 28
Kandiya 8
Kandiye 8, 124
Kangeri 8
Kangeri livası 41, 60, 72, 79, 116, 123, 125
Kapadokya 113
Kapılı Derbend 123
Kara Ağacı Yalovac 124
Kara Aslan Suyu 124
Kara Bunar 125
Kara deniz 104
Kara Ferya 126
Kara Hasan 125
Kara Hisar-ı Develi 125
Kara Hisar-ı Şaban 125
Kara Issalu 126
Kara Kaya Suyu 126
Kara Kilise 126
Kara Musal 126
Kara Ova Suyu 125
Kara Su 125, 126
Kara Taş 126
Kara Taş Burnu 126
Kara Tepe 125
Kara Yuk Pazarı 126
Kara-Hisar 8
Kara-Sulu 8
Karaca Fokya 125
Karaca Viran 125
Karacova 125
Karadeniz 14
Karak 124
Karaki 126
Karaman 8
Karaman Ereğlisi: 17
Karaman eyaleti 16, 17, 19, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 35, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 53, 56, 57, 58, 59, 64, 71, 73, 75, 80, 84, 85, 92, 98, 99, 103, 105, 106, 111, 115, 116, 117, 119, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 132
Karasî 125
Karasi livası 13, 42, 46, 49, 52, 62, 77, 107, 109, 124

Karatova 126
Kardaha 124
Karenabad 126
Karesi 8
Karıştıran 122
Karla 124
Karpas 122, 124
Karpuzlu 122
Kars 9
Kartal 124
Kartiça 122
Karupa 124
Kasaba 127
Kasaba-i Bala 127
Kastamonu 9, 11, 127
Kastamonu eyaleti 11, 17, 21, 23, 27, 28, 29, 30, 31, 36, 41, 42, 45, 48, 50, 59, 65, 67, 79, 80, 81, 84, 90, 95, 104, 105, 111, 115, 121, 124, 129, 130, 131
Kastamonu livası 14
Kastro 12
Katrina 123
Kavak 127
Kavala 65
Kayseri 8
Kayseri livası 45, 72, 88
Kayseriye 125
Kayseriye livası 30, 48, 76, 90, 106, 125
Kaz Dağ Suyu 123
Kaz Dağı 12
Kazan 126
Keban Madeni 128
Kefri 9
Kelaun 113
Kemah 128
Kerbela 9, 128
Kergun 34
Kerkun livası 68
Kerkük 9
Kerkük livası 14, 31, 33, 68, 73, 112, 125
Kesriye 8
Kezanlık 126
Kıbrıs 8, 48, 66
Kıbrıs adası vilayeti 36, 81, 122
Kırıkkale livası 36, 47, 67, 68, 78, 79, 87, 88, 90, 92, 94, 107, 115, 118, 120, 121, 122, 124, 132
Kırk Geçit 115
Kırk Kilise 7, 124
Kırk Kilise livası 41, 63, 64, 65, 68, 81, 82, 84, 91, 125
Kırşehir 128
Kızıl Adalar 127
Kızıl Dağ 127
Kızıl deli Çay 127
Kızıl Hisar 127
Kızıl Irmak 111, 115, 126, 131
Kızılrobat 127
Kidros 128
Kilis 8
Kocaeli livası 18, 19, 26, 27, 28, 64, 67, 86, 105, 107, 114, 124, 126, 132
Koç Hisar 127
Koçgirli 8
Kolonya 123
Konsül Acilius 90
Konya 8
Konya livası 16, 17, 22, 28, 29, 30, 42, 44, 56, 73, 80, 85, 92, 98, 100, 103, 116, 125, 127, 132
Kostantiniye 127
Kostur 127
Körkisye 11
Kranya 124
Krupka 21
Kula 127
Kurendos 124
Kus 127
Küçük Asya 15
Kürdistan 9
Kürdistan eyaleti 19, 22, 30, 54, 72, 75, 79, 81, 83, 91, 92, 94, 95, 104, 107, 120, 122, 127, 129
Kütahya 8, 17, 24, 44, 45, 63, 98, 100, 102,

112, 118, 128
Kütahya livası 31, 32, 42, 45, 56

L

Lacedemonienler 93
Ladik 128
Ladikiye 9
Lahsa 129
Lapseki 128
Lazistan 9, 12, 14
Lazistan livası 12, 14, 48, 80, 86, 131
Lefkoşa 129
Lehye 9
Leros adaları 123
Limni 8
Limnos adası 132
Lipso 16
Livane 129
Lofça 7
Lofça livası 43, 98
Lom 129
Lopenatz 123
Lüle Burgaz 129

M

M. Dorn 6
M. Mostras 6
Maadin livası 16, 31, 65, 79, 82, 83, 128, 131
Macaris 13
Maden 9
Magosa 129
Mahmud Paşa 84
Mahmudi 129
Makedon 18, 26
Makedonya 21, 23, 25, 49, 65, 88, 90, 99, 119
Malatya 9, 130
Malatya livası 20, 28, 31, 43, 117
Mali-İsker 12
Manastır 8
Manastır livası 21, 30, 66, 71, 98, 100, 104, 106
Manavgat 130
Mandur 36
Manisa 8
Maraş 8
Maraş livası 32, 38, 67, 76, 87
Mardin 19, 129
Mardin livası 19, 75, 79, 95, 122, 127, 129
Maritza 13, 15, 82, 84
Marthe 117
Medine 9, 82, 111, 117
Medine-i Münevvere 9
Mekke 9, 82, 117, 130
Mekke livası 112
Memlükler 89
Memlüklüler 11
Mendeli 130
Mendelyat körfezi 26
Menderes 91
Mengen 130
Menteşe 8
Merd Irmak 127
Meriç Nehri 130
Merzivan 70
Metelin 13
Mısır 10, 11, 16
Mısırlı İbrahim Paşa 119
Mısırlı Mehmet Ali Paşa 61
Midilli 8
Mitelen 11, 12
Mithridate 18
Moeris 53
Mokro 130
Moldavya 55
Morava 46
Mostar 8, 130
Mr. De Berton 51
Mr. Mostras 5
Muaviye 18
Muğla 8

Muhaliç 130
Muhammed 111
Mukha 9
Musul 9, 130
Musul livası 26, 34, 71, 72, 84, 87, 91, 101, 118, 119
Muş 9, 130
Muş livası 52, 82
Müntefik 9

N

Nahrel 38
Narda 14
Nazilli 130
Nedjd 51
Nicephore 38
Nicomed 18
Nicopolis 66
Niğde 8
Niğde livası 17, 29, 38, 40, 53, 57, 59, 99, 111, 115, 117, 128
Nikarya 12
Nil 12, 13
Nilin 11
Niş 7
Niş eyaleti 12
Nubi 11

O-Ö

Ofrinyum Hector 18
Ohri 8, 20, 39
Olimpos 36
Olonya 8, 42
Olti 41
Omorfo 36
Opar 39
Oral 40
Ordu 9, 15
Ordu livası 30
Orfa 40
Organlı 40
Ormanlık 41
Orta Arnavutlukta 52
Osmanlı İmparatorluğu 7, 13
Ostrovo 21
Ödemiş 68
Ömer 18

P

Palmyre 69
Palo 65
Papaz Köyü 64
Papazlı 64
Paramitya 65
Parga 64
Patmos 16
Pauli Bolu 65
Pausanias 99
Pazar Köyü 64
Pazarcık 64
Pazarga 64
Pekin 66
Peristasi 66
Perlepe 66
Pers savaşı 15
Persler 93
Pertagrek 65
Peygamberler Moabiti Bozrah 58
Peyran 68
Pharsale 78
Philippe 22, 57
Pınar Başı 62
Pınar Başı Suyu 63
Pınar Hisarı 68
Pilea 21
Pira 68
Piskopi 66
Pline 15
Polyero 68
Pontus Polemoniacus 73

Portarya 67
Porte 104
Pravadi 65
Pravişta 65
Preboy 66
Prepol 66
Presba 66
Preslav 66
Preveze 8, 66
Pridor 66
Priştina 7, 66
Priştina livası 32, 43, 46, 47, 85, 131
Priznik 66
Prizren 7, 46, 47, 65, 66, 85, 131
Ptoleme 15
Ptolemes 13
Punika 68

R

Radomir 92
Rados 93
Radovişta 92
Radoviz 92
Rahova 93
Raka 9
Raka livası 40, 94, 132
Ramle 22
Ramleh 94
Rapsana 92
Ras el Abyad 92
Ras el Eyn 92
Ras el Hanzir 92
Ras Muhammed 92
Rasova 92
Raşid 93
Raşidiye 92
Rava 94
Razluk 92
Redvan 94
Remek 94
Rendina 94
Retimo 8, 93
Revandiz 9, 94
Rezna 94
Reztan 93
Rodop 15
Rodos 8, 93, 124
Rodos Çayı 93
Rodos şövalyeleri 93
Romalılar 17, 93, 108
Romalılar Bostrası 58
Rumeli 8
Rumeli eyaleti 20, 21, 25, 26, 28, 30, 39, 41, 44, 47, 55, 58, 60, 66, 67, 71, 72, 76, 86, 87, 94, 95, 98, 100, 104, 105, 106, 120, 121
Rumeli Hisar 50
Rusçuk 94

S

Safed 107
Safran Bolu 95
Safurye 107
Saheb livası 22, 24, 27, 44, 59, 78, 80, 85, 108, 109, 110, 127
Sakarya 98
Sakızadası 8
Salambria 132
Samakov 12
Samara 9, 97
Samos 8, 12, 19
Samsad 101
Samsun 9, 73, 107
Sanaa 9
Sanameyn 108
Sara 106
Saray Bosna 58
Saray Viza 97
Saray-Bosna 7
Sarayevo 58
Saressek 106
Sarfend 97

Sarmısaklı 106
Sarpan 105
Sart 106
Saruhan 8, 106
Saruhan livası 26, 28, 36, 40, 48, 72, 106, 111, 115, 127, 130
Sarya 106
Sason 107
Sayda 9
Sayda eyaleti 22, 33, 34, 35, 37, 60, 61, 62, 68, 71, 76, 84, 85, 86, 96, 102, 105, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 124, 131
Scutari 22
Sedes 97
Selanik 8
Selanik eyaleti 46, 51, 52, 63, 65, 73, 77, 88, 92, 96, 97, 101, 103, 106, 116, 119, 120, 126, 128, 132
Selanik Körfezi 99
Selanik livası 21, 27, 40, 53, 64, 68
Seleucus Nicator 38
Semava 9
Serebrenik 98
Serebrenitza 98
Serez 8
Serez livası 65, 92, 96, 101
Serfice 98
Serik 98
Sermin 98
Servi 23, 98
Servie 58
Sezar 17, 55, 57, 78, 104, 114
Sırb 97
Sırışnık 97
Siirt 22
Siirt livası 30, 72, 81, 83, 94, 104, 107, 120
Silistre 7
Silistre eyaleti 21, 23, 24, 25, 35, 44, 49, 50, 63, 65, 66, 67, 77, 81, 85, 92, 95, 105, 106, 108, 114, 115, 116, 117, 120, 121, 126, 130
Simav 100
Sincar 101
Singel 101
Sinop 9, 11, 104, 113
Sinop livası 11, 21, 29, 41, 42, 59, 105, 115
Sirge 98
Sirke Saray 98
Siroz 8
Sitia 97
Sivas 9, 104
Sivas eyaleti 23, 30, 36, 43, 49, 64, 70, 72, 81, 84, 86, 89, 91, 96, 106, 107, 110, 115, 117, 128, 131
Sivas livası 36
Siverek 9
Sivri Hisar 98
Slovenya 58
Smorden 15
Smyrne 19
Sofya 12, 109
Soğla livası 19
Subica 108
Subnaki 101
Suğla livası 107, 110, 127
Sultan Bayezid 64
Sultan II. Selim 129
Sultan II. Süleyman 93
Sultan Melik el Eşref ibni Kalun 118
Sultan Önü livası 45, 100, 112, 118, 131
Sultan Selim 11
Sultan-Önü livası 102
Sultanönü 8
Sultanönü eyaleti 58
Sultanönü livası 17, 24, 44, 72, 77, 98
Sunne 101
Sur 108
Suriye 13, 18, 51, 74, 89, 92, 124
Suriye bucağı 87
Suriye ırmağı 15
Suriye vilayeti 83
Susurluk 130
Suvezen livası 83

Süleymaniye 9, 100
Süleymaniye livası 94, 96
Sünne 7
Syut 11, 12, 110

Ş

Şarkî Kara-Hisar 9
Şatt ül Arab 87
Şayak 105
Şehrezor 9, 55
Şehrezor eyaleti 14, 68, 94, 130
Şehri 109
Şeytan Deresi 105
Şila-Dağ 15
Şile 105
Şio adası 11

T

Tabor 74
Tacir 68
Tacirli 68
Tadmor 68
Taraklı 114
Tarsus 8
Tartus 114
Tassos 111
Tatar Pazarı: 68
Tatvan 68
Taze Hurmati 68
Tebaid 12
Tebes 17
Tebnin 68
Teglath-Phalazar 89
Tek-Dağ 15
Tekir Dağ 45, 97, 108, 115
Tekir-Dağ 17
Tekir-Dağı 7
Tekirdağ 12
Tekke 8
Tekke livası 21, 23, 29, 30, 35, 38, 47, 57, 71, 98, 122
Telafar 72
Telbaşar 72
Teodosiopolis 16
Tepe 68
Tepelen 87
Ternovi 115
Terrane 69
Therme 99
Thyatira aziz Paul 28
Tiberyad 15, 36, 74
Tiberyad gölü 51
Timur 89
Tirhala 8
Tofile 115
Tokat 72, 79
Tonca 13
Topal Paşa 12
Torbalı 115
Tortum 115
Tosya 116
Tozanlı 72
Trablus 54, 74, 75, 86, 113
Trablus livası 107, 114
Trablus Raymond 113
Trablus-Şam 9
Trabzon 9, 113
Trabzon eyaleti 12, 14, 27, 29, 30, 31, 38, 41, 42, 48, 59, 70, 72, 73, 76, 80, 81, 83, 86, 95, 96, 101, 107, 109, 121, 127, 128, 131
Trajan Pont 113
Trakya 24, 25, 43, 45, 49, 53, 82, 100, 111, 123
Travnik 8, 69
Trikala livası 16, 17
Tripoli 113
Tripolis 9
Truva 24, 100, 108
Tulça 116
Tumaniç 116

Tuna 116
Tuna Prenslikleri 10
Tunaviç 116
Tunay 72
Tunus 72, 86
Turgutlu 115
Turhal 115
Tuzla 115
Tuzla Suyu 116
Tuzla-i Zir 116

U

Ulu Çay 42
Ulubad 41
Ulubat 11
Ulubat Gölü 11
Uluburlu 42
Ulukışla 42
Umurfakih 36
Urfa 9
Urfa livası 77, 82
Urla 40
Uskudama 13
Ustrumca 21
Uşak 118

Ü

Ünye 42
Ürdün 15
Ürgüb 17, 40
Üsküb 7, 23
Üsküb eyaleti 32, 43, 46, 47, 65, 66, 85, 123, 126, 132
Üsküb livası 30, 123
Üsküdar 22
Üzeyir 8
Üzeyir livası 35, 68

V-X

Vadi Zarka 75
Van 9, 12, 131
Van (Artemita) 131
Van eyaleti 12, 26, 32, 33, 34, 68, 71, 72, 76, 83, 84, 87, 91, 101, 105, 116, 118, 119, 129, 130, 131
Van gölü 14
Van livası 14, 18, 131
Varna 130
Vastan 131
Vespasien 36
Vezir Hanı 131
Vezir Köprüsü 131
Vidin 7, 131
Vidin eyaleti 15, 43, 46, 56, 67, 73, 78, 88, 93, 98, 127
Viran Şehir livası 29, 36, 41, 50
Viranşehir 9, 131
Viranşehir livası 81
Vize 7, 12, 17
Vize livası 17, 45, 46, 71, 80, 86, 108, 115, 129
Volo körfezi 16
Vyosa 66
Xenophon 113
Xerxes 99

Y

Yafa 15, 94, 117, 131
Yahudi isyanı 108
Yahudi krallığı 22, 89
Yahudi savaşı 36, 86
Yahudiler 110
Yalak Abad 132
Yalaş 132
Yanya 8
Yanya eyaleti 16, 17, 21, 22, 32, 36, 40, 42, 52, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 75, 78, 79, 86, 87, 88, 90, 92, 94, 96, 102, 107, 115, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 132
Yanya livası 65
Yanyalı Ali Paşa 87
Yemen 9

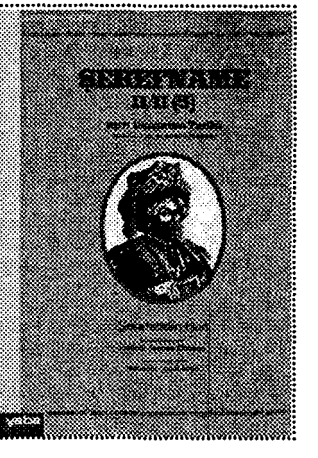
Yeni Kassandra 132
Yeni Köy 132
Yeni Şehir 132
Yeni Şehir Aydın 132
Yeni Şehir Bursa 132
Yeni-Pazar 8
Yeruşalem 9, 40, 51, 74, 94
Yeruşalem livası 22, 60, 85, 116, 117, 118, 120, 131
Yeuşalem 18
Yozgat 8, 132
Yukarı Arnavutluk 28, 41, 43, 44, 47, 72, 87
Yukarı Mısır 12, 13, 25, 26
Yukarı Mısır eyaleti 11
Yukarı Mısır köyü 33
Yurgani Ladik 132

Z

Zab el Kebir 94
Zadrima 95
Zakhu 95
Zefire 96
Zekeriya 22
Zengabad 9, 96
Zengane 96
Zenobie 69
Zerayin 95
Zibdani 95
Ziça 96
Zikna 96
Zile 96
Zübeyir 9, 95

Yaba Mezopotamya Kitaplığı

Osmanlı İmparatorluğu C. Sözlüğü

Bu eser, İzmir Rusya elçisi M. Mostras tarafından 1863'te meydana getirilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun hudutları içindeki bölgeler, yerler, sancaklar, eyaletler vb. Tüm ayrıntılarıya verilmiştir. Çeviride, aslına sadık kalınarak eski Türkçede söyleniş biçimi korunmuş, değişen isimlerin yanına bugünkü adlar verilmiştir. Eski yazıyla yazılan (Arap harfleriyle) isimler ise Latin harfleriyle koyulaştırılmış biçimde gösterilmiştir.

Elinizde başucunuzda eksik etmeyeceğiniz bir kitap var.

992087
AGF

ISBN 978-975-386-161-8
BCP SAMPLE
9 789753 861618